

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Yeni



—
Araştırma
İnceleme
—

ECEVİT
KILIÇ

Derin

Devlet

Ecevit Kılıç 1979'da Ardahan'da doğdu.
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu.
Uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimi alanında yüksek lisans yaptı.
Aynı alanda doktora çalışmasına devam etti.
Gazeteciliğe *Cumhuriyet* gazetesinde başladı.
Altı yılı aşkın bir süre *Cumhuriyet*'te muhabirlik, dört yıl da *Sabah* gazetesinde editörlük ve yazarlık yaptı.
2010 yılında televizyon gazeteciliğine geçti.
Habertürk TV'de belgesel koordinatörü olarak görevine devam ediyor.
Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin "Yılın Araştırmacı Gazeteciliği" dahil olmak üzere çok sayıda kurum ve kuruluştan ödüller aldı.
Daha önce yayımlanmış *Kirli Kramponlar*, *Özel Harp Dairesi* ve *JİTEM* isimli üç kitabı var.

YENİ DERİN DEVLET

Yazan: Ecevit Kılıç

Editör: Sema Çubukçu

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ağustos 2020 / ISBN 978-605-09-7645-8

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Taylan Polat

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 446 05 99

Sertifika no: 20699

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yeni Derin Devlet

Ecevit Kılıç

Önsöz

Türkiye tarihinde belli dönemler çok belirleyicidir.

Hatta kritiktir.

Ve yine çok az dönem vardır.

Perde arkasında yaşananların, sonrasındaki uzun yıllar üzerinde ciddi etkiler bıraktığı.

Ve hatta bütün siyaseti şekillendirdiği.

2005-2013 yılları arası da bunlardan biridir.

Bu dönemi farklı kılan iki özellik var.

Daha doğrusu devlet içinde iki çalışma.

Biri olumlu, diğeri olumsuz nitelikte.

Birincisi; güvenlik bürokrasisinde farklı çizgileriyle dikkat çeken bir grup devlet görevlisinin PKK'nın tamamen dağdan indirilmesi için çalışma başlatması.

İkincisi ise aynı dönemde ortaya çıkan eskisinden farklı unsurlar taşıyan yeni derin devletin varlığı.

İşte bu kitap, bu yeni derin devletin, ilk günden itibaren birinci çalışmanın başarısız olması için yürüttüğü faaliyetleri anlatıyor.

Yapılan operasyonların perde arkası.

Bir anlamda yeni derin devletin, Kürt sorununun çözümsüzlüğü üzerinden kendisini nasıl var etmeye çalıştığının öyküsü aslında.

Aynı zamanda yerini almak istediği eski derin devletle yeri geldiğinde nasıl çatıştığını da gösteriyor.

Sadece birbirleriyle mücadele etmedi eski ve yeni derin devlet.

Zaman zaman ortak tavır da aldılar.

Özellikle de Kürt sorununun çözüm arayışlarına karşı.

Yine bu dönemdeki arayışlar hemen sonrasında yürütülen, 2012-2015 yılları arasında, sorunun tamamen çözümüne en çok yaklaşıldığı Çözüm Süreci'ne zemin hazırladı.

Ancak Çözüm Süreci'nin başarısızlıkla sonuçlanmasının temel nedeni de 2005-2013 yılları arasında yaşananlardı.

Daha doğrusu, devletin ve siyasetin perde arkasında yaşanan kırılmalar buna neden oldu.

Bu dönem, aynı zamanda Türkiye'yi 15 Temmuz darbe girişimine götürdü.

Darbe dinamiğinin bütün izleri bu dönemde gizli.

Daha da önemlisi, bugün siyasette ve perde arkasında yaşananların zemininde kitabın konu ettiği yıllar var.

Bugün yaşananların hem unsurlarını hem de kodlarını içeriyor.

En basiti, Kürt sorunuyla ilgili bugünkü politika üretme araç ve yöntemleri o dönemden miras.

Kitabın son cümlesi okunup kapağı kapatıldığında bu görülecektir.

Hem de çok net olarak.

Bu aynı zamanda "Neden böyle bir kitap?" sorusunun da öncelikli yanıtı.

Bu sorunun ikinci yanıtı ise geleceğe ipuçları bırakmakla ilgili.

Kürt sorununun neden çözülemediğine ilişkin.

Ve nasıl çözülebileceğine.

Çünkü gazetecilik yaşamım boyunca Kürt sorunundan çok bu meselenin çözüm arayışlarıyla ilgili oldum hep.

Katkıda bulunmaya çalıştım.

Sadece gazetecilik çerçevesinde değil.

Son on yılda da bu meseleyi akademik formasyonla kavramaya çalıştım.

Bu nedenle çözüme destek çıkan herkes ve her olaya da özenle yaklaştım.

Hatta gazetecilikte bu noktada pozitif ayrımcılık yaptım.

Ama kendime eleştirim var.

Tam da bu noktada.

Çünkü yeri geldiğinde gazeteciliğin bile önüne geçti çözüme katkı çabası.

Diğer taraftan elinizdeki kitap uzun bir sürede birikenlerin ilk halkası aslında.

Devamı değil, devamları da var.

Yine bu kitap gibi dönem araştırması öncelikle.

Bu kitabın bittiği yerden başlayan özellikle Çözüm Süreci'nin perde arkasını ve çeperinde yaşanan olayların detaylarını içeren.

* * *

Bu kitabı hazırlarken gazetecilik deneyimim, bizzat tanık olduğum olaylar, yaptığım haberler ve basında yer alan gelişmeler en önemli kaynaklarım oldu.

Öte yandan kitabın kapağında sadece benim adım olsa da tek emek veren ben değilim.

Özellikle araştırma kitaplarının birçok insanın katkısı olmadan ortaya çıkması zordur gerçekten.

Hele hele elinizdeki kitapta olduğu gibi.

Çünkü en başta çözüm masasının taraflarını ve bu masayı dağıtmaya çalışan gücü dikkate aldığınızda belge ve doküman bulmanın ve taraflardan birinin dile getirdiğini diğer tarafa veya bilgi sahibi başka isimlere teyit etmenin zorluğu görülecektir.

O nedenle doküman, belge ve kişilere ulaşmamda yardımcı olan, görüşleriyle entelektüel katkı sunan, kitabı hukuki açıdan değerlendiren; en başta Didar Erdem, Yasin Kobulan, Hazal Hürman, Cafer Kurt, Sercan Meriç, Antoine Comte, Gülçin Avşar, Neşet Giresun, Ali Deniz Ceylan, Cihan Arpacık ve Dilek Gül'e teşekkür ederim.

Yayım sürecinde ise Cem Erciyes, Sayım Çınar ve Sema Çubukçu'nun emeği çok değerli.

Ecevit Kılıç

29 Temmuz 2020

Giriş

Devlet, 2005 yılında büyük bir proje başlattı:

“PKK’yı Dağdan İndirme.”

İsmi buydu.

Amacı ise Kürt sorununun demokratik ve barışçıl bir şekilde çözümüydü.

Ve PKK’nın sonsuza dek silah bırakması.

Projeye göre, önce silahlar susacaktı.

Ardından silahların bırakılması vardı.

Ama aynı anda siyasal adımlar atılacaktı.

Bunun için yasa değişiklikleri yapılacaktı.

Anayasal değişimlerin nasıl olabileceği de çalışılmıştı.

Dağdakilere ne olacağı da planlanmıştı.

Türkiye’ye entegre edileceklerdi.

Örgütün lider kadrosu ise Avrupa veya Irak’ta kalacaktı.

Beş yıl sonra bu isimlerin durumları yeniden değerlendirilecekti.

Hatta Abdullah Öcalan’ın durumu da onlarla beraber gözden geçirilecekti.

Eğer her şey başarıyla sonuçlanırsa bu isimler de gelecekti.

Türkiye’de siyaset yapabileceklerdi.

Projeye istihbarat ve güvenlik bürokrasisi öncülük etti.

“Meseleyi tamamen çözebiliriz.

Doğrudan temas edelim.

Yüz yüze görüşelim.

Doğru dürüst bir noktaya getirme şansımız var” dediler.

Önce proje Bakanlar Kurulu'nda masaya yatırıldı.

Sonra da Milli Güvenlik Kurulu'nda.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer de "Sonuna kadar gidelim" dedi.

Ve süreç kısa bir süre sonra Milli İstihbarat Teşkilatı'nun tepe ismi Emre Taner'in İmralı'ya gidişiyle başladı.

İlk kez sivil bir isim Abdullah Öcalan'la görüşmeye gidiyordu.

Ancak bu tarihten itibaren devlet içinde yeni bir güç ortaya çıktı.

Bu güç, daha önceki Kürt sorununun çözüm girişimlerinde devreye giren derin yapılardan farklıydı.

Ne 1952'den 1990'lara kadar faaliyet gösteren Özel Harp Dairesi'ne benziyordu.

Ne de 1990-2000 arası varlık gösteren JİTEM'e.

Ve 2000'ten itibaren Kürt sorununun çözümü için ne zaman bir adım atılsa karşı bir hamle geldi.

Bu yeni güçten.

Yani yeni derin devletten.

Önce devlet heyetinin, Öcalan'la görüşmesine izin verilmedi.

Sonra da devletin tavrına rağmen soruşturma açıldı.

Projenin kesintiye uğraması üzerine devlet, İmralı yerine Demokratik Toplum Partisi'yle (DTP) masaya oturdu.

Bu kez de çözüm için çabalayan devlet ekibi takibe alındı.

Sonrasında masanın karşı tarafındaki isimler hakkında gizli tanık ve itirafçıların ifadelerine dayanılarak peş peşe davalar açıldı.

Sindirilen bu isimler yurtdışına çıkmak zorunda kaldı.

Proje yine yarım kaldı.

Devlet heyeti, projenin hayata geçmesi için bu kez doğrudan örgüt temsilcileriyle masaya oturdu.

Oslo ve Brüksel'de.

Amaç yeni derin devletin hedefinden çıkmaktı.

Ancak ilk görüşmeden hemen sonra, önce masanın karşı tarafındaki isimler hedef alındı.

İki isme yönelik nokta atışı hava operasyonu yapıldı.

Hem de silahların teslimat kararının alındığı gün.

Ardından da demokratik alandaki Kürt siyasetçilere yönelik operasyonlar geldi.

Her bir operasyon devlet ile örgüt heyetlerinin buluşmasından hemen sonraki gün yapıldı.

Bazen de devlet heyetinin İmralı'ya gideceği günün sabahında.

Operasyonlar çözüm masasını dağıtmayınca bu kez yeni taktikler geliştirildi.

Oslo'da konuşulanların peşine düşüldü.

Belçika'da da operasyon yapıldı.

Proje başarısız olup, Kürt sorununa çözüm gelmeyince yeni derin devlet hedef değıştirdi.

Bu kez masanın devlet tarafında yer alan isimlerin peşine düşüldü.

Onlara ulaşmak için yüzlerce kişi gözaltına alındı.

Tutuklandı.

En sonunda projeyi başlatan ve görüşmeleri yapan eski ve yeni Milli İstihbarat Teşkilatı yöneticilerine operasyon yapıldı.

Ama bunlarla sınırlı kalınmadı.

Çözüm arayışlarının oluşturduğu zemin de yok edilmek istendi.

Uludere katliamı bu sırada geldi.

Bunun için inanılmaz hedefler seçildi.

Paris suikastı tam da bu konsepteydi.

Amaç toplumsal fay hattını kırmaktı.

İşte yeni derin devlet...

Birinci bölüm

İlk heyet

2005.

İlkbaharın tüm renkleri adada kendini hissettiriyordu.

Yeni mevsimin ağırlaşan kokusu hücreye kadar ulaşıyordu.

Sadece hücreye değil, İmralı'nın her yerine...

Farklılaşan toprak kokusu...

Denizden gelen sesler...

Aylardan nisan olduğunu açıkça gösteriyordu.

Sabah kahvaltısıru getiren gardiyan, söyledi ilk.

“Bugün misafirleriniz var.”

Avukatların günü değildi.

Zaten misafir denildiğinde kimlerin geldiği belliydi; devlet heyeti.

Daha doğrusu, askeri yetkililer.

İlk kez aynı gün iki heyet gelecekti.

Üstelik farklı heyetler.

İlk gelecek grubu iyi biliyordu.

Yıllardır gelip gidiyorlardı.

İkinci heyet ise onun için de sürprizdi.

“İkinci heyet kim?” diye sordu içinden.

Hatta kendi kendine konuşmaya başladı.

Aynı soruyu yüksek sesle de sordu.

Kısa bir toparlanmadan sonra kapının mazgalına vurdu.

Ardından da seslendi:

“Tıraş olmam lazım.”

Gardiyanlar ile kendisinin arasında her zaman resmi bir dil vardı.

Cezaevindeki herkese kardeş veya bey diye hitap ediyordu.
 Onlar ise kendisine ağırlıklı olarak adı ve soyadı ile.
 Kısa bir süre sonra kapısı açıldı.
 Havalandırma bölümüne geçtiler.
 Ortada plastik bir sandalye vardı.
 Oraya oturdu.
 Adada her zaman berber vardı.
 Onu tıraş etmeye başladı.
 On dakika sürmedi.
 Her tıraştan sonra çenesinin alt bölümünde kızarıklıklar oluşuyordu.
 Yüzü de hafifçe yanıyordu.
 Aslında küçük küçük sivilceler oluşuyordu.
 Elini yüzüne götürdüğünde aynaya bakmadan o sivilceleri hissediyordu.
 O zaman fark ediyordu; aslında onlar kıl dönmesiydi.
 Ya da ayrı noktada iki kıl birden çıkıyordu.
 Sakalların biraz geç kesilmesiyle oluşuyordu bunlar.
 Her tıraştan sonra bu kızarıklıklarla uğraşıyordu.
 En az yarım saat.
 Ucu zor görünen o kolları baş ve işaret parmağının arasına alıp hızlıca çekiyordu.
 Sonra yavaş yavaş giyinmeye başladı.
 Cezaevine kim gelirse gelsin gömlek giyyordu.
 Kışın ise gömleğin üzerine kazak veya hırka.
 Giyindikten sonra oturdu yatağının başına.
 Misafirlerinin gelmesini beklemeye başladı.
 Yirmi dakika sonra kapısı açıldı.
 Belli ki misafirleri gelmişti.
 Görüşme odasına geçtiler.
 Gardiyan içeri girmedi.
 Odaya girdiğinde karşısında askerler vardı.
 Hepsi takım elbiseliydi.
 Üniforma giyen yoktu.
 Son üç yıldır dönem dönem geliyordu askerler.
 Plastik masanın etrafındaki sandalyelerde oturuyorlardı.

Önce albayın, sonra diğer askerlerin elini sıktı.

Ve sol taraftaki sandalyeye oturdu.

Aslında neredeyse üç yıldır hep aynı isimler geliyordu.

Ona göre, sadece sohbet edip gidiyorlardı.

Yeni hiçbir şey söylenmiyor ve yaşanmıyordu.

Bugüne kadar gelen en etkisiz ekip olduğunu düşünüyordu.

Bunu da Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'e bağlıyordu.

"Hilmi Paşa nasıl?" dedi.

Aslında gelenlere bu soruyu öylesine sordu.

Belki de bir göndermeydi.

İlk sorunun yanıtını bile beklemedi.

İkinci soruya geçti.

"Buraya gelip gitmenize o ne diyor?"

Bunun yanıtını da kendisi biliyordu.

Çözüm arayışlarına en mesafeli Genelkurmay başkanıydı Hilmi Özkök.

Gelen askerlerin Hilmi Özkök'ün istememesine rağmen burada olduklarını biliyordu.

Hatta tam onayı alınmamasına rağmen.

Ama gelenleri devletin gerçek temsilcisi olarak görüyordu.

Belki de öteki devletin temsilcisi.

Görüşme her zamanki gibi sonuçsuz bitti.

Bitince de hücrelerine geçti.

Aynı gün ikinci heyet

Aynı gün.

Ve sadece iki saat sonra.

Yeniden hücre kapısı açıldı.

Yine misafirleri vardı.

Tekrar görüşme odasına geçti.

Yine o plastik beyaz sandalyeye oturdu.

Sadece bir kişi vardı.

Misafirin saçları bembeyazdı.

Gözü hemen kıyafetlerine gitti.

Mavi takım elbise vardı üzerinde.

Yine mavi zeminli ama beyaz noktalı kravat.

Aslında şaşırmıştı.

Asker olmadığını hemen anladı.

Tam bunları düşünürken karşısındaki elini uzattı.

“Ben Emre Taner.”

Devamını da getirdi.

“Milli İstihbarat Teşkilatı müsteşar yardımcısıyım.”

Normalde askeri heyet ile zaman zaman MİT'ten isimler de geliyordu.

Sadece dinlerlerdi.

Konuşmazlardı pek.

İlk kez bu düzeyde bir MİT yöneticisi geliyordu.

Üstelik tek başına.

Bunun öneminin farkındaydı.

Ve üstelik önceki heyetle birlikte gelmemişti.

Ziyaretçisi konuşma biçimiyle onda hemen saygı uyandırdı.

Özellikle seçtiği özenli sözcüklerle.

Lafa ilk Abdullah Öcalan girdi.

“1992 yılında biz sizi MİT müsteşarı olacak diye bekliyorduk.”

Üç saniyelik nefes molasından sonra devam etti:

“Ancak Sönmez Köksal oturduğu koltuğa.”

Emre Taner hiç beklemeden yanıt verdi:

“Ben de bekliyordum ama olmadı.”

Öcalan kaldığı yerden devam etti:

“Galiba bir de sürgün yediniz.”

Emre Taner önce şaşırdı.

Pek bilinen bir bilgi değildi çünkü.

“Kıbrıs sürgün sayılmaz. Kızak görev sanki...”

Öcalan'ın yüzünde bir gülümseme belirdi.

Sevmişti misafirin samimiyetini.

“Sizi buraya gönderdiklerine göre yine önünüzü açmayacaklar demektir.”

Emre Taner kendinden emin konuştu:

“Bu kez farklı.”

Öcalan'ın şaşkınlığı giderek artıyordu.

“Niye geldiniz?”

Emre Taner yanıt verdi:

“Sizi tanımaya geldim. Gerçi biliyorum ben sizi. Hakkınızda okumadığım kitap ve yazı kalmadı. Daha yakından tanımaya geldim.”

Öcalan ikinci heyetin geleceğini duyduğundan beri kendi kendine sorduğu soruyu ona sordu:

“Neden az önce gelen heyetle gelmediniz?”

Emre Taner, Öcalan’ın ne demek istediğini anlamıştı.

“Buraya gelmemden devletin en tepesinin haberi var. Onların bilgisi dahilinde geliyorum.”

Öcalan’ın kafasında başka bir soru daha vardı.

Askerlerin rızası var mıydı?

Emre Taner’den “Evet” yanıtını alınca iyice şaşırdı.

O daha yarutları kafasında tartmadan devamı geldi:

“Eğer aramızda bir güven oluşursa sık sık geleceğim.”

Öcalan’a göre sık sık ziyaretine gelen heyetin tek bir mesajı vardı bugüne dek...

“Elimizdesin, buradasın ve yapacağın hiçbir şey yok.”

“Açık bir şekilde benim burada olmam üzerimden PKK’yi tasfiye etmeye çalıştılar hep” diye devam etti.

Ama yine beklemediği bir yarut geldi Emre Taner’den.

“Ben size ne diyorsunuz diye sormaya geldim. Hatta nasıl çözeriz bu sorunu? Müzakere etmeye geldim. Ben bu sorunun kökenini biliyorum. Ape Musa’dan biliyorum, Barzani’den biliyorum. Diyarbakır’ın havasını soludum. Bu kez büyük bir fırsat var elimizde...”

* * *

Hücrelerine döndüğünde zamanın çok çabuk geçtiğini fark etti.

Tam üç saat konuşmuşlardı.

O gün tek bir satır bile kitap okumadı.

Kendine verilen gazetelere de bakmadı.

Sadece bu görüşmeyi düşündü.

Karşısındakinin verdiği her cevabı kelimesi kelimesine yenisinden aklından geçirdi.

MİT Müsteşar Yardımcısı Emre Taner, hükümet adına geliyordu. Üstelik Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in bilgisinin olduğunu söylemişti.

“Bir çelişki olmalı” diye düşünüyordu.

Askerin onayı olmadan buraya kendisiyle görüşmeye gelinemeyeceğini de biliyordu.

Artık karşısında iki farklı söylem vardı.

Ve iki farklı tavır.

Sonra da artık iki devletin var olduğuna kanaat getirdi.

Hangisi gerçektir acaba?

Daha doğrusu hangisinin sözü geçiyordu?

Soru listesi

Abdullah Öcalan ertesi sabah yine aynı saatte uyandı.

Gazetelerini okudu.

Gazeteler günlük değişiyordu.

O gün sayfalarında “sakıncalı” yazı veya haber olanlar verilmiyordu.

Gazeteleri bitirdiğinde aklında yine aynı şey vardı.

Emre Taner'in anlattıkları.

Aslında Emre Taner sadece anlatmamıştı.

Bir de liste vardı.

Soru listesi.

Devlet, bu soruları yanıtlamasını istemişti.

Sorular kısa ve netti.

– Demokratik çözümle neyi kastediyorsunuz?

– Barış nasıl gelir?

– Kültürel haklardan ne kastediliyor?

– Örgüt sizi dinler mi?

– Örgüt üzerindeki uygulama gücünüz ne kadar?

– Dağıdakileri indirme planınız var mı?

– Örgütle somut temas sağlama noktasında neler düşünüyorsunuz?

– Bölgenin ekonomik ve sosyal gelişimi için neler düşünüyorsunuz?

MİT bu başlıklarla ilgili detaylı bir çalışma yürütmüştü önceden.

Sadece Öcalan'ın ne düşündüğünü öğrenmeye yönelikti sorular.

Bu soruların özetini oluşturan çalışmayı MİT'te yürüten bir ekip vardı.

O ekibin en önemli ismi ise Fatma Afet Güneş'ti.

Bu bilgiyi öğrenmesi Öcalan'da oluşan güven duygusunu daha da pekiştirdi.

Afet Güneş, müsteşar yardımcısıydı.

MİT içinde özellikle son yıllarda efsane isim olmuştu.

Hem kadın olması hem de bu makama kadar yükselmesi önemliydi.

Bir o kadar da sert yapısıyla dikkat çekiyordu.

Ve en önemlisi politik analizleriydi.

Emre Taner kadar Kürt sorununa hâkimdi.

Aslında daha çok "Ortadoğu uzmarı" olarak biliniyordu.

Türkiye'nin İran, Irak ve Suriye ile ilişkilerinde kilit rollerde bulunan bir isimdi.

Bu ülkelerin sadece istihbarat kurumlarının yöneticileri tarafından bilinmiyordu.

Devlet liderlerinin de bildiği bir isimdi.

Özellikle Irak'taki Kürt liderler Barzani ve Talabani onu çok iyi tanıyordu.

O bölgeyle en baştan itibaren bugüne kadar gelişen ilişkilerin mimarıydı Afet Güneş.

Öcalan ilk Türkiye'ye getirildiğinde onu sorgulayan ekibin içinde vardı.

Güneş'in o ekibe dahil olması hiç de kolay olmamıştı.

Öcalan'ın sorgusunu yapan ekip askeri heyetten oluşuyordu.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve MİT de kendilerinden isimlerin ekibin içinde yer almasını istedi.

Asker ise istemiyordu.

Öcalan'ın sorgusunu yapacak askeri heyetin başındaki albay kilit konumdaydı:

Atilla Uğur. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Uğur'un, Öcalan'ı nasıl sorguladığını anlattığı kitabına göre Afet Güneş ile Atilla Uğur önceden tanışıyor.

Gizli terör zirvelerine Atilla Uğur asker adına, Afet Güneş ise MİT adına katılıyordu.

Sorgu konusunda belirleyici askerlerden olan Hurşit Tolon da MİT'ten isimlerin sorguda yer almasına sıcak bakmıyordu.

Afet Güneş, Öcalan'ın sorgusuna zor da olsa katıldı.

Atilla Uğur, aynı kitapta isim vermeden Afet Güneş'ten "MİT'ten gelen hanımefendi" diye bahsediyor.

Ve Güneş için "Konunun piri olan biriydi" diyor.

Neden Güneş'i istemediği konusunda ise kitapta bilgi yok.

MİT ve Emniyet Müdürlüğü'ndeki isimler sadece Öcalan'ın ilk sorgusuna katılabildi.

İkinci gün adadan ayrıldılar.¹

On günlük kesintisiz sorgu

Afet Güneş ismi Öcalan'ı 1999 yılına götürmüştü.

İmralı'ya geldiği ilk güne...

16 Şubat'tı.

Gözleri bağlıydı.

Üstelik kafasına da bir şey geçirilmişti.

Elleri de kelepçeliydi.

Kısa bir süre sonra deniz üzerinde olduklarını anladı.

Aslında bindikleri bir hücumbottu.

Bu botun ismi de "Poyraz"dı.

Bot bir süre sonra durdu.

İskelele yanaştıklarını anladı.

Bir iki dakika sonra iki kişi koluna girdi.

Hücumbottan indirildi.

Yaklaşık 250 metre yürüdüler.

O görmüyordu ama o anda etrafta karınca sürüsü gibi komando vardı.

O çeyrek kilometre boyunca çift kişilik güvenlik koridoru oluşturulmuştu.

1. Daha fazla ayrıntılı bilgi için, Atilla Uğur, Abdullah Öcalan'ı Nasıl Sorguladım?, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2011.

Dışarıdan koridorun içine en ufak bir ışık sızıntısı bile yoktu. Ancak karaya adım atar atmaz tedirgin oldu.

“Beni faili meçhul mü yapacaksınız?” diye sordu.

Yanıtı albaydan geldi.

Sorgusunu bir ekip yapacaktı.

Başında da Albay Atilla Uğur vardı.

Belki o da şaşırıldı.

Kendisini sorgulayacak ekibin başında bir albayın olmasına.

Ama Türk Silahlı Kuvvetleri içinde o dönemde bir jandarma ekibi çok güçlüydü.

Birkaç yıl sonra Şener Eruygur’un Jandarma genel komutanı olmasıyla birlikte o ekip daha da güçlendi.

Atilla Uğur bu ekiptendi.

Rütbesi düşük olmasına karşın Levent Ersöz’den sonra o ekibin en etkili ismiydi.

Öcalan’ın anlatımlarına göre Atilla Uğur sorguya başlamadan önce Genelkurmay Başkanı Hüseyin Kıvrıkoğlu’nun özel temsilcisi olduğunu söyledi.

Sorgu için özel bir oda hazırlandı.

Odanın tam ortasına bir masa konuldu.

Etrafına da sandalyeler yerleştirildi.

Ve o sorgu tam on gün sürdü.

Peki, o sorguda neler yaşandı?

Bugüne kadar sorgunun iki önemli ismi konuştu.

Birincisi sorgulayan isim, yani Atilla Uğur.

Diğeri sorgulanan isim, Abdullah Öcalan.

Atilla Uğur, Öcalan’ı nasıl sorguladığına dair kitap yazdı.

Öcalan ise avukatları aracılığıyla onlarca kez sorguda yaşananları anlattı.

Ancak ikisinin anlattıkları çok farklı.

Hatta birbirinin zıttı.

Albay Atilla Uğur yazdığı kitapta Öcalan’ın kendisine “Her şey çok güzel olacak efendim. Ben devletimin vereceği tüm görevlere hazırım” dediğini belirtiyor.²

Öcalan ise bambaşka bir şey diyor:

“Atilla Uğur bana ‘Ortada bir oyun var, bu oyunu birlikte bozalım’ dedi.”³

Aslında sorgunun tüm başlıklarını iki isim farklı anlatıyor. Hatta atmosferini bile.

Öcalan’a göre sorgu ikinci günden itibaren tamamen müzakerre havasında geçti.

Silahların nasıl susacağı üzerinde konuştular.

Atilla Uğur ise “Öcalan örgütü çökertecek bilgiler verdi” diyor.

* * *

Atilla Uğur ve onun çizgisindeki ekip yürüttü İmrallı sürecini. 1999’dan başlayarak 2003 yılına kadar.

Ancak 2003’ün ilk döneminden itibaren bu askerlerin kimliği biraz değişti.

Atilla Uğur ve onun çizgisindeki askerlerin yerini kısmi olarak yeni isimler aldı.

Bunlar eski çizgiden farklıydı.

Hilmi Özkök’ün Genelkurmay başkanlığındaki çizgisini temsil ediyordu.

Ancak Öcalan’a göre yeni isimler de Kürt sorununun çözümünden yana tavrı alan isimler değildi.

Bu ekip sürdürdü görüşmeleri.

PKK’nın yeniden silahlı saldırılara başladığı 1 Haziran 2004’e kadar.

İkinci bölüm

İkinci ziyarete izin çıkmadı

MIT Müsteşar Yardımcısı Emre Taner'in İmralı'ya ziyareti tam da ifade ettiği gibi başlamıştı.

Teklif aşlında Milli İstihbarat Teşkilatı'ndan gitti.

Hükümete ve devletin tepesine...

"Meseleyi tamamen çözebiliriz.

Doğrudan temas edelim.

Yüz yüze görüşelim.

Doğru dürüst bir noktaya getirme şansınız var."

Hükümet sıcak baktı.

Doğrudan Başbakan Erdoğan'a anlattı MIT yöneticileri.

Emre Taner'in 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu'na verdiği ifadeye göre Erdoğan bunu bir ileri noktaya taşıdı.

"Bakanlar Kurulu'nu gelin anlatın" dedi.⁴

MIT'in yöneticileri, bakanlara da anlattı çözüm önerilerini.

En çok da Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'den destek aldılar.

Gül, başbakanlığı döneminde de meselenin çözümüne ilgi göstermişti.

Tam altı saat sürdü brifing.

Emre Taner ardından Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e aynı detayları anlattı.

Çözüm önerilerini sıraladı.

4. Emre Taner'in 15 Temmuz Darbe Girişimi Araştırma Komisyonu'na 15 Temmuz 2017 tarihinde verdiği ifade.

Emre Taner'in aynı komisyondaki ifadesine göre Sezer'den de destek geldi.

Sezer, "Sonuna kadar gidelim" dedi.

Bir sonraki nokta devletin temel güvenlik kararlarının alındığı yerdi.

Milli Güvenlik Kurulu.

Orada da olumlu hava hâkimdi.

Bunun üzerine Emre Taner, İmralı'ya gitti.

İlk ziyaretin sonuçları hem hükümetle hem de cumhurbaşkanıyla paylaşıldı.

Askere de detaylı bilgi verildi.

Sırada ikinci gidiş vardı.

Emre Taner, yine cumhurbaşkanı ve hükümetin bilgisi dahilinde İmralı'ya hareket etti.

Bütün izinler tamamı.

Adalet Bakanlığı nezdinde gereken işlemler yapıldı.

Bakanlık, Bursa Cumhuriyet Başsavcılığı'nı da bilgilendirdi.

Ancak Emre Taner adaya gidemedi.

Bursa'dan geri döndü.

Bursa Jandarma Komutanlığı'ndan izin çıkmadı.

Savcı da İmralı'da

MİT'in tepe ismine asker izin vermedi.

Ancak aynı günlerde başka bir isim İmralı'daydı.

Bu isim; Mudanya savcısıydı.

Öcalan'ı sorgulamaya gitmişti.

İlginç bir gelişmeydi.

Zaten Öcalan daha önce yargılanmıştı.

Cezası da kesinleşmişti.

Müebbet ağır hapse çarptırılmıştı.

Savcı bir buçuk saat kaldı adada.

Öcalan'a PKK'yla ilişkisini sordu.

Örgütün yöneticilerinden Zübeyir Aydar'ı yönlendirip yönlendirmedigini de.

Öcalan "Hayır" dedi.

“Onlar kendi bağımsız mekanizmaları içinde hareket ediyorlar.”

Öcalan’ın avukatlarıyla yaptığı görüşmelerin notlarına göre sonrasında da “Benim buradan onları yönlendirmem söz konusu değil” diye devam etti.

Aslında soruşturmayı İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı başlatmıştı.

Mudanya savcısı, talimatla Öcalan’ın ifadesini aldı.

Ancak neredeyse altı ay açık kalan dosya kapandı.

Takipsizlik kararı verildi.⁵

Genelkurmay başkanından ilginç öneri

“Bunlar doğrudan engelleme girişimleriydi.”

Hem hükümet hem de çözüm arayışlarını yürüten isimler böyle diyordu.

Önce Emre Taner’in İmralı’ya gidişine engel çıkartılması.

Sonra Mudanya Savcılığı’nın ifade alması.

Ancak hükümet içindeki belli isimler bu çözüm çabalarında ısrarcıydı.

Milli İstihbarat Teşkilatı yöneticileri de.

Emre Taner ve ekibine göre “Kürt meselesi yabancıların elinde enstrüman haline gelmişti.”

Emre Taner yıllar sonra 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu’nda verdiği ifadede o günleri anlatırken, “Bunu koparıp almak lazımdı yabancı ülkelerin elinden” diyecekti.

Tam da o günlerde Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök ile Emre Taner görüştü.

Hilmi Özkök’ün ilginç bir talebi vardı.

“Milli İstihbarat Teşkilat yardımcısı bir asker olsun.”

Muvazzaf bir asker.

Yani görevde olan bir isim.

Devamı da vardı:

“Bir de 50 kurmay subay da verelim teşkilata.”

Milli İstihbarat Teşkilatı müsteşarı hayli şaşırmıştı.

5. Öcalan’ın ifadesini alan Mudanya Savcısı Aydın İpek, 15 Temmuz darbe girişiminden hemen sonra görevden alındı. Ancak birkaç ay sonra Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından yeniden görevine iade edildi.

Emre Taner sıcak bakmadı bu teklife.

Geçmişte MİT'in başında hep asker isimler oldu.

Kuruluşundan itibaren.

Bu nedenle MİT, daha çok askere bağlı bir yapı olarak algılandı.

Sivil nitelikli olmasına rağmen.

Zaten MİT de hep öyle faaliyet gösterdi.

Devlet ve siyasi iktidardan çok askere hizmet etti.

MİT'in özellikle darbe dönemlerindeki tavrı hep tartışma konusu oldu.

Bütün bu kaygılardan dolayı 1992'de bu duruma son verildi.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal ile Başbakan Süleyman Demirel bu konuda tam ittifak içindeydi.

Ve o yıl ilk defa bir sivil isim müsteşar oldu.

Sönmez Köksal.

Yine de teşkilat askerin kontrolünden hemen çıkmadı.

Bu zaman aldı.

Emre Taner'e göre bu öneri teşkilatın yeniden askerin kontrolüne girmesi demekti.

Böyle düşünüyordu.

Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök ise ısrarcıydı.

Amaç da belliydi aslında.

MİT'in Kürt sorununun çözüm arayışlarını kontrol etmek.

Asker, tam olmasa da sürecin dışında kalmıştı.

Ve MİT yöneticilerinin paylaştığı bilgilerle yetinmek zorundaydı.

Ancak hükümetten doğrudan "Hayır" cevabı geldi.⁶

Cumhurbaşkanı Sezer de sıcak bakmadı Hilmi Özkök'ün teklifine.

Kürt uzmanı yeni müsteşar

Emre Taner adaya ilk gittiğinde müsteşar yardımcısıydı.

İkinci kez gitmek istediğinde ise artık teşkilatın başındaydı.

Yani müsteşar olmuştu.

6. Bu bölümün detayları Emre Taner'in yine 15 Temmuz Darbe Girişimi Araştırma Komisyonu'na verdiği ifadelerinden derlenmiştir. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Öcalan'ın "Bu kez de harcamasınlar sizi" uyarısı boşa çıkmıştı. Emre Taner'in müsteşar olması aslında teşkilatta bir devrim niteliğindeydi.

Nedeni ise mesleki kariyerinde saklıydı...

Tam da Kürt sorununun çözümüne denk gelebilecek bir isim...

Teşkilatın internet sitesindeki biyografiye göre 1942, Diyarbakır doğumlu.

Babası ikinci askerliğini yapıyordu o yıl Diyarbakır'da.

Kürt değil.

Deyim yerindeyse Kürt sorununa kafa yordu sürekli.

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki öğrenciliğinden itibaren.

Mezun olduktan birkaç yıl sonra Milli İstihbarat Teşkilatı'na girdi.

Zamanla bölge müdürü oldu.

Önce Bursa, sonra İstanbul.

1987'de teşkilattaki en kilit görevlerden birine geldi.

İstihbarat başkanı oldu.

Sonra müsteşar yardımcısı.

1994 yılında yurtdışı göreve gitti.

Ardından tekrar döndü.

Bu kez iki numara olarak.

Operasyonların başındaydı.

O tarihten itibaren de artık teşkilatın en tepe koltuğu için ismi geçiyordu.

Öyle de oldu.

15 Haziran 2005 günü MİT müsteşarı oldu.

Emre Taner denildiğinde akla ilk Kürt sorunu gelir.

Teşkilattaki çalışma alanı da hep bu sorun üzerine oldu.

Afet Güneş'le birlikte Irak'ta Barzani ve Talabani'yle ilişkileri de çok eskiye dayanıyordu.

Zamanında devleti temsilen iki isimle de sık sık görüşüyordu.

İki isimde de inanılmaz bir güven oluşturmuştu.

Ertuğrul Özkök'ün 6 Aralık 2005 günkü *Hürriyet*'teki köşesinde aktardığına göre Emre Taner, Kürt sorununu Musa Anter'den öğrendi.

Çünkü onu takip etmekle görevlendirilmişti.

Hatta topladığı istihbarat bilgileri nedeniyle Anter'in dört kez tutuklanmasına neden oldu.

Sorgularına da katılmıştı.

Ama Anter'in JİTEM elemanları tarafından öldürülmesine üzülüyordu.

"Yanlıştı" diyordu.

1990'lı yıllarda Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki faili meçhullerin arkasındaki bu örgütün faaliyetlerine.

İki farklı tavır

Emre Taner'in MİT müsteşarı olduğu günlerde çok şiddetli tartışmalar yaşıyordu.

Bir yıldan beri böyleydi.

Onun müsteşar olmasıyla masada olan çözüm arayışlarına hız verildi.

Bu arayış siyasette özellikle yankı buluyordu.

Bu, aydın ve yazarları da etkiledi.

Zamanla da toplumun genelinde olumlu bir hava oluştu.

Silahların susması beklentisi vardı artık.

O günlerde, 12 Ağustos'ta Başbakan Erdoğan'ın Diyarbakır'da konuşması bunun büyük bir yansımasıydı.

Erdoğan önce geçmişteki hatalara vurgu yaptı:

Her ülkede geçmişte hatalar yapılmıştır. Her ülke geçmişinde zor günler yaşamıştır. Türkiye gibi büyük bir devlet ve güçlü ülkede pek çok zorluğun harmanından geçerek bugünlere geldik. O nedenle geçmişte yapılan hataları yok saymak büyük devletlere asla yakışmaz. Büyük devlet, güçlü millet kendisi ile yüzleşerek, hatalarını ve günahlarını masaya yatırarak geleceğe yürüme güvenine sahip millet ve devlettir.

Ardından net olarak sorunun adını koydu:

İlla her sorunun bir adı koymak da gerekmez. Çünkü sorunlar he-

pimizindir. Ama illa “Ad koyalım” diyorsanız Kürt sorunu bu milletin bir parçasının değil, hepsinin sorunudur. Benim de sorunumdur. Sorunların parça parça adresi olmaz.

Ve çözüm formülünü de açıkladı:

Biz büyük bir devletiz ve millet olarak bu ülkeyi kuranların bize miras bıraktığı temel prensipler ve cumhuriyet ilkesi, Anayasal düzen dahilinde her sorunu daha çok demokrasi daha çok vatandaşlık hukuku daha çok refahla çözeceğiz, bu anlayışla çözüyoruz ve çözeceğiz de...

Bu açıklama toplumda bambaşka bir hava oluşturdu.

PKK da sadece birkaç gün sonra, 19 Ağustos günü eylemsizlik kararı aldı.

Sadece bir aylık...

Hatta bir ay bile değil.

Yirmi gün.

* * *

İmralı’da ise başka bir hava vardı.

Abdullah Öcalan kendisine ilk defa bu kadar yoğun baskı yapılmasından şikâyet ediyordu.

Avukatlarıyla dönem dönem yaptığı görüşmelerden.

En büyük sorun olarak havalandırma süresinin sınırlandırılmasını görüyordu Öcalan.

Daha önce iki saat havalandırmaya çıkabiliyordu.

Bu bir saate indirildi.

Hatta zaman zaman bu da kaldırıldı.

Havalandırılmaya çıkartılmadı.

Verilen radyosu elinden alındı.

Gazeteler ve kitaplar verilmemeye başlandı.

Ailesiyle görüşme süresi de yarım saate indirildi.

Avukatlarıyla görüşmeler de artık kayıt altına alınmaya başlandı.

Bunlardan birkaçının nedeni değişen yasalardı.

Ancak görüşmelere zaman zaman onay çıkmamaya başladı.

Görüşme yaptığı alan kendisine temizletiliyordu.

Öcalan'a göre bunlar "Barış ve demokratik çözümün önünü tıkamak için" yapılıyordu.⁷

* * *

Aynı günlerde PKK'ya yönelik peş peşe operasyonlar başladı.

Operasyonların başlamasından üç gün sonra Milli Güvenlik Kurulu toplantısı vardı.

Toplantı sonrası yapılan açıklama tam da bu iki farklı tavrı gösteriyordu.

Bir taraftan hükümet ve MİT'in tavrı.

Diğer taraftan askerin.

Bir de orta yolu bulmaya çalışan Cumhurbaşkanı Sezer'in izleri vardı.

Açıklamada öncelikli olarak terörle mücadele vurgusu vardı:

"Halkın huzur ve güvenliğini sağlamak devletin birinci görevidir. Bu amacın sağlanmasında engel oluşturan terör ile etkin savaşım kararlılığı tekrarlanmıştır."

Devamındaki cümleler ise net olarak bir tartışmanın izini ve bir kanadın hassasiyetini taşıyordu:

"Ulusun bağımsızlığı ve bütünlüğü ile ülkenin bölünmezliğinin korunarak bu hedefe ulaşılacağı da kuşkusuzdur."

Sonrasında ise Kürt sorununun nasıl çözüme kavuşturulacağı sıralanıyordu:

"İller ve bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi için ekonomik, kültürel ve sosyal geliştirme çabalarının artırılması..."

Aslında toplantıda Milli Güvenlik Genel Sekreterliği, kapsamlı bir terör raporu sunmuştu.

Bu raporun hazırlanmasına Erdoğan'ın Diyarbakır konuşmasından hemen sonra başlanmıştı.

Kurmay askerlerden özel bir ekip oluşturulmuştu rapor için.⁸
Rapor “Kürt sorunu değil, terör sorunu” diyordu.

Toplantıda hükümet kanadı ile askerler arasında uzun uzun tartışmalar yaşandı.

Özellikle sorunun tanımı konusunda.

Sonrasında da sorunun çözümü üzerine.

Asker atılan adımlardan rahatsızdı.

Ve kurulun asker üyeleri bunu net bir biçimde ifade ettiler.

Erdoğan ise “Demokratik açılımlar sayesinde terör zemin kaybedecek, toplumu biz sahiplenmeliyiz. Bölgeyi teröre terk edemeyiz” dedi.

Bir de “Demokratik Cumhuriyet” tartışması yaşandı.

Çözüm arayışlarına sonuna kadar destek veren Cumhurbaşkanı Sezer ile Başbakan Erdoğan arasında.

Ortaya, yakın tarihin en ilginç diyaloglarından biri çıktı:

Sezer: “Bu sözü terör örgütü lideri Abdullah Öcalan da kullanıyor.”

Erdoğan: “Anayasa’nın ikinci maddesi de Türkiye Cumhuriyeti’ni böyle tanımlıyor.”

Sezer: “Yine de konuşmanızda kullandığınız bu söz yanlış anlaşılabilir.”

Erdoğan: “O kişinin bu sözü kullanması bizim de kullanmamıza engel değil.”⁹

23 Ağustos günü yapılan o MGK toplantısından sonra çözüm arayışı rafa kalktı.

Daha doğrusu, kesintiye uğradı.

Hükümetin ve Cumhurbaşkanı Ahmet Sezer’in tam desteğine rağmen.

8. “Genelkurmay’dan Güneydoğu Raporu”, *Hürriyet*, 16 Ağustos 2005.

9. *Cumhuriyet*, 25 Ağustos 2005. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Üçüncü bölüm

Devlet-DTP buluşması

Her gün çatışma yaşıyordu.
Aynı şekilde her gün şehit haberi geliyordu.
1990'lı yılların ortasındaki kadar şiddetli.
Bunun üzerine toplumsal sesler de yükselmeye başladı.
Farklı kesimlerden silahların susması çağrıları geldi.
Çağrı yapanlardan biri de Demokratik Toplum Partisi oldu.
Doğrudan ateşkes çağrısında bulundu.
İşte bu dönemde yeni bir temas trafiği başladı.
Bu kez devlet görevlileri İmralı'ya gitmedi.
Yani görüşme MİT ile Öcalan arasında değildi.
DTP ile MİT arasındaydı.
Devreye Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) Lideri Celal Talabani de girdi.
O da çözüm çağrısı yaptı.
Hatta aracılık için "Hazarım" dedi.
Öyle de oldu.
Hem DTP ile hem de MİT yöneticileriyle ayrı ayrı bir araya geldi.
Sonunda bir kez daha çözüm arayışı masası kuruldu.
Bir tarafında DTP başkanı ve Kürt siyasetinin saygın isimlerinden Ahmet Türk.
Diğer taraftan daha önce Öcalan'la da bir araya gelen MİT yöneticileri.
Ve MİT Müsteşarı Emre Taner.
İki tarafın da üzerinde anlaştığı iki nokta oldu:

Öncelikli olarak artık cenaze gelmemesi.

Ve devamında sorunun kalıcı olarak barışçıl yöntemlerle çözülmesi.

Bir konuda daha uzlaştılar.

Sorunun veya çözümün yabancı devletlere bırakılmaması.

Kendi inisiyatifleriyle çözülmesi.

MİT tarafı yine önce ilgili bakanlıkları ve başbakanı bilgilendirdi.

Ardından Bakanlar Kurulu'nda detaylı brifing verildi.

DTP ise önce Kandil'e bilgi gönderdi.

Görüşmenin içeriği aktarıldı.

"Ne diyorsunuz?" diye soruldu.

Bir de İmralı vardı.

Bu kez devlet Öcalan'a sormayacaktı.

DTP soracaktı.

Mesaj Öcalan'ın avukatları üzerinden gidecekti.

Onlar iletecekti.

6 Eylül 2006 günü Öcalan avukatlarıyla görüştü.

Öcalan'a da görüşmelerin detayları anlatıldı.

Ona da "Ne diyorsun?" diye soruldu.

Öcalan o hafta yanıt vermedi.

Üzerinde düşünecekti.

Yanıt bir sonraki haftaya yapılacak görüşmeye kalmıştı.

Ama örgütün önemli isimlerinden Sabri Ok kendisini temsil edebilecekti.

Kandil'den de bu yönde karar çıktı.

Görüşmelerde Sabri Ok da olacaktı.

Yıllardır cezaevindeydi.

Ve yeni çıkmıştı.

Sabri Ok, PKK içinde farklı bir isim.

Farklı da bir ağırlığı var örgüt içinde.

Cemil Bayık veya Murat Karayılan'dan da öte bir durum.

Ecevit Kılıç'ın 3 Aralık 2014 günkü *Habertürk*'teki yazısına göre Öcalan'ın beyin olarak kendine en yakın bulduğu isim.

İmralı'ya hükümlü gönderilmesi gündeme geldiğinde Öcalan'ın istediği tek kişiydi.

Sabri Ok, PKK'nın 1984'teki ilk silahlı eylemlerinden sonra tutuklandı.

1985'te cezaevine girdi.

Tam yirmi yıl cezaevinde kaldı.

Bunun büyük bir kısmında da örgütün tüm cezaevleri sorumlusuydu.

Cezaevinden 2005'te çıktı.

Tam da MİT yöneticilerinin Öcalan'la görüştüğü günlerde.

Tahliye edildiği gün askere götürüldü.

Önce Manisa, sonra Ağrı.

Tabii, normal bir askerlik değildi bu.

İki rütbeli askere emanetti.

Onun güvenliğinden ve olası tehlikelere karşı.

Yani iki askere zimmetliydi.

Bir koğuştta tek başına kalıyordu.

Askerlik bittikten sonra İstanbul'a geldi.

* * *

Artık yeni bir çözüm masası kurulmuştu.

Ahmet Türk'le beraber bir isim daha vardı görüşmelerde.

DTP Eşbaşkanı Aysel Tuğluk.

MİT Müsteşarı Emre Taner'le görüşüyorlardı.

Sabri Ok'la da MİT'in Kürt meselesinde uzman ekibi bir araya geliyordu.

Taraflardan bugüne kadar bu görüşmelere dair çok az bilgi sızdı.

Sızan bilgilere göre bu görüşmeler bir tür zihin çalışması diye başladı.

Ama iki aşamalıydı.

Öncelikli olarak ateşkes sağlanacaktı.

Bu zihin çalışması daha çok sonrasına ilişkindi.

"Nasıl bir ortak akıl oluşturulur?

Sorun nasıl çözülür?

Ateşkes çözüm olur mu?"

Görüşmelerin sonunda anlaşmaya varıldı.

Nihai amaç; Kürt sorununun barışçıl ve demokratik bir şekilde çözülmesi olarak belirlendi.

Bunun için ilk önce silahlar susmalıydı.

PKK ateşkes ilan edecekti.

Ve operasyonlar duracaktı.

Bir önceki çözüm arayışının sonuna doğru Öcalan'ın cezaevi koşullarında değişimler olmuştu.

Onlarda yumuşamaya gidilecekti.

Bunun için Terörle Mücadele Yasası ve ilgili yasalarda değişiklikler yapılacaktı.

MİT yöneticileri hükümete bilgi verdi.

Sonrasında da Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e.

DTP Başkanları Ahmet Türk ile Aysel Tuğluk ise Kandil'e sordu.

"Ne diyorsunuz?" diye.

PKK "Tamam" dedi.

Örgüt ateşkes ilan edecekti.

Bir de İmralı'ya sorulması lazımdı.

Ve DTP liderlerinin verdiği bilgileri avukatlar Öcalan'a iletcekti.

13 Eylül 2006 günü.

Ama o gün bir sürpriz yaşandı.

Bursa Jandarma Komutanlığı'ndan izin çıkmadı.

MİT ve hükümet bastırdı.

Özellikle de cezaevi yönetiminin bağlı bulunduğu Adalet Bakanlığı.

Sonuç değişmedi.

Askerin yanıtı netti:

"Hava koşulları uygun değil."

MİT ile DTP arasındaki temasların başladığı o günlerde askerin komuta kademesinde ciddi değişiklikler olmuştu.

Bu değişim aynı zamanda ciddi bir anlayış farklılığı demekti.

Kürt sorununun çözümüne mesafesiyle bilinin Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök gitti.

"Terörle sonuna kadar mücadele" diyen isimler geldi.

Yeni Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt oldu.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na İlker Başbuğ atandı.

Bu değişimin ilk günlerinde varılan mutabakat Öcalan'a ulaşı-
tırılmadı.

Bir sonraki çarşamba günü beklenmek zorunda kalındı.

20 Eylül günü avukatlar bu kez İmralı'ya gidebildi.

Ancak bu kez Öcalan "Hayır" diyordu.

Avukatlarla yapılan görüşmelerin notlarına göre.

Özellikle ateşkesle sıcak bakmıyordu.

"Bu plan bir çözüm değil, ateşkesin zemini yok."

Temel itirazı buydu.

Avukatlar eli boş dönmüştü.

Ama o hafta ABD'nin de çözüm için girişimi oldu.

ABD Ankara Büyükelçisi Ross Wilson önce devlet yetkilileriyle görüştü.

Sonra da DTP ile.

Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'la.

ABD büyükelçisi de "Silahların susması ve sonrasında soru-
nun demokratik çözümü" diyordu.

Sonunda Öcalan da "Evet" dedi.

PKK eylemsizlik kararı aldı.

1 Ekim 2006 günü.¹⁰

Yeni derin devletin ilk işareti

Tarafların üzerinde uzlaştığı ilk adım atılmıştı.

Örgüt silahlı saldırıları durdurmuştu.

Ve sırada yeni adımlar vardı.

Atılacak siyasal adımlar.

Ancak Ankara'da ilginç bir durum yaşanıyordu.

Bu yeni derin devletin varlık gösterdiği ilk olaydı.

Kürt sorununun çözümünü engellemede ilk girişimiydi.

Hedef olarak da Sabri Ok seçilmişti.

MİT ekibiyle görüşmesi adım adım takip ediliyordu.

O takibin tanıklarından biri de Sabri Uzun'du.

10. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tepe komutasındaki bu değişim operasyonel olarak da kendisini gösterdi. PKK'nın eylemsizlik kararına rağmen operasyonların sayısında artış vardı, eylemsizlik kararının ilk on beş gününde Türk Silahlı Kuvvetleri otuz dört önemli operasyon düzenledi.

“Heyecanlanmayın, o şahsın yarındakiler MİT’çi.”¹²

İşletme sahibi Ahmet Dokumacı, MİT mensuplarını tanıdı. Muhtemelen oraya sık sık gelip gittikleri için.

Ahmet Dokumacı, Sabri Ok ile MİT ekibinin oturduğu masanın hemen yanındaki diğer masalarda oturanları da tanıyordu.

Emniyet eski İstihbarat Şube Müdürü Sabri Uzun’a döndü:

“Şu masalarda oturanlar da sizin istihbarat polisleri.”

Devamını Sabri Uzun anlatıyor:

“O gün MİT görevlileri ile Sabri Ok’u birlikte görünce, PKK terörüne siyasi çözüm arandığını anladım.

Büyük mutluluk duydum.

Ancak istihbarat polislerinin, MİT görevlilerini takip ediyor olmasına da üzüldüm.

Devlet, devleti takip ediyordu.”¹³

Daha doğru deyimle; yeni derin devlet, devleti takip ediyordu.

Aslında bir “devlet” yapısı daha vardı orada.

Bir albay ile bir Emniyet İstihbarat’ın tepe isminin bir PKK itirafçısıyla aynı dakikalarda, aynı çay bahçesinde olması tesadüf olarak açıklanabilir mi?

İlişkilerinin de 1990’lı yılların derin devleti olarak kabul edilen JİTEM’in etrafında şekillendiği dikkate alındığında.

Yeni derin devlet, çözüm bulmaya çalışan devleti takip ederken eski derin devlet de oradaydı.

Hem de bir parkın içindeki çay bahçesinde.

Bir anda çıkan itirafçılar

Peki, yeni derin devlet neden takipteydi?

Bu soru ilerleyen bölümlerde kendi kendine yarut buluyor.

Yeni derin devlet, Sabri Ok ve onunla görüşen devlet yetkililerini sadece takip etmekle mi yetindi?

Hayır.

Tam da o dönemde itirafçılar ortaya çıktı.

Peş peşe Sabri Ok aleyhine ifade verdiler.

12. Sabri Uzun, *İN*, Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2015, s. 293-295.

13. Sabri Uzun, a.g.e., s. 295. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Üç ayrı ilde dava açıldı aleyhinde.

Bir süre sonra da takip gizli olmaktan çıkmıştı.

Göstere göstere yapıliyordu.

Hatta yer yer tacizlere kadar varmıştı durum.

Hem MİT ekibine hem de Sabri Ok'a.

Aslında yeni derin devletin verdiği mesaj netti...

Görüşmelerin kesilmesi.

Masanın kurulmaması.

Davaların açılmasıyla, görüşmeleri yürüten devlet tarafı da Sabri Ok'u koruyamayacağını anladı.

Ne mi oldu?

Sabri Ok 2007 yılının başında yurtdışına çıktı.

Daha doğrusu çıkmak zorunda kaldı.

Önce Avrupa'ya, sonra da Kandil'e gitti.

Aynı dönemde askeri operasyonlar da hızlandı.

Mutabakatın ilk on beş gününde tam otuz dört operasyon düzenlendi.

Ve artık gündemde sınır ötesi harekât vardı.

Böylece bir çözüm çabası daha yarım kaldı.

Dördüncü bölüm

Hükümetten askere soru

Çözüm umutları sönmüştü.

Ama eylemsizlik kararı genel seçimlere kadar sürdü.

22 Temmuz 2007'ye kadar.

Üç ay sonra ise askere sınır ötesi operasyon yetkisi geldi.

AK Parti, CHP ve MHP'nin oylarıyla.

2007'nin son günlerinde iki büyük sınır ötesi operasyon yapıldı PKK'ya.

Bir o kadar da büyük bir hava harekâtı.

Bu durum 2008'in ilk aylarında da sürdü.

İki sınır ötesi hava harekâtı daha.

Ve bir de sınır ötesi operasyon.

Bunlardan en önemlisi Güneş Harekâtı'ydı.

21 Şubat 2008 günü başladı.

Hava yoluyla da desteklenen sınır ötesi kara operasyonuydu.

"PKK terör örgütünün mensuplarını etkisiz kılmak ve Kuzey Irak'taki örgütsel altyapıyı kullanılmaz hale getirmek..."

Amaç böyle açıklandı.

PKK ise aynı dönemde başka bir saldırı tarzına başvuruyordu.

Çok sayıda askerin şehit olmasına neden olan kanlı karakol baskınları.

Tunceli Kocatepe Karakolu baskınında yedi asker şehit oldu.

Gabar baskınında on üç asker şehit edildi.

Dağlıca baskınında on iki asker şehit oldu, sekiz asker kaçırıldı.

Aktütün Karakolu saldırısında on yedi asker şehit oldu.

PKK aynı dönemde mayınlı saldırılara da başvurdu.

Erzincan Olukpınar'da köy yoluna yerleştirilen mayın nede-
niyle dokuz asker şehit oldu.

Kentlerde ise bombalar patlatıyordu örgüt.

İstanbul, Diyarbakır...

İşte o günlerde kamuoyunda “Çözüm bulunsun” sesleri tekrar yükselmeye başladı.

Siyaset ve bürokrasi koridorlarında da siyasi çözüm yeniden gündeme geldi.

Bu kez mesele önce Milli Güvenlik Kurulu'nda açıldı.

2008 yılının ilkbahar günleri...

O kanlı günler...

Cengiz Çandar'ın TESEV için hazırladığı *Dağdan İniş-PKK Nasıl Silah Bırakır?* raporuna göre hükümet, doğrudan askere sordu:

“Asker olarak PKK'ya son verebilecek misiniz?”¹⁴

Bir süre sonra askerden yanıt geldi:

“Bitirebiliriz.”

Bu kez de “Nasıl bitireceksiniz?” sorusu soruldu.

Onca sınır ötesi operasyon ve hava harekâtı çözüm olmuyordu.

Ama bu kez kesin yanıt gelmedi askerden.

Artık masada siyasi çözüm arayışı vardı.

Milli İstihbarat Teşkilatı öncülüğünde Adalet, İçişleri, Dışişle-
ri ve ilgili diğer bakanlıkların kilit kurumları hazırlık çalışmaları-
na başladı.

Hedef netti.

PKK'nın dağdan indirilmesi.

Oslo Masası

Devlette PKK'nın nasıl dağdan indirileceği çalışmaları sürer-
ken devreye yabancılar girdi.

14. Cengiz Çandar'ın bu raporu hayli önemli ve çok değerli. Rapor için Cengiz Çandar, o dönem devletin zirvesindeki isimlerle görüştü. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de MİT Müsteşarı Hakan Fidan da dahil. Ayrıca PKK'nın da yöneticileri vardı raporda; Murat Karayılan ve Remzi Kartal. Hatta PKK'dan ayrılan geçmiş-
teki önemli isimlerin de görüşleri bulunuyordu. Aynı zamanda raporda hem Kürt siyasetinin önemli isim-
leri hem de PKK'ya muhalif saygın Kürt siyasetçiler yer alıyordu. Daha fazla okuma için; *Dağdan İniş-PKK Nasıl Silah Bırakır?*, TESEV Yayınları, İstanbul, 2001.
Yayınlar, İstanbul, 2001. Arsivi - <https://rantey.org>

Başka devletler.

Başka kuruluşlar.

Amaçları, tarafları aynı masada buluşturmaktı.

Ve çözüm bulmaktı.

Bir önceki masada MİT ile DTP vardı.

Öncesinde ise yine Milli İstihbarat Teşkilatı ve Öcalan görüşmeler yürütmüştü.

O görüşmelerin öncesinde ise yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlar aracı olmak istemişti.

Ama hem devlet görevlileri hem de Abdullah Öcalan netti.

Sıcak bakmuyorlardı.

9 Ağustos 2006 günü avukatlarıyla yaptığı görüşmenin tutanaklarına göre Öcalan aynen şöyle diyordu:

“Bu tür planlarla bu sorun çözülemez.

Bir yere varılamaz.

PKK dış güçlere dayanılarak dağdan indirilemez.

Çözümü biz dışardan beklememeliyiz.

Kendi içimizde geliştirmeliyiz.

Bunun için demokratik diyalogun önemini bir kez daha vurguluyorum.”

Emre Taner de benzer şeyler söylüyordu.

15 Temmuz Darbe Girişimi Araştırma Komisyonu'na verdiği ifade:

“Devletin aklıyla yola çıkmıştır.

Biz kendi aklımızla yola çıkmadık.

Açıkça ifade ediyorum; biz Oslo sürecine yabancılar Kürt meselesini oyuncak yapmasın diye girdik.”¹⁵

Bu kez de ağırlıklı olarak İngilizlerin yönetiminde olduğu uluslararası bir heyet devreye girmek istedi.¹⁶

15. Emre Taner'in 15 Temmuz Darbe Girişimi Araştırma Komisyonu'na 15 Temmuz 2017 tarihinde verdiği ifade.

16. Bu heyetle ilişkin bugüne kadar yaygın olan bilgi merkezinin Cenevre'de olduğu ve İngiliz devletinin kontrolünde olduğu. Bu gruba ilişkin bilgiler daha çok Oslo görüşmelerinin bitmesinden sonra PKK yöneticileri tarafından kısmen paylaşıldı. Örgütün önemli isimlerinden Mustafa Karasu, 23 Nisan 2013'te yaptığı açıklamada şöyle dedi: “Aracılık eden heyette sadece iki İngiliz vatandaşı vardı. Gerisi özellikle daha önce Kürt sorunu benzeri meseleleri çözme arayışında bulunan ve deneyim sahibi ülkelerden isimlerdi.” Zamanla ortaya çıkan bilgilere göre bu heyette Sri Lanka ve Endonezyalıları da vardı.

Başbakan Erdoğan'la görüştü.

Ardından da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'le.

MİT ve diğer kurumların yaptığı ortak “çözüm arayışı” konusunda bilgi verdi.

Ve “Devlet olarak devreye girmek lazım” dedi.¹⁸

Devletin zirvesi de buna sıcak baktı.

Ama asıl karar yeri Milli Güvenlik Kurulu'na bırakıldı.

MİT yöneticileri, kurulda brifing verdi.

Milli Güvenlik Kurulu'nda da siyasi çözüm için olumlu karar çıktı.

Ve sonunda Oslo'da çözüm masası kuruldu.

3 Eylül 2008 günü.

Bu, taraflar arasındaki ilk resmi nitelikli görüşmeydi.

Bir taraftan Milli İstihbarat Teşkilatı.

Diğer taraftan KCK.¹⁹

Taraflar arasında ilk kez doğrudan diyalog kuruluyordu.

Kürt sorununun siyasal çözümü için.

Daha önceki görüşmeler ya araçlar üzerinden ya da İmralı'da bulunan Öcalan üzerinden yapılıyordu.

Kod İsimler Masası

Peki, Oslo'da masada kimler vardı?

Devleti kim temsil ediyordu?

Bugüne kadar sızan bilgilere göre masada Türkiye'den beş isim bulunuyordu.

Heyetin başında devlet içinde Kürt sorununun uzmanı olarak bilinen MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş vardı.

Teşkilat içinde görev yapan herkes bir kod isim kullanıyordu.

Ayla.

18. Emre Taner'in Türkiye Büyük Millet Meclisi 15 Temmuz Darbe Girişimi Araştırma Komisyonu'ndaki ifadesi.

19. Cuma Çiçek'in *Süreç* kitabı Öcalan'ın yakalanmasından sonra 2004'e kadar devam eden İmralı süreci, sonrasındaki Oslo görüşmesi ve daha sonraki yıllarda gelen Çözüm Süreci arasındaki benzerlik ve farklılıklar açısından önemli bir kaynak. Aynı zamanda bu süreçlerin görünürdeki dinamikleri ve neden başarıya ulaşamadığı konusunda da fazlasıyla açıklayıcı bir kitap. Daha fazla okuma için; Cuma Çiçek, *Süreç*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.

Afet Güneş'in kod ismi buydu.

Peki, ya diğer dört isim?

Heyettekilerin bir kısmı yine MİT mensubuydu.

Kalanları ise siyasi çözümün gündeme gelmesiyle hep beraber "Bu mesele nasıl çözülür" diye zihin çalışması yapan ilgili kurumların temsilcileriydi.

Yani güvenlik bürokrasisinden.

Peki, masanın diğer tarafında kimler vardı?

Örgütün yöneticilerinden Mustafa Karasu başkanlık ediyordu.

Karasu, örgütün yürütme konseyi üyesiydi.

Yani Kandil'den geliyordu.

PKK'nın kurucu ekibi içinde yer alıyordu.

12 Eylül darbesinden sonra cezaevine girdi.

Çıkar çıkmaz da tekrar Kandil'e gitti.

Onun örgüt içindeki kod ismi Hüseyin Ali'ydi.

Kandil'den gelen bir isim daha vardı.

Nuriye Kesbir.

O da PKK içinde çok önemli bir isim.

Özellikle örgütün kadın hareketi üzerinde özgün bir ağırlığı var.

Hatta hakkında Hollandalı yönetmen Annegriet Wietsma'nın hazırladığı bir belgesel var.

Sozdar.

Bu onun kod adı.

1987 yılında PKK'ya katıldı.

2001 yılında Avrupa'ya geçti.

Amacı, örgütün kadın hareketini toparlamaktı.

Ancak Schiphol Havaalanı'nda gözaltına alındı.

Tutuklandı.

Cezaevinde yattı bir süre.

Tahliye olur olmaz da Kandil'e geçti.

Heyetteki diğer üç isimse Avrupa'dandı.

Adem Uzun, Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar.

Türkiye kamuoyu Zübeyir Aydar ve Remzi Kartal isimlerine yabancı değildi.

Sık sık medyada yer alıyordu.

Adem Uzun örgütün Avrupa'daki gençlik sorumlularındandı.²⁰
Ancak sonrasında adı Oslo ile en çok arulan kişi olacaktı.
Aslında masa "kod isimler"den oluşuyordu.

Hem devlet tarafından hem de örgüt tarafından herkesin bir kod ismi vardı.

Gerçek isimler bilinmesine rağmen.

Dağdan indirme projesi

İlk Oslo görüşmesi iki gün sürdü.

Önce şiddetin en çabuk zamanda nasıl son bulacağı konuşuldu.

Ancak asıl gündem kurulan masanın devam etmesiydi.

Bunun sağlanmasıydı.

Kürt sorununa kalıcı bir çözüm nasıl bulunurdu?

Buna ağırlık verildi.

Bunun nasıl olacağına ilişkin tarafların daha önce üzerinde çalışma yaptıkları birer de metinleri vardı.

Bunlar karşılıklı paylaşıldı.

Türkiye'nin üzerinde çalıştığı ve tarafların da üzerinde konuş-
tukları plan belliydi.

Çözüm için ilk yola çıkıldığı zamandaki proje temel alındı.
2005'teki.

Adı da vardı.

"PKK'yı Dağdan İndirme Projesi."²¹

İstihbarat ve güvenlik bürokrasisi bu perspektifle çalışmıştı.

Projeye göre, önce silahlar susacaktı.

Ardından silahlar bırakılacak...

Ama aynı anda siyasal adımlar atılacaktı.

Bunun için yasa değişiklikleri yapılacaktı.

Yeni anayasa çalışması da eşzamanlı yürütülecekti.

20. Oslo görüşmelerine ilişkin bugüne kadar ortaya çıkan bilgiler ağırlıklı olarak PKK kanadından sızan veya örgüt yöneticilerinin açıkladıklarından oluşuyor. Devlet kanadı ise bu konuda daha ketum davranıyor. Bunda birinci etken, görüşmelerde yer alanların istihbaratçı olmaları ve emekli olduktan sonra da konuşamamaları. İkincisi ise bilgi sahibi olan siyasetçilerin bu konuda konuşmayı tehlikeli bulmaları. Bunda merkezi devletin hâlâ bu konuda çok sert olması da önemli bir etken.

21. Cengiz Çandar, *Dağdan İndirme Projesi*, PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Öcalan'ın cezaevi koşulları da masadaydı.

Sürecin sağlıklı yürütülmesine olanak kılınacak uygun koşullara getirilecekti.

Dağdakilere ne olacağı da planlanmıştı.

Türkiye'ye entegre edileceklerdi.

Hatta dağdan gelecek isimlerin sosyal ve psikolojik uyumlarının nasıl sağlanacağı da masaya yatırılan konular arasındaydı.

Örgütün lider kadrosu ise Avrupa veya Irak'ta kalacaktı.

Beş yıl sonra bu isimlerin durumları yeniden değerlendirilecekti.

Hatta Öcalan'ın durumu da onlarla beraber gözden geçirilecekti.

Eğer her şey başarıyla sonuçlarsa bu isimler de gelecekti.

Türkiye'de siyaset yapabileceklerdi.

Plan buydu.

Görüşmeler bu zemin üzerinde başlamıştı, sonrasında da öyle devam etti.

Görüşmelerden sonra tarafların üzerinde uzlaştıkları bir metin ortaya çıktı.

Metinde tarafların anlaşılmadıkları konular da vardı.

Ve bundan sonra üzerinde çalışılacak başlıklar.²²

Taraflar bir sonraki görüşmenin tarihini de belirledi.

12 Mart 2009.

Geri dönüşün ardından Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı Emre Taner, alınan yol ve görüşmeyle ilgili detaylar hakkında önce Bakanlar Kurulu'nu bilgilendirdi.

Ardından da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü.

Sonrasında ise Milli Güvenlik Kurulu'nu.

Silahların sessizce susması

Aynı sistem Kürt siyasal hareketi içinde de yaşandı.

Mustafa Karasu ve Nuriye Kesbir doğrudan Kandil'den gelmişlerdi.

²². Bir tür mutabakat yazısı olarak nitelendirilebilecek bu metin bundan sonraki bütün görüşmelerin hepsinde tutuldu.

Mustafa Karasu zaten örgütün yürütme konseyi üyesiydi.

İlk toplantının detayları İmralı'ya da aktarılmıştı.

Hem toplantının başlıklarından hem de bunlar üzerinden silahların tamamen susması için devam kararından taraflar memnundu.

Güven yeniden oluşuyordu.

Bu noktada PKK, sessizce bir ateşkes kararı aldı.

Ancak bu taraflar arasında kalacaktı.

Karar, aynı gün devlete bildirildi.

Bu, Ankara'da olumlu bir hava oluşturdu.

Çünkü devletin gündeminde başlangıç düzeyi olarak atılacak kültürel adımlar vardı.

Çatışma yaşanmaması bu adımları daha da kolaylaştıracaktı.

İki isme nokta operasyonu

Çok değil.

Sadece bir gün sonrası.

PKK'nun ateşkes kararı alması ve Ankara'ya bildirmesinden.

Hava operasyonu düzenlendi.

Çözüm görüşmelerine katılan ve Kandil'den gelen iki isme yönelik.

Mustafa Karasu ve Nuriye Kesbir'e.

Bu operasyon iddiasını ilk Mustafa Karasu'nun kendisi dile getirdi:

"Nitekim bir taraftan Oslo görüşmeleri yapılırken, diğer taraftan PKK yönetiminin büyük bölümünü tasfiye edecek bir nokta hava saldırısı gerçekleştirmişlerdi."²³

Mustafa Karasu tam olarak böyle diyordu.

Daha sonra operasyonun detayları ortaya çıktı.

Buna göre 5 Aralık 2008 günü yapıldı operasyon.

Aslında kompakt ve nokta atışı bir harekâtı.

O sırada sadece Oslo görüşmelerine katılan iki isim orada yoktu.

PKK'nın en tepe ismi de oradaydı.

Yani Murat Karayılan.

Önemli bir isim daha vardı.

Karayılan'ın yardımcısı Bozan Tekin.

Yani örgütün en üst düzey ve kilit dört ismi.

Dördü de birkaç yüz metre mesafeyle operasyondan kurtulmuştu.

Operasyonda beş PKK'lı yaşamını yitirdi.²⁴

Operasyonun Ankara'daki yansıması farklı oldu.

Devlette şaşkınlık vardı.

En başta da PKK'yla görüşen kurumlarda.

Hükümet kanadında da.

Operasyon PKK'nın sessizce ateşkes kararı aldığı gün yapılmıştı.

Hatta birkaç saat sonra.

Ve ilk defa devlet, PKK'ya yönelik bir operasyona tepkiliydi.

Çünkü tüm detaylar Milli Güvenlik Kurulu'nda konuşulmuştu.

Hükümet kanadı, İlker Başbuğ ile görüştü.

Başbuğ daha yeni Genelkurmay Başkanlığı koltuğuna oturmuştu.

Sadece üç gün önce.

Normal zamanlarda bu düzeyde operasyonlardan kilit bakanlar haberdar oluyordu.

En başta Milli Savunma, İçişleri ve Dışişleri Bakanlığı.

Bu operasyondan başbakan ve cumhurbaşkanının da haberi olması gerekirdi.

Operasyonun başarıya ulaşması durumunda ortaya çıkacak sonuçları açısından.

Ancak dönemin iki kilit bakanı da önceden operasyonla ilgili bilgi sahibi değildi.

Peki, operasyon izni nasıl verilmişti?

Daha önce Meclis'ten geçen sınır ötesi tezkeresine dayanılarak yapılmıştı.

Sonrasında verilen yanıt; operasyonun daha önceki keşif uçuşlarının devamı olduğuydu.

²⁴. Operasyona PKK yöneticilerinin ne dediği ve o gün Kandil'de yaşananlar için Amed Dicle'nin internet ortamında yayınlanan 2005-2015 Türkiye-PKK Görüşmeleri kitabına bakılabilir.

Buna göre bu keşif uçuşları bir ay önce, ağustos ayı içinde yapılmıştı.

Ve Diyarbakır 2. Taktik Hava Kuvvet Komutanlığı 8. Ana Jet Üssü'nden kalkan savaş uçakları yapmıştı bu keşifleri.

Operasyonu düzenleyen uçaklar da aynı yerden kalkmıştı.

Oslo görüşmesine katılan iki PKK'lıya yönelik nokta atışı operasyonun nasıl geliştiğine dair iki başka iddia daha var.

İlk iddia ağırlıklı olarak PKK ve çevresinde dile getiriliyor.

Bu iddiaya göre; Oslo'ya aracılık eden heyetten isimler de Mustafa Karasu ve Nuriye Kesbir ile Kandil'e gitti.

Heyetteki isimler Murat Karayılan'la görüştü.

Onların ayrılmasından sonra savaş uçakları ateş açtı.

Ve F-16'lar heyeti, koordinatlarından takip etti.

İkinci iddia ise operasyon ile ilgili tüm sürecin 2. Ordu Komutanlığı'nda toplandığı yönünde.

Buna göre, 2. Ordu Komutanlığı da sürekli Genelkurmay Karargâhu'yla koordine içindeydi.

Bütün bilgiler paylaşılıyordu.

Ancak Genelkurmay Karargâhu'ndan onay gelmeden F-16'lar ateş açtı.

Bu operasyon, Türk Silahlı Kuvvetleri içinde bu yönüyle yaşanan ilk olay kabul ediliyor.

O günlerde bürokrasi ve siyaset içinde çok da makul görülmemişti bu iddia.

Ancak 15 Temmuz darbe girişiminden sonra tekrar dillendirilmeye başlandı.

Beşinci bölüm

Üç gün aynı masada

PKK'nun üst düzey yöneticilerine yönelik operasyon, görüşmeleri etkilemedi.

En azından ciddi boyutta.

Devlet operasyona ciddi bir şüpheyile yaklaşıyordu.

Hatta bazı bakanlara göre provokasyondur.

Örgüt ise gizli bir elin devrede olduğu kanaatindeydi.

O dönemde sadece tarafların bildiği ateşkesten geri adım atılmadı.

Diğer taraftan devlet, hayata geçirmeyi planladığı kültürel ve sosyal adımları atmaya başladı.

İlk olarak Kürtçe devlet kanalı TRT Kurdî test yayınına başladı.

Sonrasında da normal yayına geçti.

Ve tarihler 12 Mart 2009'u gösterdiğinde yeniden Oslo'daydı taraflar.

17 gün sonra da seçimler vardı.

Yerel seçimler.

Heyetler aynuydu.

Yani ilk Oslo toplantısındaki MİT yetkilileri ve ilgili bakanlık temsilcileri.

PKK tarafında da yine Avrupa'daki iki temsilci.

Ve Kandil'den gelen Mustafa Karasu ile Nuriye Kesbir.

Sadece fazladan bir isim vardı.

Sabri Ok.

Hani, yeni derin devletin takibi sonucu yurtdışına çıkan isim.

Aslında Sabri Ok'un ikinci toplantıya dahil olması tarafların isteğiyle gerçekleşmişti.

Geçmiş pratiği buna uygundu.

Taraflara göre "İhtiyaç da vardı Sabri Ok'a."

Devlet-Öcalan görüşmelerinin tarihini çok iyi biliyordu çünkü. 1997'de de aracılık etmişti görüşmelere.

Devlet kurumlarını iyi biliyordu.

Öcalan'ı da çok iyi anlıyordu.

Devlet heyetinden belli isimler ikinci Oslo görüşmesi öncesi İmralı'ya gittiler.

Öcalan'la görüştüler.

Sabri Ok bu görüşmede dahil oldu heyete.

Zaten Öcalan çözüm konusunda "kendisinin temsilcisi" olarak belirlemişti onu.

Dahil edilmesinde biraz da ilk toplantıda somut kararlar çıkmaması etkili olmuştu.

Mustafa Karasu ilk toplantıda biraz kilitleyici rol oynamıştı.

Bu da ömrünün büyük kısmının Kandil'de geçmesine bağlıydı.

İkinci Oslo görüşmesi öyle olmadı.

Uygulanacak yani pratiğe hızlıca geçirilecek kararlar çıktı.

Aslında her toplantıdan önce bir önceki toplantının sonuçlarının taraflar arasında nasıl karşılandığı değerlendirmesi yapılıyordu.

Yine bugüne kadar tarafların verdiği röportajlardan sızan ve kitap için birebir görüşülen kişilerden edinilen bilgilere göre.

Buna göre devlet heyeti, Kürt sorununun kalıcı olarak çözülmesi için yürütülen görüşmelerin sürdürülmesinde devlet kurum ve yetkililerinin mutabakat içinde olduğunu anlattı.

Örgüt temsilcileri ise "kendilerine yönelik nokta operasyona rağmen çözüm iradesini sürdüreceklerini" aktardı.

Bundan hareketle taraflar, karşılıklı olarak güveni sağlayacak önlemlerin alınmasında anlaştılar.

Yani yeni derin devletin operasyonlarına karşılık tedbirler alınacaktı.

Sonrasında birkaç gün sonra kutlanacak Newroz vardı.

Taraflar devam eden görüşmelere paralel olarak çözüm havasının oluşması için 21 Mart kutlamalarını önemsendi.

Sonraki yıllardaki kutlamalara da bakıldığında önemli mesajlar hep o gün topluma aktarıldı.

Toplantının sonraki gündemi ise Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarıydı.

Örgüt heyetinin asıl gündemiydi bu başlık.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarına uyulmasını talep ettiler.

Ayrıca Avrupa İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesi'nin bu konudaki tavsiyelerine uyulmasını.

Bağımsız bir sağlık kontrolüne izin verilmesini.

Öcalan'a yapılan avukat ve aile ziyaretine sorun çıkartılmamasını.

Ve bir de, bu görüşmelerle ilgili detaylı onayını almak için Öcalan'la geniş bir toplantıya izin verilmesi istendi.

Farklı kesimlerden isimlerin de olabileceği bir toplantı.

Aslında burada istenen PKK'dan isimlerin de Öcalan'la görüşmesiydi.

Sonunda belli konularda anlaşmaya varıldı.

Abdullah Öcalan'ın avukatları ve ailesiyle düzenli görüşmesi sağlanmaya çalışılacaktı.

Cezaevleri koşullarında da iyileşme yapılacaktı.

AIHM ve İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesi'nin önerileri doğrultusunda.

Taraflar arasında alınan ve henüz açıklanmayan eylemsizlik üzerinde de uzlaşmaya varıldı.

Örgüt, "Operasyon olmadığı sürece eylemsizlik devam eder" diyordu.

Eylemsizliğin uzun süreli ve kalıcı nitelikte olmasına karar verildi.

PKK çözüm ortamını zedeleyecek herhangi bir silahlı eylem içinde yer almayacaktı.

Taraflar arasındaki görüşmeler olumlu gidiyordu.

Masadaki son gündem maddesi ise toplumun ne diyeceğiydi.

Kamuoyunun psikolojik yönden sürece hazırlanması kararı çıktı.

Çözümün ne getirdiği, silahların kalıcı olarak susmasının faydaları anlatılacaktı topluma.

Bunu da gazeteci, akademisyen, sanatçı, işinsanları, işçi temsilcileri yapacaktı.

Bu isimleri iki taraf ortak belirleyecekti.

İkinci Oslo görüşmesi tam üç gün sürdü.

Ve bir sonraki toplantının tarihi de belirlendi.

İki ay sonra olacaktı.²⁵

Sözler yerine geldi

Heyet döner dönmez MİT Müsteşarı Emre Taner, hemen İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ı bilgilendirdi.

Henüz kamuoyu bilmiyordu.

Artık çözüm arayışları Beşir Atalay'ın koordinatörlüğündeydi.

Sonrasında Bakanlar Kurulu detaylı olarak bilgilendirildi.

Ardından da güvenlikle ilgili tüm devlet kurumlarının bilgisine başvuruldu.

Detaylar anlatıldı.

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne de.

Milli Güvenlik Kurulu beklenmeden.

Aslında gelinen noktada devlet aklı, topyekûn memnundu durumdan.

İlk defa silahların susması için doğrudan müzakere ediliyordu.

Ve hayli mesafe alınmıştı.

Yola çıkılırken belirlenen proje dahilinde PKK'nın tamamen silah bırakması artık mümkündü.

Oslo'da varılan ortak kararların hayata geçirilmesine sıra gelmişti.

Seçim sorunsuz geride kaldı.

21 Mart kutlamaları sorunsuz yapıldı.

²⁵ Oslo görüşmelerinin içeriğine ilişkin bilgiler yine ağırlıklı olarak PKK yöneticileri tarafından paylaşıldı. Başta görüşmelerde yer alan Mustafa Karasu tarafından. Murat Karayılan da röportajlarında detayları açıkladı. Mustafa Karasu zaman zaman örgüte yakın medya organlarında görüşmelere ilişkin yazılar yazdı. Ancak Oslo görüşmelerine ilişkin bugüne kadar yazılmış en kapsamlı kaynak yine örgüte yakın medya organlarında çalışan gazeteci Amed Dicle tarafından yazılan *2005-2015 Türkiye-PKK Görüşmeleri* isimli kitaptır. Yazılı olarak basılmayan ve internet ortamında bulunan kitap sadece taraflardan birinin iddia ve görüşlerini yansıtmaktadır. Ancak kitapta yer alan ve her görüşmeden sonra üzerinde uzlaşılan başlıkların yer aldığı "mutabakat metni" denilen dokümanlar doğrulanmaktadır.

Öcalan'ın cezaevi koşullarında iyileştirmeye gidildi.

Tam da Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi'nin önerileri doğrultusunda.

Bir süre sonra İşkenceyi Önleme Komitesi'nden bir heyet İmralı'ya gitti.

Sonrasında da bir rapor hazırladılar.

Öcalan'ın fiziki koşulları, dış dünyayla bağlantısı ve sağlık koşullarına ilişkin.

Devlete de bir dizi önerilerde bulunuldu.

Birkaç ay sonra yeni bir rapor hazırladı komite.

"Hükümetin geçmiş önerileri göz önüne alarak yaptığı düzenlemeler olumlu" denildi.

Neler mi değişmişti?

Öcalan'ın yanına beş hükümlü gönderildi.

Onlarla belli saatlerde havalandırma alanında bir araya gelebiliyordu.

Özellikle havalandırma ve pencere sisteminden rahatsızdı.

Bunların kendisinde yarattığı hastalıklarını belirtiyordu Öcalan.

Başka adımlar da atıldı.

Oslo'da ele alınmayan.

Öcalan'la ilgili değildi bunlar.

Cezaevinde tutuklu ve hükümlülerin görüş ve telefon aramalarında Kürtçe konuşmaları yasaktı.

Özellikle 2005-2006 yıllarında bu konuda pek çok sıkıntı yaşandı.

Bu yasak kaldırıldı.

Üniversitelerde Kürt Dili Edebiyatı bölümlerinin açılması gündeme geldi.

Sonrasında da hayata geçirildi.

PKK da bu süre içinde silahlı eyleme başvurmadı.

Oslo'daki görüşmelerin en önemli noktası, PKK'nın tüm Türkiye'yi kapsayacak eylemsizlik kararı almasıydı.

12 Nisan günü PKK bu eylemsizlik kararını aldı.

Bu karar önce devlete iletildi.

Yine MİT yetkilileri ve ilgili bakanlıklardan oluşan bir heyet İmralı'ya gitti.

Öcalan'la görüştü.

Tüm detaylar ve PKK'nın eylemsizlik kararı kendisine iletildi.
Örgüt adına son kararı o verecekti.

Öcalan da PKK'nın eylemsizlik kararını kabul etti.

Ve ertesi gün.

Yani 13 Nisan günü PKK eylemsizlik kararı aldığını duyurdu.

Derin devletten karşı hamle

Örgütün eylemsizlik kararı geçmişte alınan dönemsel benzer kararlardan çok farklıydı.

Silahların tamamen susmasına gidiyordu bu kez.

Çok değil, sadece bir gün sonra yeni derin devlet tekrar sahnedeydi.

14 Nisan günü.

Kürt siyasi hareketine operasyon yapıldı.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla geldi operasyon.

70'ten fazla Kürt siyasetçi gözaltına alındı.

Sonrasında da 52 kişi tutuklandı.

Bu isimler arasında DTP'nin üç genel başkan yardımcısı da vardı.

Kamuran Yüksek, Bayram Altun ve Selma Irmak.

Operasyon, legal siyaset alanındaki isimlere yapılmıştı.

Hem de yargı eliyle.

Operasyonlar İstanbul'da tek merkezde bir ekip tarafından organize ediliyordu.

İlk gözaltının iddianamesine göre Kürt siyasetçiler talimatları Kandil'den alıyordu.

Murat Karayılan'dan.

Polisin çıkardığı şemaya göre örgütlenme Sabri Ok tarafından yönlendiriliyordu.

Zaten bir numaralı sanık da oydu.

Dosyaya göre tutuklanan isimler iki yılı aşkın bir süredir tek-nik takipteydi.

Yani her adımları izlenmişti.

Tüm telefonları dinlemeye alınmıştı.

Altıncı bölüm

“Arkasında özel bir grup var”

Çözüm arayışlarının gündemi artık KCK operasyonu olmuştu. Askeri operasyonlar durmuştu.

PKK da silahlı saldırı düzenlemiyordu.

Üstelik operasyon PKK'ya değil siyasetçilere yapılmıştı.

Demokratik alanda politika üreten isimlerdi gözaltına alınıp tutuklananlar.

İşte tam o gün devlet görevlilerinden oluşan heyet, İmralı'ya gidecekti.

Hem çözüm görüşmesinin detayları paylaşılacaktı hem de sonraki görüşmeye hazırlık yapılacaktı.

Devlet heyeti, normalde hep erken geliyordu.

Sabah saatlerinde.

Heyet o gün geç kaldı İmralı'ya.

Geç kalma nedeni ise KCK operasyonuydu.

Sonrasını kendisi ile BDP heyeti arasında 2013-2015 yıllarında yapılan görüşmeleri kapsayan *İmralı Notları* kitabında Öcalan anlatıyor:

“Gerçekten onlar da şaşkındı. Ne olduğunu anlamamışlardı.”

Aynı heyet bir ay sonra yine adadaydı.

“Operasyon devlet kararı değil.”

Öcalan'a bunu dediler.

Arkasında kimin olduğunu da açıkladılar:

“Operasyonun arkasında bir grup var.”

İşte o grup, yeni derin devletti.

Öcalan'la yapılan görüşmede bir hafta sonra gerçekleşecek yeni görüşme de ele alındı.

Devlet heyeti ile örgüt temsilcilerinin buluşması.

Öcalan görüşlerini bir mektupla gönderdi.

Oslo'daki görüşmenin de ilk gündemi aynıydı.

KCK operasyonu.

Aslında iki taraf da netti.

Ve biliyorlardı.

Operasyonun arkasında kimlerin bulunduğunu.

Asıl sorun nasıl önleneceği idi.

Bu operasyonların devamı gelecek miydi?

Tutuklanan siyasetçiler serbest bırakılacak mıydı?

Hem İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın hem de MİT Müsteşarı Emre Taner'in sözlerini aktardı devlet heyeti.

Bu siyasetçilerin tutuksuz yargılanması sağlanacaktı.

Ayrıca operasyonun devamının gelmemesinin de.

Devlet heyetinin de gündeminde belediyeler ile örgüt arasındaki bağ vardı:

"PKK'nın da belediyelerle kurduğu mali ve diğer ilişki ağı hakkında bilgi sahibiyiz."

Heyet, bunun örgüte finans sağlayacak boyuttan çıkartılmasını istedi.

Heyetin talebi bununla sınırlı değildi.

Asıl gündem maddesi vardı:

PKK'lıların sınırın dışına çekilmesi.

Bu sürecin ikinci önemli adımıydı.

Devlet tarafı çekilmeye başlanmasını istiyordu.

Örgüt ise devletin daha fazla adım atmasını...

KCK operasyonu ciddi bir engel olarak gösterildi.

Bu nedenle büyük krizler yaşandı.

Toplantı tam dört gün sürdü.

Oslo sürecine bakıldığında en çetin masalardan biriydi.

Sonunda sadece çekilme değil Kürt sorununun tamamının çözümü için bir yol haritasının geliştirilmesi amacıyla bir yöntem oluşturulması kararlaştırıldı.

Ve 1 Haziran 2009 günü bitecek çatışmasızlık kararı da uzatıldı.

Temmuzun ortasına kadar.

Hızlanan operasyonlar

Türkiye'ye dönen heyet, yine aynı yöntemi izledi.

MİT Müsteşarı Emre Taner'e her detay anlatıldı.

Ardından da İçişleri Bakanı Beşir Atalay'a gidildi.

Sonrasında yine Bakanlar Kurulu bilgilendirildi.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e de Beşir Atalay ve Emre Taner bilgi verdi.

Bu görüşmelerde de en çok KCK operasyonu konuşuldu.

Zaten Oslo'da tarafların üzerinde uzlaşma sağladığı tek maddeydi.

Devlet, KCK operasyonlarının devamının gelmeyeceğini düşünüyordu.

Çünkü KCK operasyonları nedeniyle Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin'e yönelik ciddi eleştiriler vardı.

Hem hükümetin belli bir kanadında hem de çözümü destekleyen bürokraside.

Kürt siyasetçilerin tutuklanmaması için çaba vardı.

Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin devredeydi.

Tutuklama yapılmayacaktı.

Ama öyle olmadı.

Bunun üzerine sadece on gün sonra kabine değişikliği oldu.

Mehmet Ali Şahin bakanlıktan alındı.

Yerine Kürt sorununun siyasal çözümüne sıcak bakan bir isim geldi.

Sadullah Ergin.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay da benzeri bir girişimde bulundu.

Operasyon düzenlenen illerin valileriyle görüştü.

Amaç, devamının gelmemesiydi.

Ancak bu sadece bir ay sağlanabildi.

17 Haziran 2009 sabahı yeni bir KCK operasyonu geldi.

Doğrudan Demokratik Toplum Partisi'ne yapıldı.

18 kişi gözaltına alınıp tutuklandı.

Partinin yöneticileri ve il genel meclis üyeleri idi bunlar.

Yedinci bölüm

Kritik viraj

KCK operasyonlarına rağmen çözüm masası dağılmıyordu. Deyim yerindeyse masa direniyordu.

Ama KCK operasyonları, görüşmeleri baltalayıcı hale geliyordu. Taraflar arasında büyük bir güvensizlik yaratıyordu. Normal süreçte planlanan adımların atılmasına engel oluyordu. Bu atmosfer içinde taraflar bir kez daha bir araya geldi. Yine Oslo'da.

Kandil'den bu kez üç isim değil, iki isim gelmişti.

Sabri Ok ve Nuriye Kesbir.

Örgütün üst düzey isimlerinden Mustafa Karasu yoktu.

Onun görevlerini de Sabri Ok üstelenecekti.

Daha doğrusu Sabri Ok'tan dolayı Mustafa Karasu'ya ihtiyaç kalmamıştı.

Toplantı bu kez üç gün sürdü.

1 Temmuz'dan 3 Temmuz akşamına kadar.

Yine ilk madde KCK operasyonları oldu.

İki taraf da operasyonların durması gerektiği ve tutuksuz yargılama konularında hemfikirdi.

Zaten devlet heyeti ilk defa açıkladı:

“Önüne geçmekte zorlanıyoruz.”

Devamında DTP'nin neden çözüm arayışı sürecinin dışında bırakıldığı tartışması yaşandı.

Devlet heyeti böyle bir çabalarının olmadığını anlattı.

Aynı eleştiriyi devlet heyeti, PKK'ya yaptı.

“Asıl siz bırakıyorsunuz devre dışı.”

Sonunda mutabakat metnine “DTP’nin sürece katılımının engellenmemesi ve hatta teşvik edilmesi” notu düşüldü.

Devlet heyetinin ısrarcı olduğu başlık belliydi.

“Silahlı güçler yavaş yavaş Türkiye sınırlarının dışına çekilmeli.”

Süreç bir süre sonra kamuoyuna ilan edilecekti.

Yani resmi olarak.

Heyete göre buna ortam sağlayacak en iyi şey; PKK’nın adım adım Türkiye sınırlarının dışına çekilmesiydi.

Örgütün temsilcileri ise “Hayır” diyordu.

Öncelikli olarak Öcalan’la artık doğrudan iletişim ve diyalog içinde olmak istiyorlardı.

Yani Öcalan’la görüşmek.

Devlet heyeti buna sıcak bakmıyordu.

Hatta imkânsız gibiydi.

Sonuçta bu iki başlık üzerinde uzlaşılamadı.

Ve ilk defa sonuç metninde uzlaşılamayan maddelere de yer verildi.

Ancak uzlaşılan başka bir başlık vardı.

Bir yol haritası çıkartılması.

Uzun vadeli olacaktı.

İlk baştaki plana uygun gelişecekti.

Çözümün geleceği ve atılacak adımların haritası olacaktı.

Sadece güvenlik konularını içermeyecekti. Siyasi ve insanı konuları da kapsayacaktı.

Nihai hedef belliydi.

Silahların tamamen susması.

Ancak bunların oluşması için çatışmasızlık ortamının da devam etmesi gerekiyordu.

Bu amaçla eylemsizlik de 1 Eylül gününe kadar uzatıldı.

Heyetin dönmesiyle MİT’in başındaki isim Emre Taner önce İçişleri Bakanı Beşir Atalay’ı bilgilendirdi.

Ardından Bakanlar Kurulu’nu.

Yol haritasının belirlenecek olması önemli bir virajdı.

Bu nedenle asker de bilgilendirildi.

O yıl temmuz ayında zaten Milli Güvenlik Kurulu toplanmadı.

Haziranın son gününde yapılan kurul toplantısında tüm detaylar ele alınmıştı.

Ağustosla kalmıştı yeni toplantı.

Heyetin dönüşünden sonra devlet görevlileri de İmralı'ya gitti.

Abdullah Öcalan ile görüşüldü.

Görüşmenin detayları anlatıldı.

Alınan mesafe müzakere edildi.

Devlet bir taraftan PKK'nın yavaş yavaş Türkiye'den çıkıp Kandil'e çekilmesini isterken, bunun ve atılacak adımların nasıl olacağı üzerinde çalışıyordu.

Diğer taraftan Öcalan da kendi görüş ve önerilerinden oluşan bir yol haritası çıkartacaktı.

Aslında buna çoktan başlamıştı.

Tarafların bir sonraki buluşmasına kadar da bitirecekti.

Abdullah Öcalan 8 Temmuz'da avukatlarıyla yaptığı görüşme de kendilerinden destek istedi:

Kendi aranızda işbölümü yaparak bana dışarıdan çeşitli çevrelerden temmuzun sonuna kadar bu konuda yazılı ve sözlü olarak görüş önerileri getirebilirsiniz, sözlü olarak aktarabilirsiniz. Sizin de görüş ve önerilerinizi alabilirim. İran, Irak, Suriye KCK'larının da görüş ve önerilerini alabiliriz. Avrupa'dan, cezaevlerinden, Türkiye'deki KCK'dan da görüş ve öneriler alırsınız. Talabani ve Barzani ile de görüşürsünüz. Türkiye solunun, hatta radikal solun da önerileri alınmalı...²⁶

26. 2009 yılının sonuna kadar Öcalan ile avukatları arasındaki görüşmelerin detayları için; Cengiz Kapmaz, *Öcalan'ın İmralı Günleri*, İthaki Yayınları, İstanbul, 2011.

Sekizinci bölüm

Hummalı çalışma

İçişleri Bakanlığı'nda bir süredir olağanüstü bir hareketlilik vardı.

Oslo görüşmelerinin devamlı kararlılığı ve taraflarca karşılıklı yeterli görülmesi de atılan adımlar artık devleti bir karar aşamasına getirmişti.

Kamuoyunu bilgilendirme.

Başta Emre Taner.

Sonra Oslo heyeti.

Ve ilgili tüm bakanlık ve devlet kurumlarının temsilcileri.

Hemen hepsi her gün İçişleri Bakanlığı'ndaydı.

Bakanlığın koordinasyonunda çalışıyorlardı.

İlk başta daha önce askerler ve MİT yöneticileri tarafından Öcalan'la yapılan bütün görüşmelerin kaynakları tarandı.

Ne konuşulmuştu?

Hangi başlıklarda kolay yol alınmıştı?

Hangilerinde tikanıklar yaşanmıştı?

Ve tüm bu görüşmeler neden başarıya ulaşmamıştı?

Hepsi mercek altına alındı.

Turgut Özal döneminden itibaren.

Yine daha önce hazırlanan çözüm raporları ele alındı.

CHP başta olmak üzere siyasi partilerin, kurumların ve hatta düşünce kuruluşlarının.

Kürt sorununun bu kadar büyümesinde ve çıkmaza sürüklenmesinde yapılan hatalar tek tek çalışıldı.

Sonrasında devletin güvenlik ve siyasetle ilgili kurumlarının yetkilileriyle toplantılar yapıldı.

“Bu işi siyaset ile çözmek istiyoruz. Nasıl yapabiliriz?

Siz ne katkı sunabilirsiniz bize?”

Bu sorularla gidiliyordu.

Zamanla da devlet kurumlarının önerileri gelmeye başladı.

Dahası vardı.

PKK’ya benzer nitelikteki örgütlerin faaliyet yürüttüğü ülkelere süreçleri incelendi.

Özellikle İngiltere ve İspanya.

Geniş bir yayın taraması da yapıldı.

Kürt meselesi üzerine yazılmış kitaplar tarandı.

Gazetelerdeki röportajlar.

Ve televizyon röportajlarına da bakıldı.

Bu meseleye kafa yoran sivil toplum örgütleri, akademisyenler ve siyasi partilere ise kamuoyuna duyurudan sonra gidilecekti.

Ve artık çözüm arayışlarıyla ilgili kamuoyunun bilgilendirilmesi zamanı gelmişti.

29 Temmuz günü.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay bunu ilan etti.

Sürecin adı da vardı:

“Açılım.”

Yani Kürt sorununda demokratik açılım süreci.

Kürt meselesi olarak adlandırılan meselenin de vatandaşlarımızın demokratik haklarının genişletilmesi ve pekiştirilmesiyle, nerede yaşarsa yaşasın her vatandaşımızın kendisini devletin eşit ve hür ferdi olarak hissetmesini sağlamakla çözülebileceğine biz inanıyoruz. Bu nedenle Çözüm Süreci’nin yönü demokratikleşmedir. Bu konuda daha önce yaptıklarımız bundan sonra yapacaklarımızın da bir göstergesidir. Demokratikleşme adımlarını toplumun tüm kesimleriyle birlikte atmak istiyoruz. Bu mesele sadece partimizin ya da hükümetimizin değil tüm toplumun meselesidir. Dolayısıyla herkesin bu süreçte lütfen yıkıcı değil yapıcı olması, çözüme katkı sağlayıcı bir tutum içinde olması gerekir ve biz bunu bek-

liyoruz. Bu sürece herkesi dahil etme yönünde çaba sarf ediyoruz ve edeceğiz. Bunu bir devlet politikası olarak yürütme çalışması ve kararlılığı içindeyiz.

Aynen böyle dedi Beşir Atalay.

Atalay da sürecin ilanından önce benzeri sorunla uğraşan veya bu konuda deneyim sahibi ülkelerin içişleri bakanlarıyla bir araya geldi.

İspanya İçişleri bakanıyla görüştü.

Çünkü İspanya da Bask özerk bölgesinin bağımsızlığı için çalışan ETA'yla müzakere ediyordu.

Ve o dönemde İspanya ile ETA arasında görüşmeler vardı.

ETA da tıpkı PKK gibi tek yanlı ateşkes ilan etmişti.

Atalay buralardan edindiği tecrübelerden devam ediyordu:

Çözumsuzlüğü savunarak negatif siyaset yapmanın hiç kimseye faydası olmaz. Buradan tüm siyasi partilerimize, aydınlarımıza, yazarlarımıza, sivil toplum örgütlerimize, sendikalarımıza, medyamıza kısaca konuya kafa yoran tüm toplumsal ve siyasi aktörlere de seslenmek istiyorum, gelin bu sürece katılın. Milletimize çok ağır bedeller ödeten, soframızdan lokmalar eksilten ve geleceğimize ipotek koyan bu sorunu hep birlikte çözelim, diyoruz.

Atalay, sürecin çok önceden Başbakan Erdoğan'ın 2005 yılındaki Diyarbakır ziyareti ve sorunun çözümü için yaptığı konuşmayla başladığını açıkladı.

Sonrasında da bütün siyasi partilerle, sivil toplum kuruluşları ve onlarca meslek örgütüyle bir araya gelindi.

Onların konuyla ilgili görüşleri alındı.

Askerin tavrında değişiklik

Sorunun çözümü için yapılan görüşmeler en detaylı olarak 30 Haziran 2009 tarihli Milli Güvenlik Kurulu'nda ele alınmıştı.

Aslında kurulun gündemi farklıydı.

Konu başlıkları belliydi.

Askerin gündemi, *Taraf* gazetesinde yer alan ve “İrtica Eylem Planı” denilen dokümanlardı.

Buna tepkiliydi Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ.

Normal toplantıda bu konu konuşuldu.

Sonrasında Kıbrıs meselesi.

Ve Türkiye-Irak ilişkileri.

Aranın ardından yeniden toplandı Milli Güvenlik Kurulu.

Ve bu kez Kürt sorunundaki Oslo görüşmeleri masaya yatırıldı.

Kamuoyuna duyurulması dahil.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül konuştu önce.

Sonrasında İçişleri Bakanı Beşir Atalay detayları anlattı.

Gelineen noktayı özetledi.

Sonra da askerlerin fikri soruldu.

Normal zamanlarda ve acil durumlarda Beşir Atalay ile İlker Başbuğ sık sık bir araya geliyordu.

Askerler olumlu yaklaştı.

Yani “Tamam” dedi.

Toplantı bitti.

Ama daha çekirdek bir kadro devam etti meselelerin detaylandırma konuşmaya.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ, Adalet Bakanı Sadullah Ergin ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek...

O toplantı da bir saat on beş dakika sürdü.

Ancak sonrasında askerden farklı ses çıkmaya başladı.

Oslo görüşmelerinin yapıldığı günlerde İlker Başbuğ konuştu.

“PKK silah bıraksın” dedi.

Oysa masada PKK’nın sınır dışına çekilmesi vardı.

Bu askerin farklı düşündüğünün ilk işareti olarak okundu.

Sürecin ilanından sonra da yeni MGK toplantısı yapıldı.

20 Ağustos’ta.

Orada da her şey ayrıntılı olarak konuşuldu.

Ancak yapılan açıklamada açılma hiç değinilmedi.

Hatta her açıklamanın terörle ilgili değişmez rutin cümlesi bile yoktu.

Ama Genelkurmay başkanı bir hafta sonra konuştu.

30 Ağustos Zafer Bayramı kapsamında.

Bir tür kırmızı çizgiler ilan etti.

Ve MGK açıklamasında olmayan cümleyle başladı:

“Terörle mücadeleye kararlılıkla devam edeceğiz.”

Ardından da “Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.

Ulus-devlet ve üniter-devlet yapısına hiçbir gerekçeyle zarar verilmesini kabul edemez” diye devam etti.

Bu üniversitelerde Kürtçe Dili ve Edebiyatı bölümünün açılması tartışmasına yanıtı.

Bir anlamda da görüşme masasındaki başlıklardan biri olan anadilde eğitim tartışmasının önünü kesti.

Türk Silahlı Kuvvetleri, bölücü terör örgütüne karşı yürütülen mücadeleyi kararlılıkla sürdürürken, güvenlik alanının dışında kalan ekonomi, sosyokültürel ve uluslararası alanlarda da devlet tarafından gerekli tedbirlerin alınmasının önemli olduğuna inanmaktadır.

Burada da açılımın neyi kapsayabileceğinin sınırlarını çiziyordu.

Daha da önemlisi vardı.

“PKK’yla ve destekleyicileriyle ilişki kurulmasına yol açabilecek faaliyetlerde yer almayacağız.”

Yani bu kez, “Yokuz” diyordu.

Yeni derin devletin operasyonları zaten sürecin ilerlemesini zorlaştırıyordu.

Askerin bu tavrı ise işleri daha da zorlaştırdı.

Üniversiteden hayır yanıtı

Kürtçe ile ilgili atılacak adımlardan biri de üniversitede ilgili bölümün açılmasıydı.

İçişleri Bakanlığı yetkilileri ile Ankara Üniversitesi yetkilileri bir araya geldi.

Bakanlığın bir önerisi vardı.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi kapsamında çok sayıda dil ve edebiyat bölümü bulunuyordu.

Bunların bir kısmı Batı dilleriydi.

Amerikan Kültürü ve Edebiyatı.

Alman Dili ve Edebiyatı.

Hatta Hollanda Dili ve Edebiyatı da vardı.

Bir kısmı ise Doğu dilleriydi.

Arap Dili ve Edebiyatı.

Fars Dili ve Edebiyatı.

Hatta Kore Dili ve Edebiyatı vardı.

Bakanlık yetkilileri Kürt sorununun çözüm çalışmalarını detaylı olarak anlattı.

Fakültenin bünyesinde Kürt Dili ve Edebiyatı bölümünün de açılmasını istediler.

Aslında bakanlığın amacı içeriğin oluşturulmasında bir tür koordinasyonun sağlanmasıydı.

Bölümün açılmasıyla ilgili daha önce YÖK Başkanı Yusuf Ziya Cömert ile görüşülmüştü.

Ancak YÖK Başkanı Cömert konuya pek de sıcak bakmıyordu.

Hatta direnç gösteriyordu.

Kararı üniversiteye bırakmıştı.

Ankara Üniversitesi de bu öneriyi kabul etmedi.²⁷

Hükümet diretti.

Bu kez de “Üzerinde çalışıyoruz” yanıtı geldi.

Ama bölüm bir türlü açılmadı.

YÖK sonunda “Yaşayan Diller Enstitüsü” açtı.

Kürtçeyle birlikte Arapça, Farsça, Süryanice programları olacaktı.

Ama Ankara Üniversitesi’nde değil.

Mardin Artuklu Üniversitesi’nde.²⁸

27. O dönemde Ankara Üniversitesi Rektörlüğü’nü Prof. Dr. Cemal Taluğ, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığı’nı ise Prof. Dr. Sekine Karakaş yapıyordu.

28. YÖK daha sonra taleplerin artması üzerine 26 Ocak 2011’de Mardin Artuklu Üniversitesi’nde lisans düzeyinde Kürt Dili ve Edebiyatı bölümünün açılmasını kabul etti.

Dokuzuncu bölüm

Dosyalar kapatılacak kararı

Taraflar bu atmosfer içinde bir kez daha bir araya geldi.²⁹

13 Eylül günü.

Heyetler aynıydı.

Devlet görevlilerin başında MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş vardı.

Yine MİT görevlileri ve ilgili bakanlıklardan isimler.

Örgütün ise Sabri Ok.

Kandil'den gelmişti.

Ve Nuriye Kesbir.

Örgütün Avrupa'daki üç yöneticisi vardı yine.

Remzi Kartal, Zübeyir Aydar ve Adem Uzun.

Sürecin kamuoyuna duyurulmasından iki taraf da memnundu.

Bundan sonra dönüşünün olmayacağını düşünüyorlardı.

Ama yaşanan iki olay tarafları tedirgin ediyordu.

Birincisi, nisan ayından bu yana askeri operasyonlar yeniden başlamıştı.

Çatışmalar yaşanıyordu.

Bunlardan en önemlisi 8 Eylül günü Eruh'ta yaşandı.

29. Tam da o günlerde Abdullah Öcalan da yol haritasını tamamladı. Öcalan üç aşamadan oluşan bir öneri yaptı. Buna göre; birinci aşamada devlet, Kürtlerin tüm haklarını güvence altına alacaktı. PKK da şiddeti bıraktığını ilan edecekti. Ve hatta örgüt, ülke bütünlüğünden yana olacağını ilan edecekti. Çatışmasızlık ortamı oluşturulacaktı.

Ve devlet, Kürtlerin ülke bütünlüğü içinde kendi kendilerini yönetmesine izin verecekti. Bütün bunlar gerçekleşince ikinci aşama gelecekti. O aşama ise PKK'nın sınır dışına çekilmesiydi. Sonrası ise ilk aşamada devlet verdiği güvenceleri yasalara dökenecekti. Yasalar bu yönde değiştirilecekti. Ve devlet bunları yaptığı oranda da dağdaki PKK'lılar Türkiye'ye dönecekti. Öcalan'ın yol haritası tam da o kaotik günlerde devlet heyeti tarafından fazla bulunmuştu.

Aynı gün bir de Çukurca'da.

Yedi asker şehit oldu.

Bu nedenle taraflar ilk önce çatışmaları konuştu.

"Provokasyon mu, değil mi?" tartışması yaşandı.

Örgüt tarafı operasyonların kesin olarak durdurulmasını istiyordu.

Devlet heyeti ise çatışmaların yaşanmasına olanak verilmemesi için Türkiye'deki silahlı PKK'lı güçlerin sınır dışına çekilmesini.

Israrla istiyordu.

Üstelik bu kez zamanla ve kısmi değil.

Süratle.

Ama bundan önce örgütün bu kez kalıcı eylemsizlik ilan etmesini de istiyorlardı.

PKK artık Türkiye'de silah kullanmayacağını deklare edecekti.

Heyete göre çözüm amaçlı olumlu girişimlerin gelmesi için bunlar gerekiyordu.

Bir taraftan askerin tavrı, diğer taraftan yeni derin devletin kontrolündeki bazı kurumların direnci durumu zorlaştırıyordu.

Örgüt ise süresiz eylemsizliği kabul ediyordu.

Ama birkaç adımın atılması koşuluyla.

Örgüt öncelikli olarak yol haritasındaki ana konuların çözümüne ilişkin taraflar arasında müzakerelerin başlamasını istiyordu.

İkincisi, örgüt ile Abdullah Öcalan arasında doğrudan görüşmelere izin verilmesini...

Ancak taraflar bunlar üzerinde uzlaşamadı.

Görüşmeleri kilitleyen bir başka olay daha vardı.

11 Eylül günü yaşanmıştı.

Yani devlet heyetinin Oslo'ya hareket etmesinden bir gün önce.

Yeni bir KCK operasyonu daha geldi.

Bu kez operasyon DTP ile ilintili sendika ve düşünce kuruluşlarına yapılmıştı.

35 kişi tutuklandı.

Her görüşmenin öncesi ve sonrasında operasyon geliyordu.

Görüşme PKK temsilcileriyle yapılıyordu.

Ancak operasyonların hedefi, demokratik zeminde siyaset yapan isimlerdi.

Bu kez artık tutuksuz yargılanma veya operasyonların durdurulması üzerinde durulmadı.

Operasyon dosyalarının kalıcı olarak kapatılması konuşuldu.

Bunun üzerinde de anlaşmaya varıldı.

Ancak masa her an dağılabilirdi.

Bu nedenle tarafların masadaki mevcut pozisyonlarının korunması üzerine de uzlaşıldı.

Ve ilk defa bir sonraki görüşme için tarih belirlenmedi.

“En kısa sürede” denildi.

Emre Taner yeniden devrede

Süreç içinde anlamlı ama simgesel adımlar da planlanmıştı.

PKK'nın sınır dışına çekilmesinden sonra ilk önce belli bir grubun silahlarını bırakarak Türkiye'ye gelmesi gerçekleştirilecekti.

Bu ara adım erken tarihe çekildi.

Devreye yine MİT Müsteşarı Emre Taner girdi.

Anlamlı ama simgesel bir adımın o günlerde atılmasını istedi.

Heyet bu kez bunun için İmralı'ya gitti.

Diyalog sürecine katkı sunması için bir grup PKK'lının silahlarını bırakıp Türkiye'ye gelmesi konuşuldu.

Sonradan avukatları aracılığıyla yaptığı açıklamalara göre Abdullah Öcalan buna sıcak bakmıyordu.

Ama sürecin önünün açılacak olması nedeniyle kabul ettiğini söylüyordu.

Zamanı ve kimlerin geleceği heyetler arasında planlanacaktı.

Ancak bir sonraki Oslo görüşmesi için belirlenen bir zaman yoktu.

Bunun üzerine Oslo sürecinin dışında hızlı ve sonuç odaklı görüşmeler yapıldı.

Süreci doğrudan MİT Müsteşarı Emre Taner yönetiyordu.

Bu amaçla Oslo'ya giden heyetten daha küçük bir ekip oluşturuldu.

Ekte yine MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş vardı.

Ekip Brüksel'e gitti.

Görüşme orada olacaktı.

PKK heyetinde de yine Sabri Ok vardı.

Ve Adem Uzun.

Görüşmelerin sonunda iki grubun gelmesi kararlaştırıldı.

Birinci grup doğrudan Kandil'den gelecekti.

İkincisi ise Mahmur Kampı'ndan.

İki ayrı listedeki isimleri heyetler belirlemişti.

PKK'nın ilk verdiği listede pürüz çıktı.

Çünkü kamuoyunun bildiği isimler vardı.

Devlet heyeti bunları reddetti.

Çünkü tepki çekilsin istenmiyordu.

İkincisi belirlenen isimlerle ilgili detaylı bir istihbarat çalışması yapıldı.

Gelecek isimler barışı simgeleyecekti.

Ve tutuklanacak isimler olmamalıydı.

Tam da buna göre isimler seçildi.

19 Ekim 2009 günü Habur Sınır Kapısı'ndan 34 kişi giriş yaptı.

Aslında Türkiye genelinde büyük bir coşku vardı.

Daha doğrusu olumlu bir hava.

Özellikle Güneydoğu Anadolu'da.

O olumlu hava gelen isimleri karşılamaya da yansdı.

Ancak gelenlerin bir kısmının dağdaki kıyafetleriyle yani örgütü temsil eden kıyafetleriyle gelmesi tartışma yarattı.

Aslında Mahmur Kampı'ndan gelenlerin kıyafetleri normaldi.

Sadece Kandil'den gelen sekiz kişi sivil giyimli değildi.

PKK yöneticilerine göre bu düşünülmemiş bir ayrıntıydı:

“Sorun olacağını düşünmedik.”

Devlet tarafına göre ise bütün detaylar konuşuldu.

“Kıyafetler dahil.

Gelenler ideolojik hiçbir simge takmayacaklardı.

Ve kıyafetleri de dağdan inişi simgelemeyecek, gündelik olacaktı.”

Taraflara göre bu gelişler sürecin önünü açacaktı.

Hem de kalıcı bir şekilde.

Gelen isimler silahlarını bırakmalarıyla Türkiye'nin meşru zeminlerdeki siyaseti içine çekileceklerdi.

Ama öyle olmadı.

Deyim yerindeyse milliyetçi bir tepki dalgasına neden oldu.

Medyanın tavrıyla da bu gelişler krize dönüştü.

“PKK’nın şovu” olarak yansıtıldı.

İstenilenin tam tersi oldu.

Bu gelişler sürecin önünü tıkadı.

Savcılar tersini yaptı

Habur’dan gelenler ifadeleri alınıp bırakılacaktı.

Aslında ifade işlemleri Diyarbakır’da yapılacaktı.

Sonradan bundan vazgeçildi.

Nedeni ise, güvenlik endişesiydi.

Daha doğrusu, provokasyon ihtimali.

Özellikle de bir türlü engellenemeyen KCK operasyonları dik-
kate alınıyordu.

Bunun üzerine oluşturulan koordinasyon masası karar değiştirdi.

Adli işlemlerin Silopi’de, sırurda yapılmasına karar verildi.

İlgili bakanlıklarla paylaşıldı.

Devletin zirvesi de onayladı.

Bunun için Habur Gümrük Sahası’nda bir mekân ayarlanma
çalışmalarına başlandı.

İfade işlemlerini dört özel yetkili savcı yürütecekti.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’ndan seçileceklerdi.

Adli süreç o savcılardan biri olan Diyarbakır Özel Yetkili Baş-
savcı Vekili Ahmet Karaca’nın kontrolünde olacaktı.

Ancak Başsavcı Vekili Ahmet Karaca, Silopi’ye gitmeyi reddetti.

Diğer yetkili savcılar da aynı tavrı aldı.

Ergün Poyraz, Adem Özcan, Yakup Yar ve Levent Kaya...

“İfadeleri burada, Diyarbakır’da alalım” dediler.

Bu savcıların hepsi çözümü engellemek için yürütülen KCK
dosyalarına bakıyordu.

O güne kadar gerçekleştirilen operasyonlar onların talimatıyla yapılmıştı.

O günlerde bilirmiyordu ama iki ay sonrasına hazırlanıyorlardı.

En büyük KCK operasyonu için.
Başsavcı Durdu Kavak da aynı tavrı sergiledi.
Devreye İçişleri Bakanı Beşir Atalay girdi.
Sonrasını Adalet Bakanı Sadullah Ergin yürüttü.
Ama sorun çözülemiyordu.
Savcılara HSYK içinden de ciddi destek vardı.
Yani Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'ndan.
Özellikle de Birinci Daire Başkanı İbrahim Okur'dan.³⁰
Hükümetin tavrı daha da sertleşince Başsavcı Durdu Kavak kararını değiştirdi.
Savcılar Habur Sınır Kapısı'na gitmeyi kabul ettiler.
Helikopterle götürüldüler.
Sınır kapısının gümrük alanında savcılar gelenlerin ifadesini almaya başladı.
Gelenlerin dördü çocuktan zaten.
Diğerleri de ifadeleri alındıktan sonra bırakılacaklardı.
Genel beklenti bu yöneydi.
Zaten planlanan da oydu.
Ama ifade işlemi bittikten sonra ikinci kriz çıktı.
İfade alan isimlerden biri olan Başsavcı Vekili Ahmet Karaca'ya göre hepsi tutuklanmalıydı.³¹
Kararlarını bu yönde açıkladı.
Oysa gelenlerle ilgili detaylı istihbari araştırma yapılmıştı.
Ve herhangi bir eyleme katılmayanlar seçilmişti.
Bu devlet içinde krize neden oldu.

30. Başsavcı Durdu Kavak, Diyarbakır'dan sonra Gaziantep ve İzmir'de de başsavcılık yaptı. 15 Temmuz darbe girişiminden sonra Gaziantep'teki FETÖ yapılanması kapsamında gözaltına alınıp, tutuklandı. Ancak etkin pişmanlıktan yararlanıp itirafçı oldu. Bunun üzerine tahliye edildi. Sonra bu ifadesini geri çekti. Başsavcı Durdu Kavak 26 Eylül 2017 tarihli mahkeme ifadesinde Habur süreciyle ilgili konuştu. "İbrahim Okur ile sürekli konuşuyorduk. İbrahim Okur savcıların sınıra gitmesini istemiyordu" dedi. Kendisine yönelik suçlamalardan biri de "KCK operasyonlarını örgütün istediği doğrultuda yürütmek" oldu. Kavak ise ısrarla, "Bu konularda örgütteki hâkim ve savcılarla hep ihtilaf içinde oldum" dedi. Ancak yargılamanın sonunda etkin pişmanlıktan da yararlanamayan Başsavcı Durdu Kavak, "örgüt üyesi" suçlamasıyla altı yıl üç ay hapis cezasına mahkûm oldu.

31. Özel Yetkili Başsavcı Vekili Ahmet Karaca ve onunla beraber ifadelerinin Diyarbakır'da alınmasını isteyen üç özel yetkili savcı 15 Temmuz darbe girişimi öncesinde ve sonrasında görevlerinden alındı. Ve yine bazıları darbeden hemen sonra tutuklandı, bazıları firar etti. HSYK Birinci Dairesi Başkanı İbrahim Okur da tutuklananlar arasındaydı. Okur sonradan Etkin Pişmanlık Yasası'ndan yararlanırsa da 10 yıl hapse mahkûm edildi.

Özellikle koordinasyon masasında.

Masanın başında Beşir Atalay vardı.

Yanında da MİT Müsteşarı Emre Taner.

Devlete göre hamlenin nereden geldiği belliydi.

Yani derin devlet kendisini bir kez daha göstermişti.

Yine büyük bir görüşme trafiği başladı.

Adalet Bakanlığı, HSYK ve Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı arasında.

Devletin tavrı netti.

Gelenler serbest kalacaktı.

Sonunda gelenlerden 29'u savcılık ifadelerinin ardından serbest bırakıldı.

Başsavcı Vekili Ahmet Karaca ve diğer savcılar kalan beş kişinin tutuklanmasında ısrarcıydı.

Çünkü onlara göre bu kişiler "örgüt adına çözümde yer almak için" gelmişlerdi.

Diyarbakır başsavcısı ve İbrahim Okur da onayladı.

Devletin net tavrına rağmen beş kişi mahkemeye sevk edildi.

Tutuklanmaları istemiyle.

Bu da başka bir sorunu beraber getirdi.

Orada hâkim yoktu.

Koordinasyon masası hemen harekete geçti.

Diyarbakır'dan hâkim getirilecekti.

Yine helikopterle.

Ama bir risk vardı.

Gelecek hâkim de savcılarla aynı yapı içinde olabilirdi.

Yani yeni derin devletin kontrolünde.

Bu çok güçlü bir ihtimaldi.

İkincisi ifade alma yeri Silopi'ydi.

Bu nedenle tutuklanması istenilen beş ismin Silopi Adliyesi'ne götürülmesine karar verildi.

Yine güvenlik endişesiyle bundan vazgeçildi.

Bunun üzerine Silopi Sulh Ceza Hâkimi Asabil Yırtıcı sınır kapısına gitti.

Hâkim ve kâtibi zırhlı araçla Habur'a götürüldü.

Gümrük Müdürlüğü binasında kendisine tahsis edilen ve

UYAP sisteminin de kurulduğu odada beş kişinin ifadesini aldı.

Hâkim ifadeyi almadan önce savcılıktaki ifadelerinin yanı sıra önünde bir dosya daha vardı.

İstihbarat raporları.

Hem askerin hem polisin hem de MİT'in.

Beşinin de karıştığı bir olay yoktu.

Tutuklama istemini değerlendiren Hâkim Asabil Yırtıcı, beş kişinin tutuksuz yargılanmasına karar verdi.³²

Bu kararı verirken de üç unsuru göz önünde bulundurdu.

Birincisi; örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir eyleme karışıklarına ilişkin bir delil yoktu.

Ve örgütten gönüllü olarak ayrıldıklarını söylemişlerdi.

İkincisi; amaçlarının ülke barışının sağlanması olduğunu belirtmişlerdi.

Sonuncusu ise kendiliğinden ülkeye gelen bu kişilerin kaçma ve delilleri karartma şüphesi de yoktu.

Böylece yeni derin devletin hamlesi boşa çıkartılmıştı.

Ama sadece kısa bir süreliğine.

Gelenler daha Silopi'den Diyarbakır'a varmadan tekrar harekete geçmişlerdi.

Soruşturma açılmıştı.

Sonrasında bu soruşturmalar için iddianameler hazırlandı.

Ve davalar açıldı.

Gelen tüm isimlere ayrı ayrı açıldı bu davalar.

Sadece dört çocuk hariç.

Kandil'den gelenlere suçlama belliydi.

"Terör örgütü üyesi olmak."

Ayrıca "Terör örgütü propagandası yapmak" da vardı.

Savcılara göre gelenler "Sözde barış grubuydu."

Mahmur Kampı'ndan gelenlere de bu ikinci suçlama yöneltildi.

İlk suçlama ise farklıydı.

32. Diyarbakır hâkimleri yerine Asabil Yırtıcı'nın seçilmesinin nedeni, yeni derin devletle ilişkisinin bulunmamasıydı. Yırtıcı, bu kararı verdiğinde sadece üç yıllık hâkimdi. Karardan birkaç ay sonra askerlik görevini yaptı. Sonrasında ağır ceza mahkemesi başkanlığına kadar yükseldi. Ancak Yırtıcı 15 Temmuz darbe girişiminden sonra, 21 Temmuz günü yayınlanan HSY Kararnamesi ile açığa alındı. Yine hâkim olan eşi Eda Yırtıcı ile birlikte. Sonrasında tutuklandı, örgüt üyeliğinden mahkûm oldu.

Savcılara göre bu isimler örgüt üyesi değildi.

Ancak “örgüt adına suç işlemişlerdi.”

Bunu da Türkiye’ye gelerek yapmışlardı.

Yine savcılara göre bu gelişler ve karşılama törenleri örgüt propagandasıydı.

30 kişi hakkında dava açıldı.

Gelen isimlerin bir kısmı tutuklandı.

Kalanlar ise cezaevine girmemek için tekrar yurtdışına çıktı.

Gelenlerin bazıları ise Kandil’e geri döndü.

Ve barışın önünü açması için yapılan Habur, süreci tersine çevirdi.

Silahların bırakılması için planlanan arayış tıkanmıştı artık.

Yani devletin bizzat organize ettiği ve Türkiye’nin en büyük sorununun çözümünü getirecek ve şiddeti bitirecek hamleyi başka bir güç boşa çıkartıyordu.

Yine devlet görevlileri eliyle...

“Polisler oyun yaptı”

Peki, o gün perde arkasında neler yaşandı?

Sürecin tüm koordinasyonunu İçişleri Bakanı Beşir Atalay doğrudan yürütüyordu.

Bir aksaklık yaşanmaması için sürekli Ahmet Türk’le iletişim içindeydi.

Siyasi boyutunu Ahmet Türk’le beraber yürüyorlardı.

Amaç, provokasyonun önüne geçilmesiydi.

Bunun için büyük bir karşılama yaşanmayacaktı.

Makul düzeyde bir kalabalık olacaktı sınırda.

Mesai bir önceki günün akşamında başlamıştı.

Kandil’den ve Mahmur Kampı’ndan geleceklerle ilgili bütün çalışmalar ise Emre Taner’in kontrolünde yapılıyordu.

Oslo ve İmralı’ya giden heyet de sahadaydı.

Heyet Brüksel’deki örgüt yöneticileriyle iletişim kuruyordu.

Onlar da Kandil ile.

Aslında “Provokasyon yapılacak” istihbaratı da gelmişti iki gün önceden.

Bu yüzden her şey titizlikle planlanıyordu.

Kalabalığın fazla olacağı gece saatlerinden itibaren belliydi.

Bunun az olması için yoğun çabaya girildi.

Ancak ne İçişleri Bakanlığı'nın ne de Ahmet Türk'ün gücü yetmişti.

Koordinasyon masasına göre halkın o gün karşılamaya gelmesi ve görüntünün farklı gösterilmesi için özel bir çaba sarf edilmişti.

Bunda da Diyarbakır ve çevresindeki illerde görevli bazı polis müdürleri etkin rol oynamıştı.

O gün sahada olan MİT Müsteşarı Emre Taner daha sonra bu polis müdürlerinin kimler olduğuna açıklık getirdi:

“O sürecin bozulmasında FETÖ'cü polislerin büyük rolü vardır. Şimdi isimlendirmek istemiyorum.”

Taner yine Meclis 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu'na verdiği ifadede o gün yaşananlar hakkında şunları söyledi:

O gece Beşir Atalay Bey, ben ve örgütün diğer tarafında olan insanlarla telefon görüşmelerimiz devam ediyor, artık saatler yaklaşıyor Habur'a, o noktadayız. Fevkalade önemli bir iş olacak ama öyle bir iş oldu ki dediğiniz gibi şaşkınlık içinde kalındı. O noktada bir büyük yanlış daha vardır. “Dağdan çocuklarınız gelecek, kızlarınız gelecek” diye ailelere haber salmışlar. Aileler karşılamaya gitti. Bir kısmı sevinçle karşılamak için gitti fakat orada bir oyun oynandı, bu gösteriyi sevince dönüştürmek isteyenler tersine bir infial gösterisine kendilerini kaptırdılar. Orada birtakım polis yönlendirmeleri olduğunu duyduk, elimizle tutmadık, görmedik. Habur'un sınırdaki oyun kısmı budur.

Abdullah Öcalan da aynı yeri adres gösterdi:

O dönem önce ceza yok demişlerdi, sonra hepsini cezaevine gönderdiler. KCK dosyalarının durumu ortada. Bunların çoğunu “cemaat” düzenledi.³³

33. Abdullah Öcalan ile HDP heyeti arasında 9 Ocak 2015 tarihinde yapılan görüşme notları.

Emre Taner'e göre Habur'da çözüm arayışlarının boğulmasının bir nedeni de masanın diğer tarafında oturan örgütün kendisiydi:

Şimdi, para Avrupa'dadır, propaganda Avrupa'dadır, Brüksel'dedir, silah Kandil'dedir, beyin İmralı'dadır. Bu üç tane mihrak birbiriyle yarışır. Herkes birbirini geçmeye çalışır. Biri "Ben demeden olmaz" der, öteki "Para bendeysen ben yaparım" der. "Propaganda bendedir" der, öteki "Dağda ben ölüyorum" der ve Kandil'in ağırlığı ona göredir. Şimdi böyle olunca yapılan temaslarda şu çıktı: "Bize öyle bir güvence verin ki, anayasal teminat verin, biz dağdaki bütün grupları aşağı indirelim." Bu bir anda yapılacak bir hadise değil ki, bunu anlatamadık, bunu söyledik. Dedik ki: "Bu olmaz. Bir anda böyle bir güvence verilemez, devlet size böyle bir güvence veremez." Zaman itibarıyla güven artırıcı önlemler çerçevesinde terör duracak, silahlar bırakılacak, vesaire vesaire ve ondan sonra bu güvenceler arka arkaya, belki ülkenin Anayasası, belki İmralı'nın hayatı dahil olmak üzere hepsi yeni baştan gözden geçirilebilir. Ama o noktada bu iş boğulmuştur. Biraz evvelki sözlerime dönüyorum. Bu sürecin olmasını istemeyenler iç ve dış mihraklar bu boğulmada aktif rol aldılar ve Habur'da bu iş öldürüldü. Habur yanlışla döndü, doğru başladı, yanlışla döndü. Sonuçlarının doğru olduğunu söylemiyorum.³⁴

Kürt siyasal hareketine göre ise hem kıyafet hem de coşkulu karşılama devlet için bahane oldu.

PKK'nın Reşadiye saldırısı

Habur krizinden sonra bir süre sessizlik oldu.

Ama devlet ile örgüt arasındaki görüşmeler kesilmedi.

Masa dağılmadı.

Aslında iki taraf da değerlendirme içindeydi.

İşte o günlerde düzenlenen bir saldırı her şeyi daha da karışık hale getirdi.

34. Aslında Emre Taner'in Meclis 15 Temmuz Darbe Araştırma Komisyonu'na verdiği bilgiler Oslo süreciyle ilgili devlet kanadından çıkan tek ve en önemli açıklamalardır.

7 Aralık 2009 günü PKK, Tokat Reşadiye’de askeri aracın geçişi sırasında saldırı düzenledi.

Yedi asker şehit oldu.

Gündem bir anda tersine döndü yine.

PKK üç gün sonra açıklama yaptı.

“Dersim bölgesindeki bir birimin kendi inisiyatifiyle düzenlediği bir eylem.”

Saldırıya da “Öcalan’a yönelik tecrit ve eylemsizlik kararına rağmen devam eden operasyonlar” gerekçe gösterildi.

Devlete göre bu provokasyondur:

“Açılıma yönelik PKK provokasyonu.”

Yüksek mahkeme sahnede

Süreç adeta tersine dönmüştü.

Ve aynı hafta.

Reşadiye saldırısından dört gün sonra.

Bu kez Anayasa Mahkemesi sahneye çıktı.

Demokratik Toplum Partisi’ni kapattı.

Açıklamayı Yüksek Mahkeme başkanı Haşim Kılıç yaptı:

“Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldi.”

Gerekçe ise buydu.

Hem de oybirliğiyle alınmıştı karar.

Sadece kapatmakla kalmamıştı yüksek mahkeme.

Bir de partinin tepesindeki 37 kişiye siyaset yasağı getirmişti.

Beş yıl süreyle.

Yasaklılar arasında Genel Başkan Ahmet Türk de vardı.

Bariş sürecinin başlamasında kilit rol oynayan Ahmet Türk’ün milletvekilliği de düşürüldü.

Eşbaşkan Aysel Tuğluk’unki de...

Siyaset yasağı getirilenler arasında Leyla Zana ve Nurettin Demirtaş da vardı.

Onuncu bölüm

Çözümde yeni aktör

Çözüm arayışları tam anlamıyla durmuştu.

Habur'dan gelişlerle başlayan ve peş peşe yaşanan olaylarla.

Oslo görüşmelerinin yenisi de yapılmıyordu.

Heyetler daha az sayıda en son Habur'dan önce Brüksel'de bir araya gelmişti.

Ama devlet görevlilerinin İmralı'ya gidişleri kesilmemişti.

Abdullah Öcalan'ın bir talebi vardı.

Heyetin temsil düzeyinin yükseltilmesi.

Daha doğrusu, heyette siyasi nitelikli isimlerin de olmasını istiyordu.

Sadece devlet görevlilerin değil.

Zaten son yıllarda da İmralı'ya hep ayrı isimler gidiyordu.

Sadece bakanlık temsilcileri yer yer değişiyordu.

İşte bu dönemde yeni bir isim çıktı.

Meselinin siyasetle çözülmesinin ısrarcısı, bir anlamda mimarı Emre Taner'di.

Ama bunu devam ettirecek isim Hakan Fidan'dı.

Başbakanlık müsteşar yardımcısı.

Devlet kanadında da çözüm arayışlarının simgesi oldu.

Hakan Fidan, son yıllarda uluslararası güvenlik ve istihbarat alanında devlet içinde en dikkat çekici isimdi.

Aslında askerdi.

1986'da orduda astsubay olarak görev yapmaya başladı.

Muhabere istihbarat astsubayydı.

Yani istihbaratçıydı.

Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından bir dönem Almanya'ya gönderildi.

Oradaki NATO karargâhına.

Süratli Reaksiyon Kolordusu'nda üç yıl görev yaptı.

Aynı dönemde üniversiteye gitti.

Siyaset bilimi bölümünü tamamladı.

2000 yılında da OYAK Genel Kurulu'na üye seçildi.

Bir yıl sonra ise ordudan emekli oldu.

Aklında akademik kariyer vardı.

Bunun için önce yüksek lisansa başladı.

Bilkent Üniversitesi'nde.

"Dış Politikada İstihbaratın Yeri."

Tez başlığı buydu.

Ara vermeden devam etti doktoraya.

Aynı üniversitede.

Çalışma alanı yine uluslararası ilişkilerdi.

Bu kez tez konusu daha farklı nitelikteydi.

"Bilgi Çağında Diplomasi: Enformasyon Teknolojilerinin Uluslararası Antlaşmaların Doğrulanmasında Rolü."

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın Tez Merkezi'ndeki verilere göre Hakan Fidan, 319 sayfalık bu başlıktaki teziyle 2006 yılında doktor unvanını aldı.

Tezindeki temel argüman bilgi devriminin mevcut uluslararası antlaşmaların doğrulanmasında kayda değer bir etkisi olduğuydu.

Bu argümanı desteklemek için bilgi devrimi ile uluslararası ilişkiler arasındaki ilişkiyi ele alıyordu.

Sonrasında da bilgi devriminin güvenlik, çatışma yönetimi ve uluslararası işbirliğine etkilerini inceliyordu.

Akabinde, antlaşmaların doğrulanmasının teori ve uygulaması, rejim teorileri ve doğrulamayı zorlayan konuları tartışıyordu.

En sonunda da, bilgi devriminin etkilerini göstermek için iki örgütü örnek olarak inceliyordu.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ve Nükleer Denemelerin Yasaklanması Antlaşması Örgütü.

Ve sonunda da bu iki kurum ve örgütten elde edilen bulgulara göre, "Yeni bilgi teknolojilerinin hileleri ortaya çıkarmada da-

ha etkili hale gelmesinden beri, doğrulamanın uluslararası ilişkilerde daha kullanışlı hale geldiğini” belirtiyordu.

Yüksek lisans ve doktora yaparken aslında önemli görevlerde bulunuyordu Hakan Fidan.

Yüksek lisans döneminde Avustralya’nın Ankara Büyükelçiliği’nde siyasi ve ekonomik danışmanlık yapıyordu.

Yani 2001-2003 yılları arasında.

Doktora eğitimi sırasında ise Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı’nın (TİKA) başına getirildi.

Bu görev ileride devlet içinde daha etkili pozisyonların kapısını açtı ona.

2007 yılında bu görevden ayrıldı.

Daha kilit bir göreve getirildi.

Başbakanlık müsteşar yardımcılığı.

14 Kasım gününden itibaren.

Görev kapsamıysa hem yıllarca askerdeki görev alanlarına uygundu.

Hem de akademik kariyerindeki çalışma başlıklarına.

Uluslararası güvenlik.

Başbakan Erdoğan’ın yurtdışı gezilerindeki temel isimlerden biri olmuştu.

Ayrıca Dışişleri Bakanlığı ile Başbakanlık arasında adeta köprü görevi görüyordu.

Zamanla yıldızı daha da parladı.

Daha önemli görevler için adı geçiyordu.

Cumhurbaşkanı genel sekreterliği.

Dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün kendisini bu görev ve istediği biliniyordu.

Ama o başka bir kurumu tercih etti.

Doktora tezinde de örnek vaka olarak çalıştığı örgütü.

Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu’na gitti.

Bu dönemde biraz da akademik çalışmalara yöneldi.

Bilkent ve Hacettepe Üniversitesi’nde ders verdi.

İşte Hakan Fidan, İmralı’ya gittiğinde iki yıldır Başbakanlık’ta müsteşar yardımcısı olarak görev yapıyordu.

Ayrıca Emre Taner’in normal görev süresi dolmuştu.

Hükümet kararıyla bu süre belli periyotlarla uzatılıyordu.

Hakan Fidan aslında Emre Taner sonrası istihbarat için hazırlıktı.

İmralı'da görüşme

Birkaç yıl sonra operasyon amaçlı olarak sızdırılacak Brüksel ve Oslo görüşmelerindeki detaylara göre Hakan Fidan'ın İmralı ziyareti iki saatten fazla sürdü.

Yanında iki isim daha vardı.

Kürt sorunu uzmanı iki devlet görevlisi.

Ve Fidan, kendisinin sürece dahil olma nedenini açıkladı:

“Bir noktadan sonra verilen raporlar çerçevesinde olayın teknik görünen bir çalışmadan öte daha siyasi içerikli, daha farklı bir boyuta taşınması ihtiyacı hâsıl olunca sayın başbakanımız bu konuda beni görevlendirdi.”

İmralı'da Öcalan ile Fidan'ın başında bulunduğu ekip bütün konuları karşılıklı konuştu.

Oslo sürecinin geldiği nokta.

Bu sürecin ilanı.

Ve atılacak kalıcı adımlar.

Ayrıca Kürt sorununun çözümüyle ilgili ülkenin içinde bulunduğu atmosfer de görüşülen konular arasındaydı.

Muhalefetin çözüme karşı takındığı tavır.

Hükümetin aldığı siyasi riskin boyutu.

Ve Hakan Fidan, iktidarın sorunun çözümü için ne düşündüğünü, silahların susması için ciddi ve istekli olduğunu anlattı.

Ama devanı vardı.

“Türkiye'deki reel şartların izin verdiği ölçüde” diyordu.

Açılım ilan edilmesine rağmen Oslo görüşmeleri büyük bir gizlilikle yürütülüyordu.

Sızan en ufak bir bilgi yoktu.

Yine sızdırılan görüşme notlarına göre, Öcalan'ın beklentisi açılımda olduğu gibi görüşmelerin de kamuoyuna açıklanmasıydı.

Hakan Fidan bunun zorluğunu anlattı.

Asıl konu ise PKK'nın yavaş yavaş Türkiye dışına çıkmasıydı.

Ondan sonra görüşmelerin kamuoyuna açıklanması gündeme gelebilirdi.

Daha önceki, Öcalan'ın yakalanıp getirilmesi sürecinden sonra başlayan, 1999-2004 süreciyle bugünü karşılaştırdı Hakan Fidan.

Kürtlerin kültürel ve sosyal haklarıyla ilgili devletin attığı adımlara vurgu yaptı.

Fidan'a göre PKK'nın çoktan silah bırakıp siyasete dönmüş olması gerekiyordu.

Görüşmenin sonunda diyalogun sürdürülmesi kararı çıktı.

Ve ayrılan zamarın da artırılmasına.

Deyim yerindeyse, iki ismin frekansı tutmuştu.

Zaten Öcalan da sonraları bunu avukatları ve BDP heyetiyle görüşmelerinde sık sık dile getirecekti.

En büyük operasyon

Çözüm arayışları yeniden ve sessizce ivme kazanmıştı.

"Yeniden rayına nasıl oturtulabilirdi?"

Bu soruya cevap aranıyordu.

Habur benzeri bir kazayla devleti de zor duruma düşürmeyecek yeni bir yol.

Emre Taner ve Hakan Fidan sorunun güvenlik boyutuyla uğraşıyordu.

Açılımın koordinatörü, İçişleri Bakanı Beşir Atalay ise siyasi boyutuyla.

Beşir Atalay parti yöneticileriyle bir araya geldi.

Sonrasında da devletin diğer kurumlarıyla.

Mesela, Yerel Yönetimler Yasası'nın değişmesi masadaydı.

Taraflar bunu konuşuyordu.

Değişiklikle önce valiliklere önemli yetkiler verilecekti.

Sonra da bunlar peyderpey belediyelere devredilecekti.

En başından beri üzerinde konuşulan bir konuydu bu.

İşte o günlerde bu kez yine derin devlet çıktı ortaya.

KCK operasyonlarının en büyük dalgası gerçekleştirildi.

Tam 10 ilde aynı anda.

24 Aralık sabaha karşı 100'e yakın isim gözaltına alındı.

Önemli isimler vardı.

Belediye başkanları ağırlıktaydı.

Kürtler için simge isimler de vardı.

Hatip Dicle bunların başında geliyordu.

Hani o hafızalara kazınan fotoğrafın çekildiği operasyon.

Tek sıraya dizilmiş belediye başkanlarına plastik kelepçe takılması.

Hatip Dicle ve belediye başkanları tutuklandı.

Suçlama ise aynıydı.

“Sabri Ok’tan talimat almak.”

Yani devletin birkaç gün öncesinde ve sonrasında masada oturduğu Sabri Ok.

Anlatımlara göre, devletin tepesi de kelepçeli fotoğrafı medyadan öğrendi.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay doğrudan Diyarbakır valisini aradı.

Sonrasında Ankara’ya çağrıldı.

Bürokrasi diliyle “hizaya çekildi.”

Ama sonuç değişmedi.

Dönemin Diyarbakır Valisi Hüseyin Avni Mutlu’ydu.

İki yıldır orada görev yapıyordu.

Daha önce Diyarbakır’da ve Diyarbakır merkezli çevre illerde yapılan KCK operasyonları onun döneminde yapıldı.

Onun onayıyla.

Çok değil bir yıl sonra Hüseyin Avni Mutlu, Türkiye’nin en büyük kentine vali olarak atandı.

İstanbul’a.

KCK operasyonları nedeniyle kendisini “hizaya çeken” aynı hükümetin kararnamesiyle.

Beşir Atalay ve Emre Taner’in “FETÖ’cü polis müdürleri oyun yaptı” dediği Habur gelişleri sırasında Hüseyin Avni Mutlu idari teşkilatın başındaydı.

Daha önce yapılan KCK operasyonları sırasında da.

Üstelik Ak Parti hükümeti, Hüseyin Avni Mutlu’yu İstanbul’a vali olarak atarken Diyarbakır’daki “olumlu çalışmalarını” referans almıştı!³⁵

Bu tarihten sonra da KCK operasyonlarının merkez üssü İstanbul'a kaydı.

Bu operasyonları kitabın ilerdeki sayfalarında bütün detaylarıyla okuyacaksınız.³⁶

Masa Brüksel'de kuruluyor

Oslo görüşmeleri de kaldığı yerden devam etti.

Adı Oslo'ydu görüşmenin.

Ama taraflar bu kez Brüksel'de buluştu.

27 Şubat 2010 günü.

Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Hakan Fidan da vardı devlet heyetinde.

Heyete yine MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş başkanlık ediyordu.

Masanın diğer tarafında ise Sabri Ok, Mustafa Karasu, Zübeyir Aydar ve Adem Uzun bulunuyordu.

Bu kez Nuriye Kesbir yoktu.

Kandil'den gelmemiştii.

Devlet heyeti, Öcalan ile görüşmelerin detaylarını aktardı.

Zaten toplantının detayları da İmralı'da masaya yatırılan başlıkların aynısıydı.

Brüksel buluşması Oslo serisinin en zorlu görüşmelerinden biriydi.

Hatta en zoruydu.

Yine de görüşmelerin devam etmesi kararı alındı.

Ama ana başlıklar üzerinde hiçbir anlaşma sağlanamamıştı.

Devlet heyeti, örgütün öncelikle süresiz olarak eylemsizlik kararı almasını istiyordu.

Türkiye'de oluşan olumsuz atmosferi dağıtmak ve yol alındığını göstermek için.

Sonrasında da Türkiye'deki PKK'lıların ülke dışına çıkması için bastırıyordu.

36. Hüseyin Avni Mutlu, 15 Temmuz darbe girişiminden bir yıl önce, 2014 yılında merkeze alındı. Yani kızak göreve çekildi. 15 Temmuz darbe girişiminden sonra ise görevden uzaklaştırılan ilk mülki idari amirler arasındaydı. On gün sonra da gözaltına alınıp tutuklandı. "Silahlı terör örgütü üyesi olmak" suçlamasıyla. Sonrasında ihraç edildi. Ve 3 yıl 45 gün hapis cezasına mahkûm oldu.

Örgüt heyeti buna yanaşmıyordu.

“Tamam, biz adım atalım ama devletin de neler yapabileceğini bilmek isteriz” diyorlardı.

Bunun için anadilde eğitim önce konuşuldu.

İlker Başbuğ’un anadil çıkışından sonra bu başlık görüşmelerin gündemünden çıkartıldı.

Örgüt heyeti affı gündeme getirdi.

Yine KCK operasyonları...

Ve seçim barajının hâlâ yüzde 10 olması.

Bir de askeri operasyonların durdurulması.

Çünkü PKK’nın eylemsizlik kararına ve görüşmelere rağmen sayısı az olsa da askeri operasyonlar yeniden başlamıştı.

Ve örgütün her toplantıda dile getirdiği ve devletin kabul etmediği Öcalan ile doğrudan görüşme.

Taraflar arasında uzlaşma olmadı.

Görüşmenin önemli gündem maddelerinden biri de Habur’dan gelişlerdi.

Barış grubunun gelmesi sırasında yaşananlar ve oluşan tepki dalgası.

Devlet heyetine göre, ciddi bir kırılma vardı.

“İklim değişti, yönetemedik bunu açıkça söyleyelim” diyorlardı.

Ve heyet, PKK’yı eleştiriyordu.

“Gelenler yeteri kadar eğitim almadı ve ne amaçla geldiklerinin bile farkında değillerdi.”

Tartışmalara neden olan ve örgütü temsil eden kıyafetlerle gelmelerini aslında iki taraf da sorun yapmadı.

Bu da ifade edildi.

Hem devlet heyetinin eleştirileri hem de örgüt ekibinin cevapları dikkate alındığında örgütün Habur’u bir fırsat olarak gördüğü anlaşılıyordu.

Kalıcı barış için değil, bir tür propaganda aracı olarak görül-müştü:

“Barış projesini toplumda tartışılır kılmak istedik.”

PKK heyeti de kaybın farkındaydı.

“Düzelteyim, biz size yardımcı olalım.”

PKK’nın heyetteki en önemli ismi, Sabri Ok’un yanıtı ise buydu.

Ama devlet heyetinin asıl üzerinde durduğu Habur'da yaşanan provokasyondur.

Buna göre, karşılama sırasında "Birkaç kişi tutuklanacak" söylemi üzerinden provokasyon hazırlanmıştı.

Tutuklama olması durumunda da ortalık karışacaktı.

Bunun altyapısı kurulmuştu.

Yine heyete göre bir organizasyon vardı.

Yeni derin devlet tarafından kurulmuştu bu organizasyon.

Ve kitlenin bir kısmı bu provokasyona açıldı.

Bir görüşmenin anatomisi

Bu görüşmenin bir kısmı daha sonra sızdırıldı.

Yeni derin devlet tarafından.

Aslında sızdırılan tek bir Oslo görüşmesi değildi.

Birkaç görüşmenin bazı bölümleri alınarak oluşturulmuştu.

İlerdeki sayfalarda bu sızdırılmanın da bir operasyon olarak detaylarını okuyacaksınız.

Ancak burada gerçekten barış için nasıl bir çaba sarf edildiğinin görülmesi için.

Nasıl bir atmosferde gerçekleştirildiğinin anlaşılması için sızdırılan metnin bir kısmını paylaşıyoruz.

İşte o görüşmenin anatomisi:

Afet Güneş: Öncelikle tekrar bizi bir araya getirmede katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz. Bu çalışmaya başlarken çok uzun soluklu bir çalışma olacağının bilincinde başladık her iki taraf olarak. Yine her zaman aynı şeyi söyledik, zaman zaman kesintiler olabilir kimi zaman inişler ve çıkışlar yaşanacaktır dedik. Önemli olan amaçta değişiklik olmamasıydı. Çünkü bizi bir araya getiren her iki tarafta da çözüm iradesi bulunmasıydı. Böyle giriştik bu işe, tüm gücümüzle karşılıklı asgari müşterekleri yakalamaya çalıştık bugüne kadar. Her seferinde biz kendi konumumuzu da izah etmiştik ve biz bir kanat devletle olan tüm iletişimin sağlanmasında hakeza diğer kanat da İmralı ile daha sonra üstlendiğimiz misyon çerçevesinde bir kanal olduğumuzu söylemiştik. Muhatapları-

mızın tabii zaman zaman beklentilerini de alıyoruz. Bizi daha farklı bir profilde görmek istediklerini söylüyorlar. Birçok konuda zaten açık konuştuk, yine açık söyleyeceğim kimi zaman bu bizi rencide etti yani neden bu güvensizlik diye. Ancak zamanı geldiğinde siyasi iradeye daha yakın kişilerin bu platformda yer alabileceğini zaten belirtmiştik. Her vesileyle bugüne kadarki temaslarımızda ne vaat ettikse kendi ölçülerimiz dahilinde gerçekleştirdik. Bu gelişme de nihayetinde benzer bir şekilde oldu. Sayın Fidan bizimle birlikte bu toplantıya katıldı. Kendileri Başbakanlık müsteşar yardımcısı, onun da ötesinde başbakana en yakın kişilerden biri.

Hakan Fidan: Ben öncelikle merhaba diyorum, tanıştığımıza memnun oldum. Bu ekibin yeni üyesiyim. Afet Hanım'ın da dediği gibi yaklaşık bir ay önce İmralı'da sayın Öcalan'la bir araya geldik. Zaten ismini söylemiştim. İsmim Hakan Fidan. Müsteşar yardımcısıyım ama sayın başbakanımızın özel temsilcisiyim. Şu an özellikle Türkiye'nin, Ortadoğu'da taraf olduğu krizlerde arabuluculuk görevlerinde ekip varsa ekibin içinde şahıs varsa şahıs olarak görev aldım. Hâlâ belli çalışmalar devam ediyor. Bu konuda arkadaşlarımızın uzun zamandır sizinle beraber devam ettirdikleri çalışmalar gerçekten her türlü takdirin ötesindedir. Ama bir noktadan sonra verilen raporlar çerçevesinde olayın teknik görünen bir çalışmadan öte daha siyasi içerikli, daha farklı bir boyuta taşınması ihtiyacı hâsıl olunca başbakanımız bu konuda beni görevlendirdi. Takdir edersiniz ki oldukça hassas bir durum, siyasi riski kabul edilemeyecek derecede yüksek bir durum. Kendisi bu konuda birkaç cümle bile etmedi, sadece bir iki defa bir şey söyledi. Ama etrafta bazı bakanlar defalarca gidip benim ismim ve benim pozisyonumda burada bulunmamın hükümet için çok ciddi bir risk alanı, sıkıntı alanı olduğunu söyledi. Özellikle muhalefetin bulunduğu şartları biliyorsunuz. Zaten onların resmetmeye çalıştığı bir gerçeklik var buna hizmet edeceklerini kamuoyuna açıklamalarına rağmen. Başbakan bu noktada ciddi olduğunu, samimi olduğunu, siyasi risk de yüklenmeye hazır olduğunu birkaç defa söyledi. Bu çerçevede biz arkadaşlarımızla beraber çalışmaya başladık. Orada Öcalan'la iki saatten fazla bir görüşmemiz oldu odasında. Üç kişiyiz bayağı uzun ve verimli bir görüşme oldu. Kendisinin sağlık durumu oldukça iyi. Zih-

ni fevkaladeden iyi çalışıyor. Artikülasyonları oldukça sağlıklı. Konuları karşılıklı tartıştık. Tabii verdiği cevapları sürekli siyasi tahlilden geçirerek olaylara yaklaştığı için bizde siyasetin ve şu anda hizmet etmekte olduğumuz siyasetçinin ne düşünmekte olduğunu elimizden geldiğince aktarmaya çalıştık. Ben burada en büyük görevin de açıkçası bu olduğuna inanıyorum. Yani şu anda iktidarda bulunan seçilmiş siyasetçinin psikolojisi nedir, perspektifi nedir, olaylara nasıl yaklaşıyor ben bunu aktarmaya çalışacağım. Sizden aldığım perspektifi de tabii oraya yansıtacağım ama bu arada belli konularda da belli mutabakatlara varma, belli konularda tartışma görevini de cevap verme görevini de elimizden geldiği kadar üstleneceğiz. Ama tekrar ediyorum ki ben burada ne dersem diyeyim belki çok fazla reklamlara gidebilir diye düşünüyorum ama hükümetin çok ciddi niyeti var. Bu iyi niyeti Türkiye'deki reel şartların izin verdiği ölçüde hayata geçirmeye, realize etmeye çalışıyor. Bu noktada sayın başbakan beni görevlendirdi. Ben tekrar burada olmaktan dolayı memnuniyetini ifade ediyorum. Ve teşekkür ediyorum.

Sabri Ok: Sağ olun teşekkürler. Daha iyi öğrenmek daha iyi anlamak için birkaç soru sormak istiyoruz. Siz gittiniz, "Önderlik"le görüştünüz. Kendisi de buna değer veriyor; heyecanlı, umutlu olduğunu olmak istediğini söylüyor. Ve tartışmanızın tabii ki siz biliyorsunuz bize iletilen mektup çok kısadır, çok temel bazı ilkeler ve çerçeveden ibaret. Tartışmanızın ve görüşmenizin özetini bizimle paylaşmaya değer gördüğünüz hususları varsa dinlemek isteriz.

Hakan Fidan: Tabii. Şöyle ifade edeyim; benim o zaman notlarım vardı, şimdi yanımda değil. Ama ana başlıkları aklımda. Benim açıkçası yıllardır okuduğum Kürt sorununun nereden kaynaklandığı, ne boyutlara geldiği siyasallaşma süreci örgütlenme süreci sürekli takip ettiğim konular. Yani sayın Öcalan'la ilgili açık kaynaklara çıkan ve bizdeki olan bütün bilgiler malumunuz. Ama tabii orada birebir belli konuları tartışmak farklı oluyor. Hapishane de geçen on senenin ve okumanın verdiği çok ciddi bir transforme edici gücü var. Zihinsel manada, çözümleme manasında onu görüyorsunuz. Ve tabii yıllar boyu belli olayları yaşamış, belli noktalara gelmiş, belli dersleri çıkarmış. Şimdi bulunduğu yerden çok daha sağlıklı, çok daha objektif, çok daha nesnel, var olan sıcak şartlar-

dan etkilenmeyen çözümlemelere ulaşıyor. Bunu sürekli satır aralarında felsefî olarak görmek beni memnun etti. En azından orada geçen süre gerçekten verimli bir süre olmuş. Bu noktada şunu da yakından takip etmeye çalıştık belli düşünce dönüşümleri zihinsel atlamaların hangi noktadan nereye geldiğini görmek de şahsen benim düşünce olarak bulunduğum yer açısından önemliydi. Çünkü görüyorsunuz ki yüzde doksan beş gelen bütün konularda birleşen bir genel çizgiye gelindi. Ama orada olumlu bir hava var. Kendi dünyasında böyle bir psikoloji içerisinde. Fakat ona şunu söyledik; biz Türkiye'deki siyasi rejimi ve şartları dikkate aldığımız zaman şu an hiç kimsenin özellikle sayın başbakanın çıkıp böyle bir şeyi ifade etme şansı yok. Ama şunu herkes bilir; burada olumlu bir şey varsa sizin katkınız olmadan olumlu hale gelmeyeceğini biz hepimiz biliyoruz. Bu bilinen bir gerçek, bunun üzerinde konuştuk. Sonuç olarak bütün Türkiye'nin yönetiminden sorumlu bir devlet adamı siyasetçi kimliğiyle beraber o da geliyor bu psikolojinin algılanmasında ve bu değeri kullanmakta fayda var diye düşünüyorum. Ben kendisine tüm çıplaklığıyla anlattım. İmralı'daki çözüm iradesini olaya iyi niyetle yaklaşımı sayın Öcalan'ın yıllar içerisindeki oluşturduğu düşünsel evrimi ulaştığı sonuçları, ulaştığı sonuçların bölgeye yönelik vizyonunun ülkeye yönelik vizyonunun yüzde doksan, doksan beş oranında kendi çizdiği vizyonla nasıl örtüştüğünü de anlattım. Bu benim kendi gözlemim, entelektüel analitik yaptığım şey. Çünkü ben herkesin söylediğini doğru varsaymak zorundayım. Niyet okumasına gidemem. Bu şartlardan dolayı bunu söyledi bu şartlardan dolayı bunu söyledi diyemem. Ama bütün çıplaklığıyla anlattım. Tabii yazık olan ne oluyor, şimdi bu irade ve düşünsel hava varken modalitede ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Bunun bir özel benzerini biz Amerika'yla İran arasındaki nükleer kriz var biliyorsunuz. İşte burada İran tabii bize güveniyor. Amerika da bir ölçüde güveniyor. Her iki taraf da biz nükleer değişime hazırız diyor. Fakat modalitede hiç kimse harekete geçemiyor. İran'la en yüksek düzeyde konuşuyoruz "biz hazırız" diyor. Amerikalılarla en yüksek düzeyde konuşuyoruz "biz hazırız" diyor. Hadi gelin değişin dediğimiz zaman o diyor ki işte o toprak da olsun bu toprak da olsun modaliteyi bir şeye getiremiyoruz.

Mustafa Karasu: Sabri arkadaş izah etti ben de o çerçevede bazı şeyler söylemek istiyorum. Biz belki birinci Oslo görüşmesinde olmadı ama ikinci Oslo görüşmesinden sonra hep şunu söyledik: Artık esas konulara girmemiz gerekiyor. Güven artırıcı önlemler yapılıyor işte biz ateşkes ve tek taraflı eylemsizlik kararı alıyoruz. Türkiye’de bazı şeyler yapılacak, Kürt sorununda adım atılacak deniyor bunlar hep söyleniyor. Sonunda dördüncü Oslo’da daha somut bir karara gidilerek önderlik yol haritası verecekti ve bunun üzerinde neler yapılacağı konusunda müzakere edilecekti. Bu konu dördüncü Oslo’da var. Şimdi biz buraya gerçekten beşinci Oslo’ya müzakere için geldik.

Afet Güneş: Tamam ben de diyorum ki “Önderlik”in yol haritası elimde. Maddeleri de belli. Haydi, buyurun müzakere edelim.

Mustafa Karasu: Ben şuna inanıyorum, devlet istesin şu anda bizi uçağınıza alıp götürürebilirsiniz istesenez.

Afet Güneş: Kesinlikle. Ben diyorum gelin götürüyim.

Mustafa Karasu: İsterseniz götürürsünüz.

Afet Güneş: Götürürüm tabii.

Afet Güneş: Şu an götürürüm yani bir sakınca yok.

Mustafa Karasu: Demek ki o zaman “Önderlik”le görüşme sorunu da yok.

Sabri Ok: Benim hakkımda iddianame hazırlandığı söyleniyor. Bir taraftan kapatılırken bir taraftan açılıyor.

Afet Güneş: Hep söyleniyor yani. Bir dosyanın tamamlanması adına yapılan operasyonlar.

Mustafa Karasu: Sabri arkadaş hakkında dava açılmış. Niye açılıyor biri kapatılırken. Şimdi Sabri arkadaş gönderebilir miyiz?

Sabri Ok: Karasu’yu göndereceğiz.

Afet Güneş: Karasu yeter bize.

Mustafa Karasu: Bence DTP’nin de bizim de önder Apo’yu muhatap göstermemizden rahatsız olmayın. Önder Apo’nun muhataplığının meşrulaşması Türkiye’nin çıkarıdır. Türkiye toplumunun önder Apo’yu muhatap olarak benimsemesi, Türkiye’nin çıkarıdır. Şu söyleniyor: Otuz yıldır savaştık Apo’yu nasıl muhatap olarak kabul edelim. Bence aşiret devleti değildir Türk devleti. Çıkarı söz konusu olduğunda Türkiye’nin bunları, unutmaması demiyo-

rum karşılıklı birbirimizi affetmesini bilmeliyiz. Bu savaşın başlatıcısı, önderi odur. Bunu siz de kabul ediyorsunuz, diyorsunuz ki en makul önderliktir onunla anlaşabiliyoruz o doğru yaklaşıyor.

Afet Güneş: Çünkü değiştim diyor. Görüşmelerde taleplerimizin meşruluğunu kabul etmediniz mi? Devlet de şu an karşı taraftaki talepleri bu halkın talepleri nedir onları masanın bir kenarına koyuyor. Ben bunların içerisinde hangilerini yapabilirim, ne kadar zamanda yapabilirim, hangi koşullarda yapabilirim, o da bunu tartışıyor kendi kendine zaten.

Sabri Ok: Tamam aşalım bunları beraber götürelim.

Afet Güneş: Zaten diyorum ki sizden gelen yani bu tabandan gelen 'partiden gelen' örgütten gelen talepleri önüne koydu; onun üstünden bakıyor.

Mustafa Karasu: Bize şunu söylediniz dediniz ki devlet de Genelkurmay da aynı görüşte hükümet de, biz buraya üçüncü Oslo'da bütün devlet makamlarının düşüncesi olarak geldik. Yani devlet bu konuda bir konsensüse girdi dediniz, önceden yoktu ama şimdi bu oldu dediniz.

Afet Güneş: Ordunun şu an yaptığı planlı bir operasyonu yoktur.

Sabri Ok: Asker pozitif etki ve tepki göstermiş biliyoruz ve şunu da genelde biliyoruz, siz de bilirsiniz bölgedeki askeri komutanlar genelde yani içinde farklı düşünenler olabilir ama genelde aslında hepsi daha çok çözüm ve barış isteyenlerdir.

Afet Güneş: Diyorum ki yürümekte olan bir süreç var. Bu süreç önemli bir süreç. Bizim bugüne kadar yürüttüğümüz karşılıklı çalışmalarla gelinmiş olan bir süreçtir. Kendi kendine falan olmadı, bu birlikte yürüttüğümüz çalışmaların sonucudur. Gerek devletin hazırlanmasında, gerek toplumun hazırlanmasında, gerek örgütün hazırlanmasında şu masada yürüttüğümüz çalışmaların çok büyük katkısı olmuştur. Beğenseniz de beğenmeseniz de yeterli bulsanız da bulmasanız da bir yıl içerisinde yürüttüğümüz çalışmalar bugün bu meseleyi Türk kamuoyunda ve Türk parlamentosunda tartışılabilir bir hale getirmiştir. Bunu bu kadar küçümsemek gibi kimse'nin bir lüksü yoktur, kimse küçümseyemez bu bir. İkincisi, bugün itibariyle geldiğimiz noktada önümüzde işte hazırlığını yapmakta olan bir hükümet ortaya neyi koyacağını neyi yapıp neyi yapama-

yacağını işte hukukçulara vermiş, Adalet Bakanlığı ayrı bir çalışma yürütüyor, daha sonuç raporu çıkmamış bilmem ne bakanına bir görev vermiş çalış bakalım raporunu çıkart demiş, daha sonucu çıkmamış.

Sabri Ok: Şimdi bunlar oluyor. Devlet de arayıp hangi ilde, hangi dağda birileri var ben de imha ederim demesin, çünkü biz Çözüm Süreci'ndeyiz.

Afet Güneş: Peki, ne kadar süre bekletmeyi düşünüyorsunuz dağlarda?

Sabri Ok: Biz istiyoruz ki en kısa sürede bu sorun çözülsün, böyle altı yılda yedi yılda değil.

Afet Güneş: Yani bu neresinden bakarsak bakalım çünkü çözümün parametreleri içinde işte basit birtakım taleplerden, Anayasa değişikliğinden Öcalan'ın serbest bırakılmasına kadar çok geniş bir skala var. Talepleri şöyle bir göz önüne getirdiğimiz zaman çok geniş bir skala var. Bunların üç ayda, beş ayda, sekiz ayda, bir senede tamamlanabilmesi söz konusu değil.

Sabri Ok: Bugün için size kısa bir şey hazırlasak nasıl olabilir?

Afet Güneş: Yani götürmeye çalışırız ama dediğim gibi altı buçuğa kadar yetiştirebilirseniz. Ama ne olur on beş sayfa yazmayın gözünüzü seveyim niçin söylüyorum.

Sabri Ok: Yok biz kısa yazacağız.

Afet Güneş: Hakikaten kısa yazmayı hiç bilmiyorsunuz.

Sabri Ok: Doğru.

Afet Güneş: Nasıl bir şey oluyor biliyor musunuz? Bakın çok samimi söylüyorum sıkıntıyı içeri giriyoruz konuşmuyoruz biz sana bilmem ne getirdik falan demiyoruz al şunu içinden oku diyoruz. Çünkü bu kadar da deklare etmek istemiyoruz. Açıkçası adam bir başlıyor zaten o da böyle sindire sindire okuma derdine oturuyor bir buçuk saat okuyor. Biz de mutfak kadar bir yerin içerisinde boş boş oturuyoruz. O okuyor, biz oturuyoruz. Artık bir buçuk saatin sonunda zaten üstünde çok da tartışma yapmak istemiyoruz. Şimdi sen çevir arkasını diyoruz, ne diyeceksen de diyoruz. Onun da yazması maşallah bir yarım saat kırk beş dakika sürüyor. Ona da yalvarıyoruz ne olur kısa yaz diye. Devlet size çok büyük bir fırsat yaratmış durumda. Sizin karşılıklı olarak birbirinizle ileti-

şim sağlamanızı, dolaylı dahi olsa fikirlerinizi birbirinize yansıtmamanızı, yazışmanızı çizişmenizi onlar üzerinden karşılıklı görüş teatilerinde bulunmanızı sağlıyor.

Sabri Ok: Önemli buluyor şüphesiz ama her şey değil.

Afet Güneş: Habur bizim iki buçuk senedir neredeyse yürüten tüm ilişkilerimizin, Ankara'dan başlayarak söylüyorum, özelde kırılma noktasını oluşturdu. Gelenler yeteri kadar eğitim almamışlardı ve ne amaçla geldiklerinin bile farkında değillerdi. Adeta bir siyasi gösteriye dönüştürüldü. Burada sizin de çok iyi bildiğiniz gibi hukuk ihlal edildi. Her şey yok edildi. Amaç size verilen birtakım sözlerin tutulmasıydı. Tabii burada belki başta konuştuğumuzdan farklı olan gelişme şuydu. Şimdi gruplar geldiğinde kıyafet filanda bir şey katmak istemiyorum yalnız kitlenin içerisinde çok provokasyona açık kişiler vardı. Yani şu beklenti vardı; bunlar gelecekler, tutuklanacaklar, kapıdan tutuklandıktan sonra da birtakım hareketler geliştirilecek. Bunun altyapısı hazırlandı orada. Biz bunları gözlemledik şimdi üç kişi tutuklanacak ve sürekli bu sayıya yayılıyordu aralarında. İşte içlerinden galiba üçü tutuklanıyormuş şimdi dördü. Ondan sonra böyle bir kitleselleşme bir tepki geliştirmek için tepki koymak için öylesine bir organizasyon vardı ki.

Sabri Ok: Ama şunu biliniz ki bizim de hani yüzde yüzlük yok ama ilişkilerimizden biliyoruz ki bunlar tutuklanmayacak.

Afet Güneş: Biz biliyoruz ama.

Sabri Ok: Biz de biliyoruz ama müsaade edin biz bunu bilmeye ne nasıl bildirelim? Söylesek olmayacak. Bizim de bu sıkıntımız var.

Hakan Fidan: Şimdi başbakan bu meselede hiçbir meselede yapmadığı kadar şey yapıyor. Çıktı grup toplantılarında, Meclis'te diğer bütün halk konuşmalarında ben neye mal olursa olsun açılım sürecinin arkasındayım, ben siyasi riski bu noktada göze alıyorum siyasi kariyerim pahasına da olsa. Burada partiye sürekli mesaj var kardeşim bu noktada benim üzerime gelmeyin tabanla etkileşiminiz sizde nasıl bir netice üretiyorsa üretsinsin. Çünkü sürekli negatif şeyler gelmeye başladı. Yani buradan dolayı efendim oy kaybediyoruz Batı'da görüştüğümüz geniş kitleler bizden şey yapıyor. Tabii muhalefetin özellikle Habur'dan sonra ortaya koyduğu ajitasyonun etkisi şu anda giderek büyüyor. İçişleri bakanı hak-

kında gensoru verildi biliyorsunuz. O, bu işe aylarını, yıllarını verdi. Afet Hanım'la beraber ciddi bir moral bozukluğu yarattı. Çünkü oraya herkes bir milat olarak bakıyordu. Ondan sonra bu sorunda hükümetin daha cesur adımlar atmasına ilişkin meşru bir hak zemini de hazırlanacaktı, psikoloji de hazırlanacaktı. Neden yani burada örgüt de iyi niyet gösterisinde bulunuyor. Artık insanların kafasında bir tabu oluşmuş, örgüt silahtan vazgeçmez yani karikatürize edilmiş bir şey var. Sürekli kanla beslenen, kanla hareket eden bir terörist vardır gibi bir imaj oluşturulmuş. Örgütün burada silah bırakması sembolik manada da olsa bütün tabuları yıkan halk psikolojisini karar alıcı lehine harekete geçirmede biraz zemin hazırlayıcı bir faktördü. Şimdi başbakan burada sürekli buna rağmen mesaj veriyor. Ben bunu anlattım sayın Öcalan'a dedim ki, başbakan bunu sürekli anlatıyor. Ama dedim biz, bir şey gördük o da şu; bu hükümetin yaptığı çok reformlar var yani Kürt kimliğini tanımadan verdiği sosyal haklara kadar. Bundan beş altı sene önce masaya oturulduğunda bunların hiçbiri verilmeden belli şartlar izin verseydi belki şu anda örgüt çoktan normal siyasi hayata dönmüş, Türkiye'de normal bir hayat yaşıyor ve siyasi zeminde meşru mücadelesini veriyor olacaktı. Fakat Türkiye'deki şartlar buna izin vermedi.

Hakan Fidan: Hem sizden hem sayın Öcalan'dan yani bizim perspektifimiz bu sürecin kesintisiz devam ettirilmesi. İşte bir defa görüştük beş ay sonra yok bunu sistematik bir şekilde. Çünkü yoğun iletişimle biz birtakım krizlerin önüne geçebileceğimize açıkçası inanıyoruz. Çünkü öbür türlü genel prensiplerden şey yapıyoruz çünkü önümüze bundan sonra çok daha şeyler çıkacak modaliteleri aşmak için teknik sorunlar çıkacak onlar üzerinde enerji harcamamız gerekecek. Belki olasılıkları ortaya masaya yatırıp avantajı nedir, dezavantajı nedir uygulanabilirlik konularını uzun uzun tartışmamız gerekecek. Ama bütün bu süreç içerisinde dediğim gibi siyasi iktidarı bu noktada attığı adımlardan dolayı sıkıntıya düşürücü bir unsurun olmaması lazım. Yani siz de zaten bu konuda oldukça hassassınız özellikle eylemsizlik konusunda. Diğer konularda bu gözaltına almalar şunlar bunlar ben bunları gittiğim zaman İçişleri bakanı ile uzun uzun konuşacağım. Onun ba-

na gelmeden anlattığı konular da var zaten. Yani ben onu burada bir savunma mekanizması psikolojisiyle hareket etmek için falan söylemiyorum. Zaten yeterince tatsız oluyor bazen konular. İçişleri bakanı da sosyal psikologdur. Bu noktada iyi çözümlemeleri var. Anlıyor. Ama aynı zamanda siyasetin gereklerini de iyi bilen, ona göre bazen farklı demeçler verebilen bir insan. Ama biz şundan emin olmak istiyoruz yani geliştirilen bir özgürlük alanı açıldı. Bu açılan özgürlük alanı içerisinde örgütün alt birimleri eski alışkanlıklarından hareketle daha fazla mevzi kazanalım, daha fazla örgütlenelim mantığı içerisinde. Bir noktaya kadar hani tolere edebiliyorsunuz çünkü dediğim gibi alandaki valiler, emniyet müdürleri bu noktada gerçekten çok değerli insanlar. Yani şu anda sizi bilmiyorum spesifik olarak isim vererek şikâyet edebileceğiniz şu adam düşmandır bu adam şeydir. Geçenlerde bir olay oldu Başbakanlık'ta. Bir komisyon var bu televizyonlara ruhsat veren. Şey hani sizden de görüş falan filan soruyor ya. Sonra bize geliyor benim başkanlığında bir komisyon toplanıyor herkese ulusal güvenlik belgesi veriliyor. Türkiye'deki yerel televizyon ve radyo kurmak isterse müracaatını yapıyor Başbakanlık'a. Başbakanlık, RTÜK'e RTÜK de Başbakanlık'a gönderiyor, yönetmelikte böyle bir şey var. Başbakanlık da ilgili kurumlardan verileri topluyor, görüş oluşturuyor. İşte benim başkanlığında bir komisyon toplanıyor, atıyor imzayı gönderiyor. Şimdi bir il Güneydoğu'da, oradan bir şey geldi dört tane isim var. Dört ismin dördünde de "örgüt mensubudur, sempatizandır" diye görüş var. Haklarında valiyi aradık dedik ki, eskiden benle beraber çalışıyordu. Dedim hayırdır ya dedim ben sana bir şey soracağım şimdi nedir böyle böyle bir talep var. Dedi efendim zaten olmayan yok ki dedi verin gitsin dedi. Şimdi tamam dedik öyle verdik gitti. Bunu şeyi anlatmak için bir enstantane söylüyorum. Yani insanların oradaki meseleye bakışını ama burada demokratik iktidarların yönetemediği tek bir alan var. Yani bunların hepsi yönetilir. Adamın adı işte bilinen örgüt sempatizandır, destekçisidir şudur budur bir noktaya kadar bunların hepsi yönetilir tolere edilebiliyor. Şimdi bizim yaşadığımız bir sıkıntıyı anlatayım size. Her sene on bin tane öğretmen alınır, adamı alıyorsun Güneydoğu'da öğretmen açığı var. Adam er-

tesi sene gitmek istiyor, dört sene beş sene duruyor batıya gitmek istiyor. Niye benim orada yaşam şartlarım iyi değil. İktidar beş sene önce dedi ki biz dedi yerel yönetimler yasasını geçiriyoruz belli şeylerin mahalli teşkilatlarını kaldırıyoruz. Milli eğitim şunlar bunlar bakanlıklarını kaldırıyoruz valiliklere ve belediyelere veriyoruz. İlk önce valiliklere uzun vadede belediyelere gidecek. Aslo-lan şudur; yani şimdi Hakkâri'de yol yapılacak Ankara'dan Devlet Planlama Teşkilatı'ndan görüşülüp şeye çıkıyor işte Çemişgezek'te ne olacak şurada ne olacak. Bu adamı şimdi öğretmen alacaksınız oradaki valiliğe kontenjan verilecekti. Valilik bu öğretmeni alacak, adam oraya gidecek kardeşim bilinçli olarak geliyor ben burada öğretmenlik yapacağım. Daha sonra adamın tayin derdiyle başka yerde başka pozisyon açılır oraya gitmek ister o ayrı. Biz bunu yapamadık yani cumhurbaşkanı iki defa geri çevirdi. Aldı Anayasa Mahkemesi'ne götürdü o zaman kaldı gitti. Şimdi bu son derece verimliliğe dayalı bir şeydi. Hani bunun siyasi ideolojiyle falan filan da alakası yok bunun aklın yoludur bu.

Sabri Ok: Evet.

Hakan Fidan: Yani daha fazla işi aşağıdakilere devredersen merkez de daha anlamlı işlerle uğraşır.

Sabri Ok: Daha stratejik düşünsün.

Hakan Fidan: Daha anlamlı işlerle daha büyük bir şeylerle ve Türkiye'nin gideceği yer de odur.

Hakan Fidan: Yani ben size burada siyasi iktidarın psikolojisini fikrini ve parametrelerini elimden geldiğince şeffaf bir şekilde bir taraftan yansıtmaya çalışıyorum.

Sabri Ok: Sağ olun.

Hakan Fidan: Ben modalite önerisi olarak şunu dedim şimdi bir defa eylemsizliği çok samimi olarak bunu çok samimi olarak söylüyorum; başbakanın da fikri budur, bir zaman kazanma parametresi olarak ortaya koymuyoruz. Biz eylemsizliği var olan konuşmaların bir sağlayıcısı olarak görüyoruz yani var olandan daha sistematik, daha yoğun bir müzakere ve görüşme sürecinin devam ettirilmesinden tarafız. Açıkçası burada zaman kazanalım şöyle olsun böyle olsun işte seçimlere giderken de şu olsun. Seçimler bir faktör olarak var şimdi eğer iktidarlar tüccarlar gibi kâr-zarar hesabı yaparlar-

sa burada dolar yerine oy sayısını koyarlar ortaya hangi hareketten ne kadar fazla oy gelir ona bakarlar bunun hesabını yaparlar.

Afet Güneş: Ama o işte silahla çözülmeyecek. Silahın evet kabul ediyorum belli bir işlevi vardı ve bugüne kadar bir şey getirmiştir.

Hakan Fidan: Yani siyasetin kuralı bu. Dışarıda da konuştuk üst menfaat buradadır. Hep beraber insanlar buraya gitsin diye bir algı-lama yok. Siyasetinde böyle erdemleri olduğu gibi bu kadar da bir aşağılık tarafı var maalesef. Yani belki iktidar partisi yarın muhale-fete düşse aynı türden pozisyon içerisine girebilir. Ama hazır biz bu fırsat yakalanmışken burada şeyi gözetmek durumundayız diye dü-şünüyorum bu perspektifle. Çünkü hangi hareketi yaparsınız yapın hangi amaçla yaptığınız önemli. Ucuz bir amaç için de yapabilirsiniz yüce bir amaç için de yapabilirsiniz. Bunun için perspektif tartış-malarını, perspektif geliştirme müzakerelerini ben çok önemli buluyorum şahsen. Çünkü bir şeyi beraber olgunlaştırıyorsunuz, o pers-ppektifin sınırları çiziliyor. Bu noktada sınırını çizdiğimiz amacına yö-nelik bir eylemsizliğin ve devamlılığının ben her türlü meşruiyeti ve ilerlemeyi sağlayacağı noktasında muazzam önemli olduğuna inanı-yorum. Bu noktada zaten örgütün imkân ve kabiliyetleri yerinde du-ruyor. Buna paralel bizim de konuşma ve görüşme zemini içerisine girmemiz gerekiyor. Modalite olarak benim söyleyeceklerim bunlar.

Afet Güneş: Yani orada en ulvi olan şeylerden birini kaçıırıyo-ruz yemek saati geçti.

Hakan Fidan: Öyle mi?

Sabri Ok: Ben böyle çok kısa bir şey söyleyeyim.

Adem Uzun: Yemekte de konuşuruz, sonra tekrar geliriz.

Sabri Ok: Veya isterseniz bir ara verelim.

Hakan Fidan: Yemekten sonra.

Hakan Fidan: Burada sorun doğal şartları oluşmamış konula-rı anti-demokratik yöntemlerle hayata geçirmek. Ben demokratik mücadele içerisine girip de dünyada sonucuna ulaşamamış hiçbir hareket görmedim. Bakın dünya siyasi tarihine, devrimler tarihi-ne Gandi'den tutun da Polonya'daki işçi hareketine, efendime söy-leyeyim Güney Amerika'daki hareketlere varana kadar bakın de-mokratik siyasi mücadele verip de meşru kabul edilebilir evrensel hedeflerine ulaşamamış hiçbir hareket görmedim. Buna Amerika

da, Fransa da her yer dahil ama burada meşru yol kullananlar. Şu an Ortadoğu da böyle yani. Bakın İsrail'in imajı yerle bir olmaya başlıyor, meşru çizgide duran Filistin hareketi daha da güç kazanıyor. Ama gayrimeşru araç kullanan İngilizcede *irrelevant* diyorlar artık var olan sosyal doku ve siyasal şartlara uygun hareket etmeden eylem gösterdiğiniz zaman bir şey olmuyor.

Sabri Ok: Biz de kendi anadilimizde eğitim istiyoruz yani talepler anlamında. O açıdan diyoruz ki biz bazı adımları atarken AKP'nin de ne yapacağını bilmek isteriz. Tamam, biz bu adımları atacağız ama mesela yüzde yediye, baraj düşürülür mü? Diyebilirsiniz ki yüzde on barajı sizi niye ilgilendirir, biz Türkiye'nin demokratikleşmesi konusunda kendimizi sorumlu görüyoruz ve bu Kürtleri de ilgilendiriyor. Örneğin biz diyebiliriz ki; bu kadar tutuklu var biz adım atalım doğru ama adım atarken insanlar belediye başkanı, il başkanı da dahil herkes içerde.

Hakan Fidan: Habur sonrası iklim değişti, bunu yönetemedik yani açıkça söyleyelim.

Sabri Ok: Düzeltelim biz size yardımcı olalım.

Hakan Fidan: Düzeltelim, bunu düzeltelim işte zaten Sabri Bey. Bu söylediklerinizde çok haklısınız. Benim bizzat burada oluşum size sistematik bir müzakereyi ve bir araya gelişi teklif edişim sonra sayın Öcalan'ın sizle iletişim kurmasına bizim kısıtlı şartlarda da olsa izin vermemiz, sizden mesaj götürmemiz sonra çeşitli iletişim kanalları bulmaya çalışmamız bu hafta İçişleri bakanı da parti yetkilileri ile görüşecek, bütün bunların hepsi kamuoyunda bizleri zor duruma düşürmeyecek bir modelite icat edip problemi karşılıklı çözme yönünde atılan adımlardır. Türkiye'de yaşamının tadı olmaz sıkıntı olmadan ama artık şu getirilmiş aşamadan itibaren ben meşru bir hareketin bir engelle karşılaşacağını düşünmüyorum. Onun için ben ce önderliği bu konuda ben bu çizgide görüyorum sayın Öcalan'ı. Ama buradaki arkadaşların da o konuda bir çözümlemeye gitmeleri lazım diye düşünüyorum. Yoksa bunu ben Ak Parti'nin veya devletin eli rahatlasın şu olsun bu olsun diye söylemiyorum.

Sabri Ok: Yok ben çok yere katılıyorum doğru ama sizin de şu ayrımı görmeniz lazım. Zamanında bu ülkede komünizm dendi öne çıkarıldı, zamanla irtica dendi öne çıkarıldı, ama her zaman söz ko-

nusu olan Kürt olunca önü tılandı. Mesela çok açık söylüyorum yüzde on barajı Kürt meselesi içindir hepsi de uzlaştı.

Hakan Fidan: Kesinlikle kesinlikle.

Sabri Ok: Seçim döneminde tüm partiler anlaştılar, DTP'nin aleyhinde karar çıkarttılar.

Hakan Fidan: Kesinlikle uzlaşırlar.

Sabri Ok: İşte bu.

Hakan Fidan: İşte ben de onu anlatmaya çalışıyorum Sabri Bey.

Hakan Fidan: Burada şey sıkıntısı var. Hani maziden alıp getirdiğiniz, sürekli mücadele ederek değiştirdiğiniz, bedelini ödediğiniz bir çizgi var. Ama mazi orda duruyor, oradan etkilenenler orda duruyor. Bunu bir anlatma problemi var.

Sabri Ok: Doğru.

Hakan Fidan: Bunu insanlar bilmiyor, ben şimdi gideceğim diyeceğim Allah'tan başbakan yakın çevre falan öyle değil yani. Benim anlattığıma inanan insanlar yoksa göndermezler. Ama benimle sadece nötr ilişkisi olan bir adama ben bunları söyleyeyim, hat-ta iyi ilişkisi olanlara söyleyeyim diyecekler ki yani sen her zaman-ki gibi şey oluyorsun, yani bu insanların ben böyle düşündüğüne yani ben sizi teybe alayım götüreyim, dinleteyim adama isminizin kim olduğunu söylemeyeyim diyecekler biz bu arkadaşla aynı fi-ki-deyiz.

Sabri Ok: Maalesef doğru.

Hakan Fidan: Ama ben diyeceğim ki bu konuşan Sabri Ok'tur, diyecek ki yalan söylüyor.

Afet Güneş: Takiye yapıyor.

Zübeyir Aydar: Seni kandırmaya çalışıyor.

Hakan Fidan: Hah...

Afet Güneş: Öcalan zaten "Beni tabulaştırmayın" dedikçe kitle bunu tabu haline getirmeye çalışıyor.

Hakan Fidan: Yok olmazsa olmaz şimdi dedim ya bizim toplum bir tane yetenekli adam buldu mu kendisi çünkü tembel, çalışmak istemiyor ki o yetenekli adamın sırtına yüklen git.

Sabri Ok: Hepsi onun sırtına. Devlet de yüklüyor, biz de yüklüyoruz.

Hakan Fidan: Tabii yok yani bizim kendi siyasi liderlerimize

devlet adamlarımıza bakışımızda böyle kendi ellerimizle yaparız ,kutsal ederiz ondan sonra kendi elimizle de yeriz hapse de atarız idam da ederiz, tarih kitaplarında kötüleriz de yani hiç sorun değil, bizim şimdi kendi şeyimizde var.

Afet Güneş: Orada yerleşik bir kadro değil geçmiş olan bir yer değil Reşadiye o kadar gelme geçme noktası bir yer ki ne zaman organize oldular da hemen böyle birdenbire aşka gelip eylem yapacak gücü buldular.

Sabri Ok: Bizim güçler her tarafta var onu söyleyelim. Türkiye'nin her tarafında var Karadeniz'de de var Toroslar'da da var.

Afet Güneş: Biliyoruz metropoller de doldurdunuz bu arada patlayıcılarla doldurdunuz.

Sabri Ok: Yok canım.

Afet Güneş: Hepsini biliyoruz.

Sabri Ok: Onlar bir tarafa, biz bu süreci ilerletelim önemli olan o.

Afet Güneş: İşte onları göre göre zor gidiyor bunları da görmesek iyi olur.

Hakan Fidan: Taktik konularda anlaşılabilir, yani aramızda bir kriz yönetimi yapılır. Kriz hattı kurulur denir ki biz de bilemeyebiliriz aşağıdaki bürokrat emniyet müdürü falanı zanneder işte örgütsel faaliyette bulunuyor dersiniz ki Hakan Bey yani şurada şöyle bir şey yapıyor, yazıktır günahtır bunun bir şeyi yok veya tam tersine atılan bu adım halk nazarında şey yapacaktır, infial doğuracak dikkat edersiniz. Bizim yaklaşımımızda şu ana kadar kendi bürokrasimiz şu, bu vesaire ne diyecekten ziyade çözüme yönelik iradenin hedefleri önemli. Şimdi burada biz aynı yaklaşımı sizden de görürsek yani taktik hataları zaman zaman görmemezlikten gelir stratejik olarak bu yoğunlaşmaya gidersek...

On birinci bölüm

Diplomatik operasyon

Her bir operasyondan veya girişimden sonra çözüm arayışları ciddi darbe alıyordu.

Özellikle son büyük KCK ana operasyonu.

Ve Habur'daki girişimle.

Tarafların birbirine yönelik eleştirileri de artıyordu.

Devlet heyetinin, örgüte yönelik suçlaması belliydi.

“Sorumlu hareket etmemek.”

Karşı tarafın devlete en büyük eleştirisi KCK operasyonlarıyla ilgiliydi.

Her çözüm hamlesine, karşı hamle olarak gelen bu operasyonların önünün kesilmemesi.

Ancak devlet heyeti, arka planda gerçeği söylemeye başlamıştı:

“Gücümüz yetmiyor.”

Aslında süreç gittikçe tıkanıyordu.

Yine de çözüm masası dağılmıyordu.

Bunun üzerine yeni derin devlet artık başka bir yol izlemeye başladı.

Masanın kendisini hedef aldı.

Ve devlet heyeti ile örgüt arasındaki görüşmelerin peşine düştü.

Brüksel’de yapılan görüşmenin sadece birkaç gün sonrası.

4 Mart günü.

2010 yılı.

Belçika polisi ilginç bir operasyon gerçekleştirdi.

Ülke tarihinin en büyük operasyonlarından biriydi bu.

Tam 300 polisle.

Sadece Brüksel’de değil, beş kentte aynı anda.

PKK’yla ilişkili tüm merkezlere baskın düzenledi.

Dernek, ofis ve hatta evlerde aramalar yapıldı.

ROJ TV stüdyolarında.

Hatta BDP temsilciliğinde de.

20 kişi gözaltına alındı.

Bunlar arasında üç önemli isim de vardı.

PKK’nın Avrupa’daki üç tepe ismi.

Üçü de “Kürdistan Ulusal Kongresi” binasında gözaltına alındı.

Remzi Kartal, Zübeyir Aydar ve Adem Uzun.

Neden ilginç bir operasyon?

Çünkü normal zamanlarda Belçika’nın asla yapacağı bir operasyon değildi bu.

Belçika zaman zaman Türkiye tarafından suçlanıyordu.

“Terörün hamisi” olmakla.

Türkiye’den “örgütün faaliyetlerine izin vermeyin” talebi gidiyordu sık sık.

Çoğunlukla da bunlara olumlu karşılık gelmiyordu.

Daha da önemlisi operasyonun zamanlamasıydı.

Barış görüşmelerinin yapıldığı bir dönemde düzenlenmişti.

Çok sonra değil, bu soruların yanıtları da aynı gün geldi.

Operasyon Türkiye polisi ile koordineli yapılmıştı.

Ve Ankara’da şaşkınlık vardı.

Emniyetin bağlı olduğu İçişleri bakanının haberi yoktu.

Gözaltına alınan tüm isimler daha sonra serbest bırakıldı.

Ama el konulan evrak ve dokümanlar geri verilmedi.

Zaten baskın da daha çok aramaya yönelikti.

Gözaltına almaya değil.

Çünkü her yer didik didik aranmıştı.

Televizyon stüdyoları bile.

Yeni derin devlet, devlet ile PKK’nın yaptığı görüşmelerle ilgili delil peşindeydi.

Evet, aynen öyle.

Operasyon onun için yapılmıştı.

Aramada bulunan ve geri verilmeyen dokümanlar arasında Brüksel’de son yapılan görüşmenin birkaç maddelik dökümü vardı.

Tarafların üzerinde anlaştığı ve anlaşılmadığı maddeler.

Bir tür sonuç tutanağı gibi.

Bir de Abdullah Öcalan'ın mektupları.

Her heyet görüşmesi öncesi Öcalan'ın fikirlerini yazdığı mektuplar.

Ama asıl olmaması gereken bir ses kaydı çıktı.

Evet, o ses kaydının.

Onun hikâyesi de ilerdeki sayfalarda.

“Paralel devlet” ismi

Brüksel operasyonu sadece devlette şaşkınlık yaratmamıştı.

İmralı'da da aynı durum söz konusuydu.

İşte o günlerde Abdullah Öcalan devlet heyetiyle görüşmesinde ilginç bir kavram kullandı.

Birkaç yıl sonra, özellikle de 7 Şubat MİT krizi ve sonrasında 15 Temmuz darbe girişiminin ardından çok kullanılan isim.

“Paralel devlet.”

Ecevit Kılıç'ın 31 Aralık 2013 günü *Yeni Şafak*'ta yayımlanan “Bir Paralel Devlet Hikâyesi” başlıklı yazısına göre Abdullah Öcalan bu yapıya devlet heyetinin kendisiyle görüşmeye ilk geldiğinde dikkat çekmişti.

Yani 2005 yılında.

Avukatlarıyla yaptığı görüşmede kendisiyle görüşmeye gelen Emre Taner ve ekibini “güvenilir” diye tanımlıyordu.

Devamında ise “gladio ile bağlantıları yok” diyordu.

Beş yıl sonraki heyet ile görüşmesinde ise derin devletin varlığı da masaya yatırıldı.

“Kürt sorununun çözümünü istemeyeceklerdir.”

İki taraf da böyle düşünüyordu.

Hrant Dink cinayeti sonrasında yaşanan devlet içi çelişki, çatışma ve kamplaşmalara ilişkin de konuşuldu.

İşte Öcalan “paralel devlet”e o zaman dikkat çekti.

Ve barış sürecinin önüne engel olarak çıkabilecek yeni güç olarak tanımlandı.

Yani bugünkü kodlarıyla.

Öcalan'a göre bu yapı Brüksel ve ABD'den yönetiliyordu.
Neden Brüksel?

İkinci Dünya Savaşı bittiğinde yani Soğuk Savaş başladığında Batı İttifak'ı olası bir Sovyetler Birliği saldırısı ve komünizm tehlikesine karşı NATO üyesi ülkelerde gizli bir derin devlet yapılanmasına gitti.

Amerika Birleşik Devletleri'nin öncülüğünde kurulan bu "gölge devletler" NATO konseptine göre faaliyet yürütüyordu.

NATO'nun Genel Merkezi'nin de burada olması nedeniyle Brüksel önemli hale geliyordu.

On ikinci bölüm

Yeni müsteşar

Yeni derin devletin Brüksel operasyonunun üzerinden iki ay geçmişti.

Taraflar yeniden bir araya geldi.

2 Mayıs 2010 günü.

Yine Oslo'da.

Bu, Hakan Fidan'ın katıldığı Oslo'daki ilk toplantıydı.

Heyette yine MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş vardı.

Elbette, gündemin ilk maddesi Brüksel operasyonuydu.

Belçika polisinin el koyduğu Öcalan'ın mektupları ve toplantı sonrası araçların tuttuğu birkaç maddeden oluşan form konuşuldu.

Taraflara göre bunlar da çok sorun teşkil etmiyordu.

Ama operasyonun Türk polisiyle koordineli yapıldığının bilinmesi kaygı vericiydi.

Asıl kaygı verici olansa görüşmelerin gizli kaydedilmesi ve bu kayıtların ele geçirilmesiydi.

Yani sesi gizli kaydeden hâlâ masadaydı.

Diğerleri bilmiyordu daha.

Ama Brüksel olayı görüşme metnine “diplomatik operasyon” diye yazıldı.

Her zaman olduğu gibi yine KCK operasyonları masaya yatırıldı.

“Siyasi operasyon” denildi bu operasyonlar için mutabakat metninde.

Ve en önemlisi, nihai çözüm ancak çatışmasızlık zemininde gelebilirdi.

Bunun için de tüm bu operasyon ve eylemlerin durdurulmasına çalışılacaktı.

Diğer konuşulan başlıklar da Türkiye gündemiyle ilgiliydi.

Yaklaşan Anayasa referandumu.

Terörle Mücadele Yasası'nın değiştirilmesi.

Seçim barajının düşürülmesi.

Ve masa yine o iki başlıkta kilitlendi.

Devlet heyetinin talebi, PKK'nın süresiz eylemsizlik kararı alınmasıydı.

Devamında da Türkiye'den çekilmesi.

Örgüt temsilcileri ise Abdullah Öcalan'la doğrudan görüşmekte ısrarcıydı.

Örgütten iki ismin İmralı'ya gitmesine izin verilmesini istiyorlardı.

Emre Taner'in gidişi

Hakan Fidan, Oslo'ya gittiğinde artık masadaki diğer isimler gibi MİT yöneticisiydi.

16 Nisan 2010'da müsteşar yardımcısı olarak atanmıştı.

Ve herkesin öngördüğü bir şey vardı.

Yeni MİT müsteşarı olacaktı.

Beklenen de oldu.

Hem de çok çabuk.

Sadece 38 gün sonra müsteşar koltuğuna oturdu Hakan Fidan.

Aslında Emre Taner'in görev süresi çoktan dolmuştu.

Daha doğrusu, Emre Taner yaş haddinden emekli olmuştu.

MİT Kanunu'na göre müsteşarlık görevinde bulunan kişiler 68 yaşına kadar çalışabiliyor.

Emre Taner bu yaşı aşınca hükümet, ilk önce altı ay görev süresini uzattı.

Kürt sorununun çözümü için oynadığı önemli rolden dolayı.

Sonra bir kez daha altı ay.

Ardından iki kez daha altı ay görev süresi uzatıldı.

Her görev süresinin dolmasına yakın tartışma başlıyordu.

“Yeni müsteşar kim olacak?” diye.

Farklı isimler gündeme geliyordu.

Özellikle yeni derin devletin burayı istediği de biliniyordu.

Hatta 1950'lerden başlayarak 2000'lerin ortasına kadar varlığını güçlü bir şekilde sürdüren eski merkezi derin devlet de istiyordu.

Özellikle 2000'li yılların sonuna doğru iki derin devlet arasında ciddi bir mücadele yaşandı.

Eski, "Özel Harp Dairesi" formasyonlu derin devlet, mevzi olarak nitelendirilebilecek kurumları kaybetti.

En önemli birkaçı hariç.

Birçok önemli devlet kurumu yeni derin devletin kontrolündeydi artık.

Özellikle KCK operasyonları emniyet ve yargının da derin devletin hâkimiyeti altına girdiğini net olarak göstermişti.

Diğer kurumlar da geçiyordu.

TÜBİTAK'tan TRT'ye.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nden ÖSYM'ye kadar.

Yeni derin devletin ana yöntemi buydu zaten.

Devlet kurumlarını kontrolüne almak yoluyla iktidarı hâkimiyeti altına almak.

Emre Taner'in tavrı nedeniyle MİT'te kontrolü ele geçirmekte zorlanıyorlardı.

Onların da gözü Taner'den boşalan koltuğu almaktı.

Emre Taner'in başlattığı silahların tamamen susması projesi önemliydi hâlâ.

Bunu sürdürecektir yeni bir isim arayışı vardı.

Bu isim de Hakan Fidan oldu.

O da Emre Taner gibi hedef oldu.

Aslında sadece ikisi değil.

Kürt sorununda çözüm arayışını sürdüren heyetin tamamı.

On üçüncü bölüm

Afet Güneş hamlesi

Taraflar öncelikli olarak temel, yani en önemli adımı diğer tarafların atmasını bekliyordu.

Abdullah Öcalan 31 Mayıs 2010 günü görüşmelerden çekildiğini duyurdu.

Bir gün sonra da PKK, eylemsizliği bitirdi.

Gerekçe olarak “atılan adımların hükümet tarafından dikkate alınmaması ve cevapsız bırakılması” gösterildi.

Eylemsizliğin bittiği son günde, 31 Mayıs’ta Hatay’da düzenlenen saldırıda yedi asker şehit oldu.

Asker de peş peşe operasyonlar düzenliyordu.

İki aydan fazla sürdü.

Normal siyaset anayasa referandumuna kilitlenmişti.

Bu dönemde devlet heyeti ile İmralı görüşmeleri kesilmemişti.

Bu görüşmelerin etkisi olarak PKK, 13 Ağustos-20 Eylül 2010 tarihleri arasında eylem yapmama kararı aldı.

Anayasa referandumunun sağlıklı yapılması için.

İşte o eylemsizlik kararının biteceği son gün.

Yani 19 Eylül 2010.

Başbakanlık’ta güvenlik zirvesi vardı.

MİT Müsteşarı Emre Taner’in emekli olması ve Hakan Fidan’ın yerine gelmesinin üzerinden sadece dört ay geçmişti.

Devlet olası saldırılar veya alınacak önlemler için toplanmıştı.

Zirvede kimler mi vardı?

Başbakan Erdoğan, zirveye başkanlık ediyordu.

Askerlerden; Genelkurmay Başkanı Orgeneral Işık Koşaner,

Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Erdal Ceylanoglu, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Necdet Özel vardı.

Hükümet kanadından; Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Adalet Bakanı Sadullah Ergin, İçişleri Bakanı Beşir Atalay.

Güvenlik bürokrasisinden ise Başbakanlık Müsteşarı Efkân Ala, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı Muammer Güler ve Emniyet Genel Müdürü Oğuz Kağan Köksal zirveye katılan isimlerdi.

Anadolu Ajansı, o gün güvenlik zirvesini haber olarak geçti. Haberde tüm detaylar yer alıyordu.

Ama o güne kadar benzer haberlerde olmayan bir ayrıntı daha vardı.

Ajans, toplantıya MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş'in de katıldığını yazdı.

Ancak adını ve soyadını açık yazarak bunu yaptı.

MİT mensuplarının deşifre edilmesinin kanunen suç olmasına rağmen.

Aslında eskiden Afet Güneş'in ismi çok sık olmasa da medyada yer alıyordu.

Özellikle de Kürt sorunu ve teröre ilişkin haberlerde.

Ama hep A.G. olarak yani isminin baş harfleriyle.

Devletin resmi ajansı deşifre ettiği için ertesi gün Afet Güneş'in ismi bütün gazetelerde yer aldı.

Üstelik otomobile bindiği ve sadece başının görüldüğü bir fotoğrafla servis etmişti Anadolu Ajansı.

Bugün bile Afet Güneş'e ilişkin tek fotoğraf bu.

Aslında o gün Afet Güneş, MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın yerine toplantıya katılmıştı.

Hem de Fidan'ın makam aracıyla gelmişti.

Emre Taner'in emeklilik vakti geldiğinde yeri için konuşulan isim Afet Güneş'ti.

Devlet kanadında Emre Taner kadar çözüm arayışlarının mimarıydı.

Ve sahada da o vardı.

Konumu da uygundu.

MİT'in iki numarasıydı.

Kadın olması da artı bir imaj avantajı sağlıyordu.

Net bir politik angajmanı da yoktu.

Kürt sorununun silahsız çözümünü en çok savunan isimlerin başında geliyordu.

Hem de Abdullah Öcalan yakalanmadan önce.

Kitabın en başına dönersek, Öcalan yakalandığında sorgusuna katılan isimdi.

Ama Öcalan'ın sorgusunu yapan dönemin askerlerinin istemesi nedeniyle İmralı'dan erkenden ayrılmıştı.

Emre Taner'in görev süresinin uzatılma kararının netleştirildiği her Milli Güvenlik Kurulu'nda adı gündeme geldi Afet Güneş'in.

Emre Taner'in bizzat kendisi gündeme getirdi ilk önce.

Sonrasında da kurulun sivil üyeleri.

Yani hükümet kanadı da Afet Güneş'in müsteşar olmasını istiyordu.

Daha o zaman Hakan Fidan, MİT'e geçmemişti.

Ancak dönemin Milli Güvenlik Kurulu'nun asker üyeleri kendisini istemiyordu.

Adeta bir direnç oluşturuldu.

Bunun nedeni de belliydi aslında.

Kürt sorununun çözümü konusunda anlayış farklılığı.

O nedenle Afet Güneş, Milli İstihbarat'ın en tepe koltuğuna oturmadı.

Böylece PKK'nın dağdan indirilmesi için projeyi hayata geçiren Emre Taner'den sonra ikinci isim de bir süre sonra emekli olacaktı.

Ajanstan ikinci hamle

Afet Güneş'in deşifre edilmesinden bu kez sadece üç ay sonrası.

Terörle Mücadele Yüksek Kurulu toplantısı vardı.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay başkanlık ediyordu.

Toplantıya, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Aslan Güner, MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı Muammer Güler, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Osman Gü-

neş, Adalet Bakanlığı Müsteşarı Ahmet Kahraman, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Necdet Özel, Sahil Güvenlik Komutanı Tümamiral İzzet Artunç, Genelkurmay Başkanlığı İç Güvenlik Harekat Daire Başkanı Tümgeneral Fahri Kır, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Osman Çapalı, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkan Vekili Hasan Ali Okan, Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Vekili Büyükelçi Salim Yenel katılıyordu.

Anadolu Ajansı aynen bu isimleri geçti.

Ancak bu kez de iki ilginç isme yer verdi haberde.

MİT Müsteşar Yardımcısı Muhammet Dervişoğlu ve MİT İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı S.K.

Yani ajans bu kez de iki MİT yöneticisini daha deşifre etmiş oldu.

Üstelik görüntülerini de yayınlayarak.

Bu iki isimden birini, Muhammet Dervişoğlu'nu, kamuoyu daha sonra çok yakından tanıyacaktı.

Zira Kamu Güvenliği Müsteşarlığı'na getirilecekti.

Asıl önemlisi, Muhammet Dervişoğlu, Afet Güneş'in yerine gelen isimdi.

Sadece onun koltuğuna oturmuyordu.

Onun yarıda bıraktığı kilit görevleri de devam ettiriyordu.

En önemlisi de Oslo görüşmeleri idi.

Böylece Anadolu Ajansı suç olmasına rağmen Oslo görüşmelerini yürüten iki çok önemli ismi peş peşe deşifre etmiş oldu.

On dördüncü bölüm

Oslo yerine İmralı

Aslında PKK'nın referandum için geçici eylemsizlik kararı tarafları buluşturdu.

19 Ağustos 2010 günü.

En cılız görüşme oldu.

Diğer görüşmelerden biraz farklıydı.

Anayasa referandumu endeksliydi.

Referandumdan hemen sonra ise görüşmeler devam etti.

Bırakıldığı yerden.

Son görüşmede devlet heyeti atıkları adımları peş peşe sıralamıştı.

Talepleri de netti:

PKK'nın sınır dışına çekilmesi.

Ardından da atılacak adımlara paralel olarak örgütün silahsızlanması.

PKK heyeti ise öncelikli olarak Abdullah Öcalan'la görüşmede ısrarcıydı.

Sonrasında da çekilme için çözümün başlıklarının müzakeresini istiyordu.

Bu nedenle Oslo'da yol alınamıyordu.

Ancak İmralı'da öyle olmadı.

Bu kez sonuç alınmak isteniyordu.

Görüşmelerin merkezi değişti.

Devlet heyeti bu kez Abdullah Öcalan ile yürütmeye başladı.

Daha önceki görüşmelerde Oslo daha önemli yer tutuyordu.

Daha doğrusu heyetler.

Her görüşmeden önce Öcalan'ın görüşü alınıyordu.

PKK heyeti bunun üzerinden detayları konuşuyordu.

Bu kez doğrudan her detay devlet görevlileri ile Öcalan arasında konuşulmaya başlandı.

Öcalan ile heyet görüşmelerinin gündemi daha uygulanabilir, daha yol alınabilir öneriler üzerineydi.

Devlet görevlileri neredeyse bir hafta boyunca her gün İmralı'daydı.

13 Eylül'den 20 Eylül'e kadar.

Ve son gün Öcalan avukatlarıyla görüştü.

"Görüşmelerde pratik öneriler aşamasına geçtik" dedi.

Devamı da vardı:

"2011 çözüm yılı olabilir."

Bir de, PKK'ya eylemsizliği uzatma çağrısı yaptı.

Örgüt de genel seçimlerin sonrasına kadar uzattı.

Yani 12 Haziran 2011'e kadar.

Sorunun nihai çözüm tarihi de o gün belirlenmişti.

Seçime kadar bütün çalışmalar tamamlanacaktı.

Öncelikli olarak Öcalan ile devletin üzerinde anlaştığı başlıklar kâğıda dökülüyordu.

Sonrasında da ayrıştıkları başlıklar.

Bir eylem planı da oluşturuluyordu.

Barişi getirecek hangi adımın ne zaman atılacağı.

Bir de Kürt sorunuyla beraber atılacak demokratikleşme adımları vardı.

Anayasa'nın değişiminden kültürel meselelere kadar.

Bunlar hangi ilkeler çerçevesinde çözülecekti?

Öcalan'la görüşmelerinden sonra devlet heyeti bir kez daha Oslo'daydı.

2011 yılının ilk günlerinde.

Aslında Öcalan'la yapılan görüşmelerin detayları konuşuldu.

PKK heyetinde Avrupa'daki isimlerle beraber yine Kandil'den gelen iki isim vardı.

Sabri Ok ve Nuriye Kesbir.

İki istekleri vardı.

Birincisi, hep dile getirdikleriydi.

Abdullah Öcalan'la görüşmek.

Devlet heyeti ilk defa bu isteği doğrudan reddetmedi.

Nedeni de belliydi aslında.

Öcalan'la yapılan görüşmelerin çok olumlu gitmesi.

Kimin İmralı'ya gelebileceği konuşuldu.

Sabri Ok'un kendisi ilk üzerinde konuşulan isim oldu.

Zaten yıllarca cezaevinde yatmıştı, bu ceza tamamlandıktan sonra da çıkmıştı.

PKK heyeti daha önce "İki isim yeterli" demişti.

Akla gelen diğer isimse yine masada bulunan Nuriye Kesbir'di.

Devlet görevlileri bu isme sıcak bakmıyordu.

Ama bu konu devlet heyeti ile Öcalan arasında da gündeme gelmişti.

Öcalan iki isim yerine dört beş kişiden oluşan bir heyetin olabileceğini söylemişti.

Sabri Ok dışındaki isimleri örgüt önerecekti.

Taraflar ayrıca değerlendirecekti.

Ama bu ziyaret karara bağlanmamıştı.

Sadece konuşulmaya açılmıştı.

BDP'ye "KCK" hazırlığı

Diğer bütün buluşmalarda en çok konuşulan konu KCK operasyonları olmuştu.

Ancak tarafların bu son buluşmasında üzerinde en az konuşulan başlık oldu.

Sadece tutuklu olanların serbest bırakılması gündeme geldi.

Çünkü bir süredir Kürt siyasetçilere yönelik yeni operasyon yoktu.

En son 2009'un son günlerinde yapılmıştı.

Referandumdan sonra devlet görevlileri ile Öcalan arasında başlayan görüşmelerde de detaylıca konuşulmuştu.

Neden bir süredir operasyon yapılmadığı bilgisi tam da o günlerde ortaya çıktı.

Yeni derin devlet daha büyük bir operasyona hazırlık yapıyordu.

Hem de seçim öncesinde.

Hedefte bu kez BDP vardı.

DTP'nin kapatılmasının ardından vekillerinin geçtiği yeni parti.

Milletvekilleri ve partinin önemli isimlerine KCK operasyonu yapılacaktı.

Diğer KCK operasyonlarındaki aynı suçlamalarla.

Hem de genel seçim öncesi.

Ve devlet ilk kez ciddi önlem alma yoluna gitti.

İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı daha önceki operasyonları gerçekleştiren güç üzerinde ciddi bir baskı oluşturdu.

Operasyon istihbaratı ve bilgisi devlet görevlileri ile Abdullah Öcalan arasında da konuşuldu.

Öcalan'a göre böyle bir operasyon bütün görüşmelerin sonlanması demekti.

Ayrıca bu boyutta bir operasyonun yapacağı tahribatın bir daha onarılma imkânı da olmayabilirdi.

En önemlisi, görüşmelerin diğer tarafı yani İmralı ve Kürt siyasal hareketi devletin, KCK operasyonlarının engellenmesi konusundaki çabasını yeterli bulmuyordu.

Daha da ilerisi, söylemleri de samimi bulmuyordu.

“Yeni operasyon gelmeyecek.”

Çünkü her operasyondan sonra devlet heyeti, bunu söylüyordu. İkincisi bir de beklenti vardı.

Operasyonları gerçekleştiren yapının önce deşifre edilmesi.

Ardından da tasfiye edilmesi.

Yani yeni derin devletin.

Bu da yapılmıyordu.

Aksine operasyonu gerçekleştiren hem emniyet müdürleri, hem mülki amirler hem de yargı mensupları daha da kilit görevlere getiriliyordu.

Ve bu kez heyet ile Öcalan arasında bütün bunlar konuşuldu.

Devlet artık sadece BDP'ye yönelik olası operasyonu engellemekle kalmayacaktı.

“KCK operasyonları tamamen tasfiye edilecek.”

Öcalan'ın 6 Temmuz 2011 günü avukatlarıyla yaptığı görüşme notlarına göre devlet heyeti kendisine aynen bunu söyledi.

İki yıl sonra da BDP heyetiyle yaptığı görüşmede ise Pervin Buldan ve diğer vekillere şunu söyledi:

“Hepinizi alacaklardı, engel olduk.”

Operasyon yapılamadı ama yeni derin devlet BDP’nin peşini bırakmıyordu.

Bu kez kapatılması için uğraşıyordu.

Bunun zemini de diğer KCK operasyonlarıyla hazırlanıyordu.

Açılan her operasyon davasının iddianamesinin son sayfasında benzer bir ifade vardı:

... şeklindeki beyanlar PKK / KCK terör örgütü ile BDP arasındaki organsal bağlılığı ve hedef birliğini açıkça ortaya koymaktadır. ... bahse konu partinin hukuksal durumunun takdiri için iddianamenin bir sureti Mahkemece kabulünü müteakiben Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderilecektir.³⁷

Görüşmelerde zirve

Devlet görevlileri ile Abdullah Öcalan arasındaki görüşmeler devam etti.

Sorunun çözümüne yönelik çalışmalar nisana kadar sürdü.

13 Eylül 2010’dan 15 Nisan 2011’e kadar.

Öcalan bu sürecin sonunda üç ayrı metin çıkarttı.

Kürt sorununun kalıcı çözümü için.

Ve Oslo’daki taraflara üzerinde konuşmaları, tartışmaları için.

Aslında bu metinler devlet görevlilerinin bildiği başlıkları içeriyordu.

Görüşmelerin sonucunda oluşturulmuştu.

Ama Öcalan’ın kaleminden çıkmıştı.

Bir tür temel metindi.

Onun üzerinden yeni öneriler ve değişiklikler yapılacaktı.

“Eğer devlet kabul ederse.”

Metinlerin altında aynen bu cümle yazıyordu.

10 Mayıs 2011 günü devlet görevlileri ile Öcalan görüştü.

37. Daha sonra düzenlenecek KCK İstanbul operasyonunun 19 Mart 2012 tarihli ve 2012/123 numaralı iddianamesi.

İki gün sonra da taraflar Oslo'da buluştu.

Ve iki gün sürdü görüşme.

Öcalan'ın sunduğu üç metin üzerinde konuşuldu.

Örgüt heyeti sürecin bu noktaya varmasından hayli memnundu.

Devlet heyeti ise görüşmeden sonra devlet organlarıyla metni konuşacaktı.

Toplantı sonrasında güvenlik konuşuldu.

Bu aşamadan sonra herhangi bir yol kazası yaşanmaması için PKK her türlü eylemi durduracaktı.

En ufak bir eylem gerçekleştirilmeyecekti.

Habur'da yaşananlardan dolayı provoke edilme ihtimaline karşı Kürt siyasal hareketi kitlesel gösteri yapmayacaktı.

Tedbir alınacaktı.

15 Haziran'dan sonra yeniden bir araya gelinecekti.

Ve bu, son görüşme olarak planlanıyordu.

Sona doğru

Peki, ne vardı Öcalan'ın sunduğu metinlerde?

“Kürt Sorununun Demokratik Çözümü ve Adil Barış İçin Eylem Planı Öneri Taslağı”

Evet, ilk metin bu başlığı taşıyordu.

Bu metin asıl çözüm önerilerini içeriyordu.

İşte o öneriler:

- Anayasa Konseyi ve Barış Konseyi'yle birlikte Hakikat ve Adalet Komisyonu'nun kurulması.
- Bu konseyler ve komisyonla Öcalan'ın iletişiminin birer alt komisyonla doğrudan sağlanması.
- PKK güçlerinin uygun görülen bir alana denetimli olarak çekilmesi için kendisinin özgür çalışma yürütmesinin önündeki engellerin kaldırılması.
- PKK'nın irtibat birimlerinin ise Türkiye'de kalması.
- PKK'nın çekilmesinin ulusal veya uluslararası denetimli olması.

- Sürece katılım için legal alandaki BDP, DTK ve sivil toplumla iletişiminin özgürce sağlanması.
 - Ve son madde ise, anayasal sürecin tamamlanması ve bir yakın tarih yüzleşmesiyle gelecek kalıcı af.
- Böylece çözüm ve barış ortamına geçilmiş olacaktı.

İkinci metin ise “Türkiye’de Devlet ve Toplum İlişkilerinde Adil Barış İlkeleri Taslağı” ismini taşıyordu.

Bu metin ise sekiz maddeden oluşuyordu.

Buna göre, önce toplumsal sorunların çözümünde şiddet ve fiziki gücün devreden çıkartılması öneriliyordu.

Bu metnin en önemli önerisi üçüncü maddede idi.

Başta Kürt sorunu olmak üzere kimliğe dayalı sorunların çözümü için Barış Konseyi kurulacaktı.

Bu konsey yetkisini Meclis’ten alacaktı.

Bu konseyin karar önerileri yasa taslağı olarak görülecekti ve Meclis bunları öncelikli olarak değerlendirecekti.

Üçüncü metin ise “Türkiye’de Temel Toplumsal Sorunların Demokratik Çözüm İlkeleri Taslağı”ydı.

Bu taslağın içeriği ise yeni anayasayla ilgiliydi.

- Demokratik bir anayasanın acilen inşa edilmesi tüm toplumsal güçlere açık tutulacaktı.
- Bu anayasanın oluşumu Meclis’te temsil edilen partiler, sivil toplum ve devletin temel kurumsal katılımıyla olacaktı.
- Yeni anayasayı, anayasa konseyi hazırlayacaktı. Bu konsey de TBMM’de grubu bulunan partilerin eşit katılımı, devlet ve sivil toplumun yeterince dahil edilmesiyle oluşturulacaktı.

Evet, o büyük tartışmalara neden olan ama kimsenin içeriğini bilmediği çözüm taslakları bunlardı.

Müzakerelere geçiş

Aslında bunlar çözüme ilişkin metinlerdi.

Yani çözüm metni.

Devlet görevlileri ile İmralı arasında uzlaşmaya varılan başlıkları içeriyordu.

Tarafların imzaları bulunmuyordu.³⁸

Bunlar Kürt siyasal hareketinin bütün unsurlarına verildi.

BDP'den DTK'ya kadar.

Görüşlerini söyleyeceklerdi.

Hepsinin görüşü de geldi.

Asıl devletin ne diyeceği önemliydi.

Bunlar üzerinde müzakere yapılacaktı.

Bunun için de 15 Haziran tarihi önemli yer tutuyordu.

Öcalan da bu tarihe kadar müzakerelere geçilmemesi durumunda çekileceğini açıklıyordu.

Devletin oyalama yöntemine başvurduğunu söylüyordu.

PKK da eylemsizliği o güne kadar uzattı.

Öcalan'a göre her konuda heyetle anlaşmışlardı.

Ve avukatlarıyla yaptığı görüşmede heyeti "çok iyi niyetli" olarak tanımlıyordu.

Ancak heyetin, AK Parti ve askeri ikna edemediğini söylüyordu.

Sonrasında, 24 Haziran günü İmralı'da hayli yoğun bir görüşme trafiği vardı.

Önce devlet heyetiyle Öcalan görüştü.

Sonra Öcalan avukatlarıyla görüştü.

Avukatları bu nedenle her zamankinden daha geç bir saatte adaya getirildi.

Öğleden sonra.

"Burada yaptığımız görüşmeler önemlidir, ciddidir.

Belli bir aşamaya da gelmiştir.

Artık konuşma, tartışma aşamasını bitirmiş bulunuyoruz.

Tartışacağımız bir konu kalmadı."

Avukatlarına aynen böyle dedi.³⁹

38. Bugüne kadar çözüm arayışlarıyla ilgili devlet görevlileri ile Kürt siyasal hareketi arasında karşılıklı olarak, üzerinde net olarak anlaşarak kâğıda dökülen en kapsayıcı metin 2006 yılına aittir. Sabri Ok ve DTP'nin başkanları ile devlet görevlileri arasındaki görüşmelerin sonunda hazırlanmıştı. Ve bugüne kadar çözüm sürecine ilişkin yapılmış en ayrıntılı metindi. Silahların nasıl bırakılacağından Öcalan'ın durumunun ne olacağına devletin hangi adımı ne zaman atacağına dair her şeyi kapsıyordu.

39. "İmralı Süreci'nde Abdullah Öcalan ve Barış Girişimleri", ANFNews, 5 Ocak 2013.

Ve devlet heyetiyle en geç 15 Temmuz'a kadar yeniden görüşecekti.

Haziran sonu ile temmuzun ilk günleri arasında yine yoğun bir görüşme trafiği yaşandı.

Ve temmuz ayının ilk günlerinde hayata geçirilecek ilk başlık için anlaşmaya varıldı.

Barış Konseyi oluşturulacaktı.

Öcalan bunu 6 Temmuz günü açıkladı.

Devamında ise "Hakikatleri Araştırma Komisyonu" vardı.

Taraflar onun üzerinde tartışıyordu.

Bu komisyon, çatışmaların başladığı günden itibaren bütün olayları araştıracaktı.

Sonrasında örgüt güçleri belli bir noktada toplanacaktı.

Türkiye sınırları dışında.

Çözümün gerçekleşmesiyle de silahsızlanacaklardı.

"Derin devlete dikkat"

İki tarafın da bu dönemde üzerinde durduğu önemli bir konu daha vardı.

Provokasyon.

Eylemsizlik kararı alınmıştı.

Ancak aslında taraflar arasında zımnî bir anlaşma da vardı.

Saldırı ve operasyon olmayacaktı.

Ancak "misilleme hakkı" diye bir şey vardı.

Sadece eylemi ve operasyonu gerçekleştiren gruba karşı bu kullanılabilirdi.⁴⁰

Oslo görüşmeleri boyunca örgüt, her seferinde yeni eylemsizlik kararı aldığı anda bunu şerh olarak düşüyordu.

Operasyonu ya da saldırıyı yapan gruba cevap verilecekti.

Ama sadece o gruba.

İşte son diyalog sürecinde bu da rafa kaldırıldı.

Bu dönemde hiçbir koşulda taraflar operasyon ve eylem düzenlemeyecekti.

40. Öcalan'ın avukatlarına yönelik gerçekleştirilen KCK operasyonunun 2010/2196 numaralı iddianamesi.

Taraflar sürecin kırılğan ve hassas olduğu konusunda hemfikir.

Bunun için yeni derin devlete de dikkat edilmesi önemliydi.

“Şu an yeni bir gladioyla, gladio darbesiyle, gladio komplosuyla karşı karşıyayız. İçinde bulunduğumuz dönem iyi anlaşılın.”

Aynen böyle diyordu Abdullah Öcalan.⁴¹

Veda görüşmesi

Öcalan'ın 6 Temmuz'daki “Anlaştık” sözlerinden sadece altı gün sonra.

Silvan'da komando timlerine saldırı yapıldı.

Çatışma yaşandı.

13 asker şehit oldu.

Yine aynı gün.

Kürt siyasal hareketinin demokratik alandaki çatı örgütü toplantı yapıyordu.

Demokratik Toplum Kongresi.

Mevcut durum tartışılıyordu.

Toplantının bitiminde sürpriz bir karar açıklandı.

Uluslararası insan hakları belgelerinin tanımladığı haklar ışığında ortak vatan anlayışı temelinde toprak bütünlüğüne ve demokratik ulus perspektifi temelinde Türkiye halklarının ulusal bütünlüğüne bağlı kalarak, Kürt halkı olarak demokratik özerkliğimizi ilan ediyoruz.

Bu ilan, sürecin sonunu getirdi.

16 Temmuz'da devlet heyeti tekrar Öcalan ile buluştu.

Bu görüşme de aslında bir tür vedaydı.

Çünkü artık görüşmelerin sürmesine imkân kalmamıştı.

Ve böylece tam altı yıllık bir çaba son bulmuştu.

Aslında yola çıkılırken projenin hedefi belliydi.

“PKK'yı dağdan indirmek.”

41. Aynı iddianame.

Sonrasında geliştirildi.

Çözüm adımları da belliydi.

Basitti.

Netti.

Kürt sorunu için çözüm çerçevesi oluşturulacaktı.

Türkiye bu kapsamda adımlar atacaktı.

Belli haklar verecekti.

PKK yavaş yavaş ülke dışına çıkacaktı.

Bu sırada da Öcalan'ın cezaevi koşulları iyileştirilecekti.

Ardından da ev hapsi gelecekti.

Tepe isimler hariç örgüt için kapsamlı bir af çıkartılacaktı.

Ve bunlar Türkiye'ye dönecekti.

Diğer yöneticileri ya Kuzey Irak'ta ya da Avrupa'da yaşayacaktı.

Yaşanan uyum doğrultusunda beş yıl sonra yönetici kadronun durumu gözden geçirilecekti.

Öcalan'ın durumu da.

Uygun koşullar varsa bu isimlerin Türkiye'ye gelip siyaset yapmaları değerlendirilecekti.⁴²

Ama olmadı.

* * *

Sonrasında gelen açıklamalara bakıldığında devlete göre PKK, Abdullah Öcalan'ı dinlemedi.

Hem Silvan hem de özerkliğin ilanı, süreci bitirdi.

Örgüte göre ise “Devlet çoktan savaş kararı vermişti, Silvan bahane oldu. Eylem kararı yoktu. Asker operasyon yaptığı için çatışma çıktı.”

42. Cengiz Çandar, *Dağdan İniş-PKK Nasıl Silah Bırakır?*, TESEV Yayınları, İstanbul, s. 84.

On beşinci bölüm

Ses kaydının sızdırılması

Oslo görüşmelerini de kapsayan PKK'yı dağdan indirme projesi olumlu sonuçlanmadı.

Başarısız oldu.

Ama önemli bir miras bıraktı.

Bundan sonra bu sorunun siyasi yollarla çözülmesi arayışını önemli kıldı.

Ve üstelik geçmişteki örnekleri gibi tam olarak gizli değil.

Çünkü ilk kez devlet, sorunun çözümü için proje başlattığını kamuoyuna duyurdu.

Oslo'yu geçmiş görüşmelerden ayıran en önemli özelliği bu.

Görüşmelerin bitmesiyle Kandil'e operasyon düzenlendi.

Sonrasında çatışmalar yaşandı.

Ve ölüm haberleri gelmeye başladı.

Üstelik eskisinden daha şiddetli.

Yeni derin devletin istediği olmuştu.

Ama hâlâ durmuyordu.

Yeni derin devlet de operasyonlarına hız verdi.

Hem de çift taraflı.

Bir taraftan legal alanda siyaset yapan Kürt siyasetçilere.

Diğer taraftan çözüm arayışlarını yürüten devlet görevlilerine.

Ve hatta bazen normal insanları hedef aldı.

Amaç, çatışmaları daha da körüklemektir.

Kırılmalar yaratmaktır.

Yeri geldiğinde mücadele içinde olduğu eski, merkezi devlet unsurlarından da destek görerek.

Sonbaharın ilk günleri.

13 Eylül 2011.

Kürt siyasal hareketine yakın Dicle Haber Ajansı bir haber geçti.

Bir ses kaydının haberi idi bu.

Ses kaydı ve kaydın dökümü yani içeriği haberleştirilmişti.

Bir süre sonra da ajans haberini geri çekti.

“Siber saldırı sonucu haber siteye girdi” denildi.

Bu ses kaydı Milli İstihbarat Teşkilatı yöneticilerinin örgüt yöneticileriyle yaptıkları görüşmenin kaydıydı.

Aslında Oslo’daki görüşmeler kayıt altına alınıyordu.

Aracılık eden kurum veya kişiler tarafından.

Tarafların bilgisi dahilinde.

Ama bu kayıt onlardan değildi.

Sorunlu, huşurtlu, gizlice yapılmış bir kayıttı.

Ve bu ses kaydı video paylaşım sitesi Vimeo’ya yüklenmişti.

“Oneminute” isimli bir hesap tarafından.

Ve ses kaydı PKK’nın renklerini simgeleyen bayrakla açılıyordu.

Daha doğrusu, PKK’dan önce kurulan Kongra-Gel bayrağıyla.

Başlık da atılmıştı.

“Erdoğan’ın içyüzü Erdoğan’ı yakacak.”

Bir de spot yazılmıştı.

Yani bir tür tanıtıcı yazı.

KCK heyeti ile devlet heyeti arasında yapılan görüşmelere ait kayıtlar, Kürt halkına ve gerilla güçlerine karşı vahşi bir savaşa giren Erdoğan ve AKP hükümetinin Türkiye toplumuna söylediği yalanları ve ikiyüzlü karakterini ortaya çıkardı.

Peki, kim sızdırdı?

Bütün bunlar birleşince ilk akla gelen yanıt belliydi.

Görüşmeler bitti, PKK mı sızdırdı?

Zaten sızdıranların amacının da bu olduğu anlaşıyordu.

Hatta KCK operasyonunda daha sonra gözaltına alınacak ve itirafçı sıfatıyla ifade veren İrfan Dünder’a göre kayıtları PKK’nın yöneticilerinden Mustafa Karasu almıştı.

Hem Dicle Haber Ajansı'nın haberini geri çekmesi hem de PKK yöneticilerinin açıklamaları bunu boşa çıkartıyordu.

Örgütün tepe ismi Murat Karayılan sızdıran adresi doğrudan işaret etti.

Yeni derin devlet.

Türkiye'nin de tavrı benzerdi.

İlk günden itibaren "Paralel devlet yaptı" denildi.

Peki, gerçekten sesleri kayda kim almıştı?

Toplantıya katılanlardan biri mi?

Yoksa dışardan dinleme mi yapılmıştı?

Ve en önemlisi, ses kaydını kim sızdırmıştı?

Yeni derin devletin eline nasıl geçmişti?

Onun da yanıtı daha sonra ortaya çıktı.

İlk işareti Murat Karayılan iki yıl sonra verdi.

"Cemaatçi polisler" dedi.

Sonrasında da dönemin Emniyet İstihbarat Daire Başkanı Ömer Altıparmak sesin kim tarafından kaydedildiğini açıkladı:⁴³

Özerklik hususunda terör örgütü mensupları ve hakem devletin mevcudiyetinde tartışmalar yürütülüyor. Bu, anayasamıza ve yasalarımıza da aykırı bir husus. Bu hususu Oslo görüşmelerini, hatırlarsanız katılanlardan biri de Sabri Ok'tu. Geçenlerde, "Kürdistan'dan Türk polisi ve askeri çekilsin" diyen adamdı, masanın bir tarafında oturan. Öbür tarafta Adem Uzun diye dışişlerinden sorumlu bir adamı vardı PKK'nın. Maalesef meslek acemiliği mi dersiniz ne dersiniz deyin, Oslo'da yapılan tüm görüşmeleri terör örgütü PKK'nın Adem Uzun denilen adamı üstündeki dinleme cihazıyla birebir kaydetti ve bunu terör örgütünün internet sitelerinde yayınladı. Birileri döndü, bunu polisin üzerine atmaya çalıştı. Terör örgütü mensupları tarafından kaydedilmiş ve devleti zora sokmak için internet sitelerinde yayınlanan hususu bize yormaya çalıştılar.

43. Yıldırım Oğur çözüme yönelik operasyonların perde arkasının anlaşılmasıyla ilgili önemli yazılar yazdı. Bunlardan biri de ses kaydının sızdırılmasına ilişkindi. Daha fazla detay için; Bir "Sızıntı" Hikâyesi, *Türkiye* gazetesi, 2 Şubat 2015. Oğur'un bu yazıda çıkardığı kronoloji daha sonra hazırlanacak dosya ve iddianamelerde kaynak olarak kullanıldı.

Ömer Altıparmak, bu sözleri 30 Ocak 2015 günü söyledi.

“FETO mensubu olmakla” suçlanan polislerin gözaltına alınmasına tepki olarak gittiği İzmir’de.⁴⁴

Yani tepkiyle açıklamıştı bu bilgileri.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nca 2020 yılında hazırlanan 2020/1529 numaralı iddianameye göre de bu isim Adem Uzun’du.

Ayrıca bütün bu sürecin soruşturmalarını yürüten savcılar Bilal Bayraktar ve Sadrettin Sarıkaya hakkında Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı’nın hazırladığı iddianameye göre de ses kaydının adresi aynı isimdi.

Adem Uzun devlet görevlileri ile PKK yöneticileri arasında yapılan görüşmelerin neredeyse tamamında yer aldı.

Peki, Adem Uzun’un kaydettiği bu ses kaydı nasıl yeni derin devletin eline geçmişti?

Bunun cevabı kitabın önceki sayfalarında, “Brüksel operasyonunda” yer alıyor.

4 Mart 2010 günü Belçika polisi tarafından PKK’ya karşı o güne kadar görülmemiş bir operasyon yapıldı.

Görüşmelere katılan üç PKK yöneticisi gözaltına alındı.

Bunlardan biri de Adem Uzun’du.

Ve bu yöneticilerin gittiği her ev, ofis, televizyon stüdyosu dahil didik arandı.

Bu ses kaydı Adem Uzun’dan ele geçirilmişti.

Ve bu operasyon doğrudan polisin içindeki yeni derin devlet ekibinin isteği ve sağladıkları bilgiler doğrultusunda yapılmıştı.

Aramada ele geçirilen tüm detaylar yine bu ekip tarafından incelendi.

Ve ses kaydı da alındı.

Ses kaydında ikinci perde 13 Ocak 2012 günü yaşandı.

O gün 17 kenti kapsayan KCK operasyonu yapıldı.

107 adreste arama yapıldı.

Başta BDP’li belediyelere olmak üzere.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi binası bunlardan biriydi.

Sivil toplum kuruluşları da vardı.

44. Ömer Altıparmak sonrasında başta Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ofisine dinleme cihazı koymak ve usulsüz dinlemeler yapmak suçlamasıyla tutuklanarak yargılandı.

Ankara'daki KESK Genel Merkezi'nde de arama yapıldı. BDP'nin il ve ilçe merkezlerine de operasyon düzenlendi. Hedef özellikle BDP Diyarbakır İl Başkanlığı binasıydı. Bina didik didik arandı. Sonraki günlerde bu aramada iki harddisk bulunduğu açıklandı. Ve buna göre, daha önce sızdırılan devlet-PKK görüşmelerinin ses kaydı bu disklerdeydi.

Aslında amaç belliydi. Ses kaydını sızdıran adresi farklı göstermek. Peki, gerçekten ses kaydı Diyarbakır'dan mı sızdırılmıştı? Adres Kürt siyasal hareketi miydi? Değildi. Gerçek dokuz yıl sonra ortaya çıktı. Bilirkişi raporuyla.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 2020/1529 numaralı iddia-nameyi hazırlamadan önce bu diskleri inceledi.

Buna göre bu iki disk, Diyarbakır'da bir mağazadan satın alınmıştı.

1 Mart 2011 günü. Ama bu satın alma işlemi sahteydi. Her iki disk de aynı gün formatlanmıştı. Birincisi, 10 Aralık 2011 günü saat 10.25'te formatlanmıştı. Ama özel olarak formatlanmıştı. Çünkü arkada hiçbir iz bırakılmamıştı. Ve bu disk son olarak 2 Şubat 2012 günü saat 17.55'te kullanıldı.

Yani tam dokuz ay sonra. İkinci disk ise aynı günün akşamında, saat 18.09'da formatlandı. Yine arkada hiçbir iz bırakmayacak şekilde. Bu disk ise ilk olarak 5 Ocak 2012 günü saat 14.52'de kullanıldı. İki disk de aynı bilgisayardan formatlanmıştı. Ve aynı kullanıcı tarafından. İçeriklerindeki tüm dosyalar Windows işletim sistemi kullanılarak kopyalanmıştı.

Oysa aramanın yapıldığı gün bu disklerin bulunduğu odadaki iki bilgisayara da el konulmuştu.

Ama disklerin formatlandığı bilgisayarlardan büyük bir farkı vardı.

Bunlar laptoptu.

Yani dizüstü bilgisayar.

Ve ikisinin markaları da farklıydı.

BDP binasından alınan bu iki laptop da incelendi.

İki diskin formatlanıp tüm dosyaların kopyalandığı Windows kullanıcısı bu iki laptopta hiç var olmamıştı.

Bu iki diskin içeriğine dair de herhangi bir iz yoktu bu laptoplarda.

Diğer taraftan BDP’de bulunduğu söylenen iki harddiskte ne BDP’ye ne de ilgili kuruluşlara ilişkin bir dosya ve veri vardı.

Peki, nereden gelmişti bu harddiskler?

Yanıt aynı iddianamedeki şu cümlelerde:

13 Ocak 2012’de ele geçirilen delil disklerinin imajlarının olay yerinde alınmadığı, bu harddisklerin bulundukları yere, bir şekilde yerleştirildiği veya buraya konulmak ve sonrasında da aramada ele geçirilmek üzere bir kısım kişilere verildiği değerlendirilmiştir.

Peki, sızdırılan ses kaydı bu disklerde var mıydı?

Bütün olarak yoktu.

Ancak ikinci diskte 12 ses kaydı vardı.

Parça parça.

Bu kayıtlardan alınmıştı.

Ses kaydının sızdırılması aslında o günlerde çok konuşuldu.

Ama büyük bir operasyonun bir parçası, bir adımı olduğu görülemedi.

Bu ses kaydı tek bir toplantıya ait değildi.

Ağırlığı Brüksel’de, diğeri Oslo’da yapılan iki toplantının küçük parçalarının birleşmesinden oluşuyordu.

Bu da yeni derin devletin sonraki hedefleri açısından önemli bir ipucuydu.

Avukatlara operasyon

Aslında KCK operasyonları sonbaharda yeniden başlamıştı.
2011'in 4 Ekim günü yapıldı.

Yazar ve akademisyenlere yönelikti.⁴⁵

22 Kasım'da ise yeni bir operasyon daha geldi.

Bu kez diğerlerinden biraz farklıydı.

16 kentte birden yapılıyordu.

Abdullah Öcalan'ın avukatlarına yönelikti.

46 avukat gözaltına alındı.

Operasyonun merkezinde aslında Öcalan'la görüşen ve avukatlarının oluşturduğu Asrın Hukuk Bürosu vardı.

Burada iki önemli nokta var.

Birincisi, bu avukatlar aslında çözüm arayışlarının da bir parçasıydı.

Devlet heyeti Öcalan ile görüşüyordu ve bu görüşmelere ilişkin görüşleri PKK heyetine aktarılıyordu.

Öcalan'ın el yazısı mektupla.

Ama çözüm arayışlarıyla ilgili bilgi alışverişi avukatların ziyareti sırasında yapılıyordu.

Kürt siyasal hareketi bu görüşmeler üzerinden politika üretiyordu.

Öcalan da dışarda yaşananlar hakkında Kürt siyasal hareketinin diğer bileşen ve unsurlarının görüşlerini öğrenebiliyordu.

İkinci önemli nokta ise avukatlara yönelik KCK operasyonu ile ortaya çıktı.

Avukatlar neredeyse iki yıldır teknik takipteymiş.

Öcalan ile devlet heyetinin "Bu kez sonuç alalım" dedikleri tarihten beri.

2010 yılından operasyonun yapıldığı tarihe kadar avukatlar adım adım izlenmişti.

Hangi avukatlar İmralı'ya gidecekti o hafta?

Gitmeden önce kimlerle konuştular?

Öcalan'la yaptıkları görüşmelerin dökümlerini nasıl oluşturdular?

45. 4 Ekim 2011 günü başlayan operasyon 28 Ekim'e kadar sürdü. İstanbul merkezliydi ancak Muğla, Mersin ve Yalova'yı da kapsıyordu. Operasyonda 205 kişi gözaltına alındı, 147'si tutuklandı.

Ve bunları nasıl dolaşıma sokuyorlardı?

Bütün bu soruların yanıtını öğreniyorlardı.

Ama asıl peşinde oldukları Öcalan ile devlet heyetinin ne konuştuğuydu.

Ve buradan hareketle Oslo'daki masada neler vardı?

Bu görüşmelerin döküm ve kayıtlarını arıyorlardı.

Operasyonun yapılmasının amacı da o masayı dağıtmaktı.

Ve barış görüşmelerini yürüten heyetin tasfiyesiydi.

Gözaltına alınan avukatlardan 33'ü tutuklandı.

Cengiz Çiçek, İbrahim Bilmez, Ömer Güneş, Hatice Korkut, Faik Özgür Erol, Emran Mekçi gibi çözüm arayışları sırasında Öcalan'la görüşen avukatlar bunların arasındaydı.

Mahmut Alınak ve Doğan Erbaş da tutuklanan avukatlardandı.

Bir de Asrın Hukuk Bürosu sözcüsü olarak bilinen gazeteci Cengiz Kapmaz da tutuklananlar arasındaydı.

Davanın iddianamesi ağırlıklı olarak telefon ve mail trafiğinden oluşuyordu.

Tutuklanan bu isimlere yönelik temel suçlama "KCK'nın Önderlik Komitesi'nde yer almak"tı.

İddianameye göre, bu isimler yürütme, üye ve basın sözcüsü olarak "Önderlik Komitesi" adı altında faaliyet yürütüyordu.

Ve bunlar üst düzey örgüt mensupları ile Abdullah Öcalan arasında aktarım yapıyordu. Böylece örgütün varlığını devam ettirebilmesi için örgüt mensuplarının yönlendirmesinde etkin olarak yönetici düzeyinde yer alıyorlardı:

Öcalan ile görüşme öncesi ve sonrasında yürütme içerisinde sorumlu düzeyde faaliyet gösteren kişiler ile görüşmeyi gerçekleştirecek üyelerin Asrın Hukuk Bürosu'nda toplantı yaparak, örgütü yönetici düzeyde talimatlar oluşturup, görüşmenin içeriğini belirleyip ve görüşme bitiminde metin haline getirerek eylem talimatları verdikleri, şehirlerde ve kırsal alanda terör örgütü içerisinde faaliyet gösteren örgüt mensuplarına eylem talimatı verdikleri, bu talimatlar ile eylemlerin yapıldığı, aynı şekilde diğer ülkelerde de terör örgütü adına faaliyet gösteren örgüt mensuplarınca eylemlerin

yapıldığı, örgütün stratejisini belirlemesinde bilerek ve isteyerek görev aldıkları anlaşılmıştır.⁴⁶

Davanın özeti aynen böyleydi.

Ama diğer açılan KCK davalarından bir farkı vardı.

İlk sayfalarda PKK'nın tarihi ve yapılanmasına detaylı yer ayrılmıştı.

Ama asıl olarak KCK yapılanması ve örgütün bu dönemdeki dönüşümü en ayrıntılı olarak bu iddianamede anlatılıyordu.

Bunun nedeni de aslında KCK operasyonlarını yürüten "beyin takımı"nın İstanbul'da olmasıydı.

Zaten KCK operasyonlarında gözaltına alınan önemli isimleri hep aynı ekip sorguluyordu.

Ve diğer illerde açılan KCK davalarının da arkasında aynı ekip vardı.

Ali Fuat Yılmaz, Erol Demirhan, Yurt Atayün ve Ömer Köse.

Merkezde ise yani Emniyet Genel Müdürlüğü'nde ise Ramazan Akyürek vardı.

O dönemde emniyette istihbarat ve terörle mücadelenin tepe isimleri olan bu isimler sadece KCK operasyonlarını yürüt-müyordu.

Kitabın başından itibaren anlattığımız polisin gerçekleştirdiği tüm operasyonların arkasında bu ekip vardı.

Bugün bu davalarda yargılanan sanıkların hepsinin paylaştığı ortak bir bilgi var.

"İddianameleri savcılar değil, bu polis müdürleri yazıyordu."

İşte bu polis müdürlerinin bizzat yürüttüğü KCK avukatlar operasyonunun iddianamesine göre KCK fikri, Öcalan'ın avukat-ları ile 2 Nisan 2007 tarihli yaptığı görüşmede ortaya çıktı:

Görüşme notunda "Ortadoğu'ya gelince ben Kürtler için KCK sistemini öneriyorum. Komala Civaka Kurdistan adıyla bir örgüt-lenmeye gidilebilir. Bu örgüt kimsenin örgütü değil, tüm Kürtlerin-

46. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nca KCK avukatlar operasyonunun ardından hazırlanan iddia-name.

dir. İçinde KDP, YNK bulunabilir, bulunmalıdır... Kürtler bu sistem altında bir araya gelebilmelidirler” şeklinde talimat verdi.

Devamında ise KCK’nın nasıl kurulduğu anlatıldı:

16-22 Mayıs 2007 tarihleri arasında Irak ülkesinin kuzeyinde, Türkiye, İran, Suriye, Irak ve yurtdışındaki Kürdistanlıları temsilen toplam 213 delegenin katılımıyla gerçekleştirilen, PKK/KCK terör örgütünün yasama meclisi olarak kabul ettiği Kongre-Gel’in 5. Genel Kurul toplantısında, KKK-Kürdistan Demokratik Konfederalizminin ismi, oybirliği ile KCK-Kürdistan Demokratik Toplum Konfederalizmi-Koma Civaken Kurdistan olarak değiştirilerek kuruluşu ilan edildi.

KCK’nın Türkiye’deki faaliyetlerini ise Türkiye Meclisi adı altında yürütme kararı aldığı ve bunun da başına Sabri Ok’un getirildiği bilgisinin ardından “KCK Sözleşmesi”ne detaylı olarak yer verildi. Hatta tamamına...

Ve ardından da KCK’nın kurulmasının amacı açıklanıyordu:

KCK yapılanmasıyla birlikte terör örgütü, kırsalda bulunan ve uzun vadede elinde tutamayacağını bildiği mensuplarının aşama aşama kent merkezlerine dönüşünü kontrolünde sağlamayı, yenden inşa etmeye çalıştığı toplumsal yapıyı kent medeniyeti üzerine kurgulamayı, ülke içindeki ve uluslararası alandaki konjonktürel gelişmelerden ve fırsatlardan yeni bir kimlikle istifade etmeyi, sonuç olarak ilk anda özerk, nihayetinde de birleşik bağımsız bir Kürt devleti kurmayı hedeflediği...

Sonrasında da KCK’nın organları ve bunların görevlerine ilişkin detaylı bilgiler yer alıyordu.

Bunların çoğu da analizdi.

Yani polislerin ve sonrasında da savcılarının yorumlarından oluşuyordu.

Bu yorumlar da aslında olası bir çözüm arayışlarının başarılı olması halinde PKK’nın dönüşeceği yapının analiziydi.

Bir anlamda ön almaktı.

Peki, KCK neydi gerçekten?

KCK'ya yönelik temel bilgi "PKK'nın şehir yapılanması."

Daha doğrusu bütün medya veya kitaplarda bu şekilde anılıyordu.

Bugün bile bu şekilde kullanılıyor.

Oysa doğru değil.

İddianamede de bahsedildiği gibi açılımı "Koma Civaken Kürdistan"dır.

Yani "Kürdistan Topluluklar Birliği" anlamına gelmektedir.

İddianamede denildiği gibi zemini 2007'de atılmadı.

2004 yılına kadar uzanan bir geçmişi var.

Abdullah Öcalan'ın o yıl yazdığı *Bir Halkı Savunmak* adlı kitapta ortaya attığı demokratik konfederalizm ilkesi çerçevesinde örgütün yeniden yapılandırılmasıyla kurulmuştur.

Buna göre aslında KCK bir yürütme organı gibi görev yapacaktı.

Nasıl mı?

Bunun içinde sadece Türkiye'deki değil diğer ülkelerdeki Kürt partileri de yer alacaktı.

Kürt siyasal hareketiyle ilgili tüm yapı ve organizasyonlar da...

Ve KCK bütün bunların koordinasyon merkezi olacaktı.

Buna göre kurulduğunda yürütmenin başında Murat Karayılan vardı.

Yasamanın başında ise Remzi Kartal.

Yargıda da Sait Avdi.

Üçünün tepesinde ise Abdullah Öcalan bulunuyordu.

Yasama organının faaliyetlerinde dört ülkedeki yapı yer alıyordu. PKK (o dönemdeki adıyla Kongra-Gel) Demokratik Birlik Partisi (PYD) Suriye'de, Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (PÇDK) Irak'ta ve Kürdistan Özgür Yaşam Partisi (PJAK) de İran'da sorumlu olacaktı.

Yürütme ise aslında en üst organdı.

Yürütme konseyi yapacaktı bu işi.

Başındaki isim iki yılda bir seçilecekti.

Bir başkan ve 30 üye.

İddianamedeki temel argümanlardan biri de Oslo'daki çözüm masasının iki temel isminin de yürütme konseyinde yer almasıydı.

Mustafa Karasu ve Nuriye Kesbir.

Konseye bağlı faaliyet yürütecek altı merkez olacaktı.

Bunlardan biri de "Önderlik Komitesi"ydi.

İddianameye göre, Öcalan'ın avukatları burada yer alıyordu.

Peki, ne yapıyordu burası?

Yine iddianameden cevap verelim:

Öcalan'ın uluslararası alanda tanıtılması için diplomatik faaliyetlerin geliştirilmesi, kitaplarının tercüme edilmesi, konferans çalışmalarının yürütülmesi.

Yargı ayağında ise üç ayrı mekanizma vardı.

Yüksek Adalet Divanı, İdari Mahkemeler ve Halk Mahkemeleri.

Sonunda ise bir özet anlatılıyordu.

Aslında yapılan özet doğru bir özetti.

Yani KCK'yı anlatıyordu:

Kısaca, sözleşmeye göre KCK'nın; KCK demokratik toplumcu konfederalizm esaslarına dayalı, tepede bir koordinasyonun oluşturulduğu, tabandan en üste delegelerin seçimle getirildiği devlet olmayan, yatay ve piramit tarzı bir örgütlenme modeline sahip olduğu, sözde Kürdistan'da doğup yaşayan veya KCK sistemine bağlı olan herkesi yurttaş kabul ettiği, diğer uyruklardan sözde KCK yurttaşı olmak isteyenleri yurttaşlığa kabul edebildiği gibi gerektiğinde yurttaşlıktan çıkartma kararı verebildiği, Yüksek Adalet Divanı, İdari Mahkemeler ve Halk Mahkemeleri olmak üzere üç tür yargı sistemi oluşturduğu... Öcalan'ın kurucusu, önderi ve sistemin kuramcısı, PKK'yı KCK sistemi içerisinde ideolojik gücü, Kongra-Gel'i yasama organı olarak kabul eden bir yapılarına...

Ama iddianameyi hazırlayan polisler göre işin doğrusu başkaydı.

“Henüz sanal olarak kurgulanmış bir prova devlet...”

Aslında iddianamelerde suç olarak belirtilenler de bu tanımlama veya yorumlar.

Çünkü sanıklara yönelik temel suçlama “PKK’dan talimat almak.”

Ne için?

“Öcalan’ın mesajlarını yaymak...”

“Örgütün mesajlarla stratejisinin belirlenmesi...”

“Görüşme notları düzenlemek...”

Dosyaların hiçbirinde silah yok.

Şiddet yok.

Terör eylemi yok.

Sürpriz isim

Öcalan’ın avukatlarına yönelik operasyonda gözaltına alınan avukatlardan biri de İrfan Dünder’di.

Asrın Hukuk Bürosu’ndaki en tecrübeli avukatlardan biriydi.

Abdullah Öcalan İmralı’ya getirildiğinde, 1999’da adaya ilk o gitti.

Ve kendisiyle en uzun soluklu görüşen avukatlardan biriydi.

İrfan Dünder da, 22 Kasım günü, diğer avukatlar gibi gözaltına alındı.

Hepsi dört gün sonra adliyeye sevk edildi.

Savcılar tarafından sorgulandı.

Tutuklanmaları istemiyle mahkemeye sevk edildiler.

Dokuzu için “tutuksuz yargılama” kararı verdi mahkeme.

Avukatların 34’ü ise tutuklandı.

Bir kısmı “örgüt yöneticisi”, diğerleri “örgüt üyeliği” suçlamasıyla.

İrfan Dünder ise savcılık ifadesinden sonra serbest bırakılmıştı.

Şaşırtıcıydı.

Diğer bütün avukatların tutuklanmaya sevk edilip de İrfan Dünder’in serbest bırakılması pek de açıklanabilir değildi.

Hem siyasetçi hem de avukat olan Aysel Tuğluk, Mahmut Alınak gibi isimler çıkartıldığında Öcalan’la özdeşleşen bir isimdi.

Nedeni birkaç gün sonra ortaya çıktı.

Etkin Pişmanlık Yasası'ndan yararlanmıştı.

Yani itirafçı olmuştu.

Örgüt yapısı aleyhine ifade vermişti.

Ağırlıklı olarak "KCK yapılanması" hakkında.

İrfan Dünder'a göre Öcalan'la görüşecek avukatlar KCK tarafından belirleniyordu.

Özel Yetkili Savcı İsmail Tandoğan tarafından hazırlanan avukatlar operasyonunun iddianamesine göre İrfan Dünder, KCK'yı ise şöyle anlatıyordu:

KCK olarak bilinen yapıya, PKK'yı da içerisine alan üst çatı yapının ismi diyebiliriz. KCK illegal bir yapılanma olup, içerisinde faaliyet gösteren örgüt mensupları hiyerarşik bir yapı içerisinde gizlilik kurallarına riayet ederek faaliyetlerini sürdürürler. Türkiye'de KCK'lı olarak bilinen örgüt mensupları, Türkiye Meclisi yapılanması içerisinde yer alırlar. Türkiye Meclisi içerisinde faaliyet yürüten örgüt mensupları Kandil'deki yedi kişiden oluşan Türkiye masasına bağlıdırlar. Türkiye masası ise Sabri Ok ve Murat Karayılan'a bağlı olarak faaliyetlerini sürdürür.

"Türkiye Meclisi" dediği yapıdaki isimleri de tek tek sıralıyordu:

Nihat Oğraş, Türkiye KCK/TM sözcüsüdür. Kırsal alanda yaklaşık 6 ay kadar eğitim aldıktan sonra bu göreve getirildi. Ali Durç, Türkiye KCK/TM sözcüsüdür. İstanbul'da yapılan KCK operasyonlarından sonra Kuzey Irak'a gittiğini duydum. Celalettin Delibaş, İstanbul KCK/TM sözcüsüydü, yapılan bir operasyonda yakalanarak cezaevine girdi. Kudbettin Yazbaşı, Türkiye KCK/TM sözcüsüdür.

Dünder'a "KCK Sözleşmesi'ni kim yazdı?" diye sorulmuştu:

Abdullah Öcalan'ın savunmalarından *Özgürlüğün Sosyolojisi* kitabından yararlanılarak Duran Kalkan'ın başında olduğu bir komisyon tarafından yazılarak örgüt içerisinde kabul edildi. Duran Kalkan, tüzük, yönetmelik ile ilgili yapılan çalışmaların başında yer alan şahıstır.

İrfan Dünder'ın iddialarının devamı da vardı. KCK ile belediye ilişkileri:

BDP'li belediyelerde açılan ihalelerden, ihaleleri kazanan şirketlerden yüzde 10 oranında KCK yerel yönetimler birimi maliye adına, vergilendirme adına para alır.

Sonunda tüm avukatlar hakkında dava açıldı. İrfan Dünder hakkında ise açılmadı.⁴⁷

* * *

Aslında İrfan Dünder uzun süredir KCK operasyonlarını düzenleyen ekiplerin radarındaydı.

Diğer avukatlardan daha fazla.

Nedeni de, operasyonları düzenleyenlere göre MİT'le ilişkiliydi. İrfan Dünder etkin pişmanlıktan yararlanmasına rağmen dosyadaki bilgi ve belgeler aleyhine servis edildi.

Savcı ve polisler tarafından.

Gazetelerin birinci sayfalarını süsledi bunlar.

En çok elinde Kalaşnikof silahla çekilmiş fotoğrafı yankı uyandırды.

“Öcalan'ın avukatı Kandil'de” diye.

Ve İrfan Dünder'ın serbest kalma gerekçesi olarak da bu gazetelerde “MİT'le olan ilişkisi” diye yazıldı.

İkincisi ise iddianame yazıldıktan sonra, dosya mahkemeye geldiğinde ortaya çıktı.

Bu belge 11 yıl öncesine aitti.

Yani 2000 yılına.

Ve Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin üzerinden bir yıl bile geçmemişti.

Bu belge Adalet Bakanlığı Cezaevleri Genel Müdürlüğü'nün, İrfan Dünder'a verdiği yanıtta oluşuyordu.

⁴⁷. İrfan Dünder hakkında 2015 yazında iddianame düzenlendi ve dava açıldı. Yani operasyondan dört yıl sonra. “Silahlı terör örgütü üyesi olmak” suçlamasıyla. İddianamede ayrıca KCK hakkında verdiği bilgilerden dolayı cezasından indirim uygulanması istendi.

Buna göre, İrfan Dünder 2 Şubat 2000 günü İmralı Adası'na gidiyor.

Müvekkili Abdullah Öcalan ile görüşmek için.

Ama İrfan Dünder'in cezaevi girişi sırasında patlayıcı madde dedektörü sinyal veriyor.

Bunun üzerine Öcalan'la görüşmesine izin verilmiyor.

Ve geri gönderiliyor.

Gönderilmeden önce ellerinden örnek materyal alınıyor.

Ancak İrfan Dünder ve Asrın Hukuk Bürosu açıklama yapıyor: "Öcalan'la görüşmeme keyfi olarak izin verilmedi."

Ayrıca benzeri bir şikâyet dilekçesini de Adalet Bakanlığı'na veriyor.

Bu sürede İrfan Dünder'dan alınan numuneler tetkik ediliyor.

Dedektörün nitrat iyonu nedeniyle sinyal verdiği ortaya çıkıyor.

Yani İrfan Dünder'in üzerinde nitrat iyonu bulunuyor.

Cezaevleri Genel Müdürlüğü bunun üzerine İrfan Dünder'a cevap yazıyor.

Bu tetkik sonucu iletiliyor.

Cevabın devamında da "Nitrat iyonunun günlük kullarım eşyalarından da bulaşabileceğinin anlaşılması üzerine belirlenen günlerde müvekkilinizle görüşmenizde engel bulunmamaktadır" deniliyor.

Dünder'in hakkında bu belge ve fotoğrafların servis edilmesi- nin bir amacı vardı.

Üç ay sonra ortaya çıkacaktı.

"Görevli gazeteciler" deşifre ediliyor

Yeni derin devletin hedefi aynıydı.

Çözüm masasının hesabını sormak.

Düzenlenen her operasyonla biraz daha amacına ulaşmaya çalışılıyordu.

Hatta daha da ötesi hedefleniyordu.

Heyette yer alan ve Öcalan'la görüşen tüm isimlerin yargılanması isteniyordu.

Hem de PKK ile bağlantılı olmak suçlamasıyla.

Deyim yerindeyse masada olan ve İmralı'ya giden devlet görevlilerini KCK operasyonlarına dahil etmek...

Yeni operasyonların stratejisi buna göre belirleniyordu.

Aslında bu, Öcalan'ın avukatlarına yönelik yapılan operasyonla başlanıyordu.

KCK operasyonlarının niteliği değişmişti.

Bu operasyonlarla sadece Kürt siyasi hareketi dahil edilmiyordu artık.

Devlet heyetine ulaşılacak isimler de aynı operasyonun kapsamına alınıyordu.

Bu amaçla 20 Aralık 2011 günü yeni bir KCK operasyonu başlatıldı.

Sadece İstanbul'da değil Ankara, İzmir, Mardin, Şanlıurfa ve Van'da.

Operasyonun hedefi "KCK Basın Komitesi" olarak açıklandı.

Dicle Haber Ajansı, *Özgür Gündem* ve *Azadiya Welat* gibi yayın organlarına operasyonlar yapıldı.

67 kişi gözaltına alındı.

Bunların 49'u İstanbul'dandı.

Daha sonra MİT krizi süreciyle ilgili hazırlanan iddianamede detaylar ortaya çıktı.

Buna göre İstihbarat Şube Müdürlüğü operasyon için yazıyı sadece bir gün öncesinden gönderiyordu.⁴⁸

Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne.

Bütün isimlerin tek tek adresleri vardı.

Hepsi de gözaltına alınıyordu.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ndeki hücrelere konuluyordu.

Ancak içlerinden birisi diğer isimlerden ayrı tutuldu.

Hepsinden uzak bir hücreye konuldu.

Bu isim ayrıca operasyon listesinde yoktu.

Aynı gün, aynı saatte özel bir ekip tarafından gözaltına alınmıştı.

Yine MİT krizi iddianamesine göre gözaltı haberiyle teşkilatta da hareketlilik yaşandı.

48. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2020 yılının ilk günlerinde hazırlanan 2020/1529 numaralı iddianame.

Teşkilatın İstanbul Bölge Müdürlüğü'nden bir ekip de soluğu emniyette aldı.

Çünkü gözaltındaki isim MİT'in haber elemanıydı.

Ama aynı zamanda gazeteciydi.

Daha doğrusu sadece gazeteci olarak biliniyordu.

Hatta dünyanın tanıdığı bir gazeteciydi.

Sayılı ajanslar arasında yer alan AFP'nin foto muhabiriydi.

Mustafa Özer.

MİT'in bütün çabasına rağmen Mustafa Özer, polisin elinden alınamıyordu.

Yani gözaltından çıkartılamıyor.

İki gün boyunca sadece nezarethanede tutuluyordu.

Sonunda 22 Aralık günü ifadesi alınmaya başlandı.

Önce polis aldı.

Ertesi gün de savcı.

Yine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2020/1529 numaralı iddianamesindeki kendi anlatımına göre Mustafa Özer 2003 yılında MİT'e giriyor.

Mustafa Özer, çalıştığı Fransız haber ajansı AFP için PKK'nın Kuzey Irak'taki kampına gitmeden önce MİT ile ilişki kuruyor.

AFP yetkilileri bana PKK kampına giderek fotoğraf çekmemi, oradan haber oluşturacaklarını söylediler. Ben de Fransızların bu şekilde burunlarını her şeye soktuklarını bildiğim için, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden tanıdığım Ümit Selçuk Şener'e konuyu aktardım. O da yardımcı olacağını belirterek arkadaşlarının beni arayacağını söyledi. Birkaç gün sonra bana telefon geldi. Arayan şahısla buluştum. Cem adlı bir şahısla İstanbul Taksim'de buluştuk. Bana bir video kamera vererek gideceğim yerde gözlem yapmamı, gazeteci gözüyle kayda geçirmemi söyledi.

Mustafa Özer dönüşte de kaydettiği tüm görüntüleri ve bilgileri MİT'e teslim ediyor.

Mahmur üzerinden Kandil'e gittim. Orada çeşitli fotoğraflar çektim. Oraya ait tüm görüntüleri dönünce Cem isimli şahsa

Beşiktaş'ta bulunan MİT Bölge Başkanlığı'nda buluşarak teslim ettim. Cem isimli şahıs bana gittiğim yerin özellikle ufuk çizgilerine dikkat etmemi, bunları kaydetmemi, yer tespiti için bunların önemli olduğunu söylemişti.

Böylece Mustafa Özer haber elemanı olarak başlamış oluyor. Ama zamanla görevi PKK ile sınırlı kalmıyor.

Kürt siyasal hareketiyle bağlantılı olan medya ve gazetecilerle ilgili bilgi topluyor.

Hatta zamanla Türkiye'de görev yapan yabancı basınla ilgili de. Ve bunlara teşkilata aktarıyor.

Mustafa Özer'in Kandil'e ikinci gidişi ise 2007 yılında.

Canlı kalkan eylemleri döneminde.⁴⁹

Yine aynı görevi yerine getiriyor:

Ben Kandil'e giderken o tarihte 500 canlı kalkan olayı vardı. 500 kişi operasyonlara karşı canlı kalkan olmak amacıyla Türkiye'den çıkış yaptılar. Ancak yönlerini Kandil'e çevirerek örgüte katıldılar ve basın toplantısı yaptılar. Ben de o basın toplantısında bulundum.

Notlar almaya başladım. O esnada üzerinde çok dosya olan bir masadan bir dosyayı alarak üzerinde notlarımı tutmaya başladım. O esnada dosyanın örgüte katılan 500 kişinin kimlik bilgilerini içerdiğini görünce, kimse görmeden dosyayı çantama koydum.

Mustafa Özer döndüğünde hem çaldığı listeyi hem de kaydettiği görüntüleri yine teşkilata teslim ediyor.

Sonraki gidişi de yakın dönemde oluyor.

Fransız bir kameramana eşlik ediyor.

Bizi Zaho'da karşılayan kurye bizi önce Selahattin şehrine götürdü. Orada gazeteci olduğumuza dair belge KDP tarafından verildi. Kurye bizi yanlışlıkla Zap Kampı'na götürdü. Halbuki Hakurk'a götürmesi gerekiyordu. Gittiğimizde oradakiler de beklemedikleri için şaşırdılar. Ben orada bulunduğum kısa süre içerisinde coğrafik

⁴⁹. Demokratik Toplum Partisi'nin o dönemde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin düzenlediği operasyonların durması amacıyla sınırda gerçekleştirdiği eylemler.

fotoğraflar çekmeye başladım. Ertesi gün bize eğitim fotoğrafı çekmemizi söylediler. Biz de bu fotoğrafları çektik. Ben orada bulunduğum süre içerisinde depo, sığınak gibi önemli yerleri fotoğraflamaya özen gösterdim. Sadece fotoğraf ve video çekimine izin verdiler. Röportaj yapamadık.

Mustafa Özer, Türkiye'ye döndüğünde çektiği tüm görüntüleri yine MİT'e teslim ediyor.

Ancak bir süre sonra MİT'te irtibatlı içinde olduğu, beraber çalıştığı isim değişiyor.

Topladığı bilgileri artık H.E.K. ve Y.H.Y.'ye aktarıyor.

Bu kez ki görevi PKK'nın ve KCK'nın tüm networkünü ele geçirmek.

Hedefinde ise kendisinin gazeteci olarak Kandil'e gidip gelmesine yardımcı olan PKK'ya yakın haber ajansı ANF'nin Genel Müdürü İsmet Kayhan var:

MİT'ten Y.H.Y. bana İsmet Kayhan'ın örgütün beyni olduğunu, bu adama ulaşmamız gerektiğini söyledi. Ben de uzun süredir bununla görüşmediğimi, irtibatı kopardığımı belirttim. Orada bir proje oluşturduk ve proje kapsamında sahte bir isim kullanmasının gerekebileceğini söylemesi üzerine "Yusuf olsun" dedim. Kayhan ile telefonla irtibata geçtim. Yusuf'tan kendisine bahsettim. İş adamı olduğunu, benim yapacağım çalışmalara sponsor olmak istediğini söyledim. Yusuf'a sempati duymasını sağladım. Daha sonra İsmet'e bir ajans kurmak fikrinde olduğumu ve kendisinden de bu konuda destek istediğimi söyledim. Yusuf'un da bu konuda sponsor olacağını söyledim. İsmet de teklifimi kabul etti.

Mustafa Özer, MİT ekibiyle beraber haber ajansı kuruyor.

Bundan sonra istihbarat çalışmaları bu ajans kapsamında yapılıyor.

Masraflar ise teşkilat tarafından sağlanıyor.

2009 yılında bu kez Mustafa Özer, aynı zamanda çalışmaya devam ettiği AFP için yeniden Kandil'e gidiyor.

Levje bölgesinde röportaj yapıldı. Ben de fotoğraf çektim. Dönünce de bu fotoğrafları hem ajansa hem de daha fazlasını MİT'te bulunan Y.H.Y. ve H.E.K.'ye teslim ettim. Ben Murat Karayılan'ın öfkeli olduğunu, moralinin bozuk olduğunu MİT'e ilettim. Ayrıca ben İsmet Kayhan'dan Kandil'e görüşmeye gidecek Türk ve yabancı gazetecilerin bilgilerini alarak yine MİT görevlilerine veriyordum. 2007-2009 yılları arasında Karayılan'ın Levje'de kaldığı evlerin tahmini noktası MİT tarafından biliniyordu. Yaşadığı bölgeyi kesin biliyorduk ancak evi konusunda tereddüt vardı.

İki yıl sonra ise Mustafa Özer yeniden Kuzey Irak'a gidiyor.

Ve bu kez getirdiği bilgilerle Murat Karayılan'ın yeri kesin tespit ediliyor.

2011 Ağustos ayı içerisinde PEJAK'ın operasyonlarının yapıldığı sırada Erbil'e gittim. Yine İsmet Kayhan bize aracı oldu. Ancak bombalama olayı nedeniyle geri döndük. Üç dört gün sonra Ahmet Deniz isimli şahıs tekrar bizi arayarak görüşmeye gelebileceğimizi söyledi. Biz de söylediği yere gittik. Murat Karayılan gazetecilerle röportaj yapıyordu. Yerini nokta olarak tespit ettik. İkametgâh olarak kullandığını öğrendik ve döner dönmez de bu bilgileri ben anında MİT görevlileriyle paylaştım.

Bu kez görev olarak Hollanda vardır.

Amacı "örgütün beyni" denilen yere girmektir.

Bunu da yine ANF'nin Genel Müdürü İsmet Kayhan üzerinden yapacaktır:

İsmet Kayhan'la Amsterdam'da buluştuk. Beni örgütün yayın organı olan ANF'nin içerisine soktu. Orayı kendisi yönetiyordu. Beni oradakilere arkadaşı olarak tanıştırdı. Ben orada daha önceden teşkilatın hazırlanış olduğu flash türündeki bir materyali oradaki bilgisayarın tamamına taktım ve tüm bilgiler Ankara'ya akmaya başladı. Ben bu programı o bilgisayarlara yükledim.

Mustafa Özer 23 Aralık 2011 günü savcı Bilal Bayraktar'a verdiği ifadede bunları diyordu.

Aslında bu ifade emniyetteki ifadesinin özeti gibiydi.

Çünkü polisteki ifadesi tam 46 sayfaydı.

Mustafa Özer bu ifadelerin dışında da sahip olduğu bütün bilgileri anlatmıştı.

Hatta MİT'in KCK yapılanmasıyla ilgili çıkarttığı şemaları da vermişti.

Yine kendi anlatımına göre "MİT, bu şemayı iki yıl boyunca büyük bir emek harcayarak" hazırlanmıştı.

Evinde de bu konularla ilgili hazırladığı ve MİT'e teslim ettiği raporlar bulunup alınmıştı.

* * *

Ancak Mustafa Özer, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra açılan soruşturma ve davalarda ifadesinin alınması sırasında yaşananları anlattı.

İfadesi alınırken kandırılıyor.

İfadesine eklemeler ve çıkartmalar yapıyor.

Hatta üstüne çay döküldü bahanesiyle başka bir ifade kendisine imzalatılıyor.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın hazırladığı 2020/1529 numaralı iddianamesindeki anlatımına göre.

Emniyette ifadesi alınmak istendiğinde ilk başta kabul etmiyor.

MİT'te iken bize söylenen bir kural ve ilke vardı, o da savcı dışında hiç kimseye ifade verilmemesi gerektiği idi, ben de terör şubede sorgum başlayınca MİT'te görevli olmadığımı söyledim, yani bu durumu inkâr ettim.

Ancak o sırada MİT yetkilileri çoktan emniyete geliyor.

Mustafa Özer'i gözaltından çıkartmak için.

Bu nedenle Mustafa Özer, MİT'te görev yaptığını daha fazla inkâr edemiyor.

Aynı anda MİT'ten bir ekip de soruşturmayı yürüten savcı Bilal Bayraktar ile görüşüyor.

Ama ne savcı ne de polisler buna evet demiyor.

Sonunda Mustafa Özer de ifade vermeyi kabul ediyor.
Bir şartla:

Sorguya girdiğimizde savunma yapmamı istediklerinde ben müdafisiz savunma yapmayacağımı beyan ettim, ilk önce yengem Sibel Tokoğlu'nun ismini söyledim, bunun üzerine bana beni sorgulayan Serdar Bayraktar ve Alpaslan⁵⁰ isimli şube görevlisi Polat Küçük adlı avukatın müdafiliğini yapabileceğini, MİT'in davalarına girdiğini, kurum tarafından da görevlendirildiğini bana söylediler, ben de emin olmadığım için avukatla yüz yüze görüşmem gerektiğini söyledim, görüştüğümde kendisine birtakım sorular sordum, doğru cevapladı, doğru cevaplaması üzerine, "Ne yapmamız uygun olur?" diye sordum. O da bana "Sorulan her şeye emniyet aşamasında cevap vereceksin" dedi.

Böylece Mustafa Özer bildiklerini, teşkilattaki görevi ve KCK ile ilgili detayları anlatmaya başlıyor.

Sonra "MİT'in kendisine kurduğu ajans" hakkında daha detaylı bilgi istenince de ifade vermekten vazgeçiyor:

Ben ifade vermeyeceğimi söyledim, aradan birkaç saat geçti, tekrar Avukat Polat Küçük savcıyla görüştü, hatta kendim görüştüm, "Burada bu durumu anlatmazsan savcı tutuklama talebi ile seni mahkemeye gönderip tutuklanmanı talep edecek, büyük bir ihtimalle tutuklanacaksın" diyerek beni ikna etmeye çalıştı. Polat Küçük'e "Git dışarı ENNA'dan iki arkadaşımı bul, onlar ne diyor sa bana aynen getir" dedim. Ona göre savunma yapacağımı söyledi. Polat Küçük yanımdan ayrıldı. Bir süre sonra tekrar yanıma geldi, arkadaşlarımla görüştüğünü söyleyince tarif etmesini istedim, tarifinden arkadaşlarımla görüştüğüne emin oldum. Ne dediklerini sorduğumda "Anlatsın, merak etmesin hiçbir şeyi" dedi.

50. Murat Küçük isimli polis memurunun kullandığı kod ad. Aynı iddianamede yer alan Mustafa Küçük'ün ifadesinde bunu şöyle açıklıyor: "Alpaslan ismi ile bahsettiği şahıs benim. Çünkü yaptığım görev icabı PKK terör örgütünün militanları, yöneticileri ve sempatanları ile mülaki olmak zorundaydım. Terörle Mücadele'de çalışan bütün personelin takma adı olduğu gibi benim de mahlas ismim Alpaslan'dı."

Mustafa Özer bunun üzerine her şeyi detaylı anlatmaya başlıyor.

İfadesi bittikten sonra da Polat Küçük'ün MİT tarafından görevlendirildiğinden şüpheleniyor, polisin ayarladığı avukat olduğunu düşünüyor.

Avukatlığını Polat Küçük'ün yapmasını istemiyor.

Yeni bir avukat geliyor.

İfadeyi tam imzalayacakken Polat Küçük, Ümit Doğan adlı başka bir avukatı getirdi. Benim müdafiliğimi bu arkadaşın yürüteceğini söyledi. Ümit Doğan bana bu davaya hiç girmek istemediğini beyan etti. Ben de Ümit Doğan'a "Artık olan olmuş, imzaları atalım çaresine bakalım" dedim. Ümit Doğan imzalayıp gitti.

Aynı iddianamedeki anlatımına göre bu kez de "Üzerine çay döküldü" bahanesiyle ifadesi değiştiriliyor.

Ben de ifadeyi imzaladım. Ümit Doğan gittikten bir iki saat sonra Komiser Ayhan, Müdür Serdar Bayraktutan benimle oturup sohbet etmek istediler. Benim olur demem üzerine çay yaptılar. Sonrasında Serdar Bayraktutan ile Komiser Ayhan çayı koyup beklerken birden ifadenin bulunduğu dosyanın üzerine çayı döktüler. Davranışlarından kasten çayı döktüklerini anladım. Bunun üzerine zaptın zarar gördüğünü, bu sebeple yeniden ifademini çıktısının alınması gerektiğini söylediler. Ben de avukatım Ümit Doğan'ı görmek istediğini söyledim. "Sen imzala, biz Ümit Doğan'a imzalatırız" dediler. Ama kabul etmedim. İfade zaptını alıp Ümit Doğan'a imzalatmaya götürdüler. Bir süre sonra zapt imzalı olarak geldi. Benim de gözlüğüm olmadığı için detaylı şekilde inceleyemedim. Sadece önden bir iki sayfaya baktım. Herhangi bir değişiklik görmedim ve aşırı yorgun olduğum için zaptı imzaladım.

Sonrasında savcılığa çıkıyor Mustafa Özer.

Orada da ifadesi alınıyor.

Savcı "Hadi başlayalım" dedikten sonra ifademi açıp okumaya başladı. Okuduktan sonra birdenbire belli bir noktada ifademde

söylemediğim hususların olduğu ve söylediğim birtakım hususların da çıkarıldığını fark ettim.

Bir film senaryosunu aratmayan bu sürecin sonunda Mustafa Özer serbest bırakıldı.

23 Aralık 2011 günü.⁵¹

521 numaralı dosyanın sırtı

MİT görevlisi Mustafa Özer serbest bırakılmıştı ama bitmemişti her şey.

Aynı gün telefonlarının dinlenmesi kararı çıkartıldı.

Hem de ilginç bir dosya kapsamında.

Bu soruşturma dosyasının açılış tarihi ise 2010 yılının ilk günleri.

Yani neredeyse iki yıl önce.

Sır gibi saklanan bir dosya.

Bu dosya ile ulaşılmak istenen asıl isimler de belliydi.

Çözüm masasının devlet tarafı.

Yani süreci başlatan eski MİT Müsteşarı Emre Taner.

Ve ondan bunu devralıp sürdüren Hakan Fidan.

Zaten dosyanın açıldığı tarih bu noktada da ilgi çekici.

Hakan Fidan'ın PKK ile devlet görevlileri arasında Brüksel'de yapılan görüşmeye katılmasından hemen sonra.

O dönem görevi ise Başbakanlık müsteşar yardımcılığıydı.

2010/521 numaralı dosyanın özel bir amacı vardı.

Masadaki isimleri yargılamak.

Hem de masanın karşı tarafında oturanlara yardım etmekten.

KCK ile MİT arasında bağ kurmak için ilintili olabilecek her şey bu dosyaya dahil ediliyordu.

51. 15 Temmuz darbe girişiminden sonra MİT operasyonu ile ilgili soruşturma başlatıldı. Operasyonda imzası bulunan isimlerin bir kısmı tutuklandı, bir kısmı firari. Bu kapsamda iddianamede müşteki olarak yer alan Mustafa Özer hakkında da aslında soruşturma yürütüldü, ifadesinde verdiği bilgilerden dolayı. "Devletin gizli kalması gereken bilgilerini siyasal veya askeri casusluk amacıyla temin etme" suçlamasıyla. Ancak soruşturmanın sonunda takipsizlik kararı verildi. Diğer taraftan "Kendisini MİT'in avukatı olarak tanıtarak ifadesinin alınmasını sağlamakla" suçlanan Polat Küçük hakkında da takipsizlik kararı verildi. Mustafa Özer'in anlatımları İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nda hazırlanan 11 Şubat 2020 tarihli ve 2020/1529 numaralı iddianameden alınmıştır.

Asıl amaç ise Oslo'da veya Brüksel'de yapılan devlet-örgüt görüşmelerinin resmi kayıtlarına ulaşmaktır.

Bunun üzerinden planlanıyordu.

Buna ulaşmak için de her şey detaylıca inceleniyordu.

Cumhuriyet Savcısı Adnan Çimen 12 Ekim 2011 tarihinde Gemlik Cumhuriyet Başsavcılığı'na bir yazı gönderdi.

Öcalan ile avukatları arasındaki görüşmelerin kayıtlarını istedi. Ses kayıtlarını.

Ayrıca bu ses kayıtlarının bir de çözümünü.

Bir de tarih aralığı belirlenmişti.

Tüm kayıtlar değil de 1 Ocak 2010'dan itibaren.

Ve yazıyı gönderdiği güne kadar olan görüşmeleri istiyordu.

İsteği hemen karşılık buldu.

Sadece 12 gün sonra.

Ses kayıtları ve bu kayıtların çözümü vardı dosyada.

MİT görevlisi Mustafa Özer'in gözaltına alınması ve serbest bırakılmasından sonra telefonunun dinlenmesi kararı bu sırada dosya kapsamında olmuştu.

Aslında sadece Mustafa Özer değildi bu dosyada.

MİT'le ilintili olan veya olduğu düşünülen diğer isimler de vardı.

İlk alınan isim Murat Şahin oldu.

5 Aralık 2011 günü.

Devrimci Karargâh soruşturmasından.

Mustafa Özer'in ifadesinin alınması sürecinin benzeri yaşandı.

Ancak içinde "çay döküldü ifade değişti", "avukat kandırdı", "gözlük yoktu, ifadeyi okuyamadı" kısımları olmadan.

Murat Şahin'in ifadesi de aynı ekip tarafından alındı.

MİT krizi iddianamesine göre bu sırada dosyanın operasyon merkezinde Terörle Mücadele B Büro Amirliği bulunuyordu.

Onun da avukatlığını Polat Küçük yaptı.

Onun da ifadesi Mustafa Özer'e yakındı.

48 sayfa ifade verdi.

O da tüm bildiklerini anlattı.

Sonra da savcılığa çıkarıldı.

Bu kez savcı farklıydı.

İsmail Tandoğan.

Ona da “Konusursan savcılıkta serbest kalacaksın” denilmişti. Ama Mustafa Özer kadar şanslı değildi.

Savcı tutuklanmasını istedi.

Mahkeme de Murat Şahin’i tutukladı.

10 gün sonra serbest kalabildi.

Ancak anlattığı her şey açık kimliğiyle beraber iddianamede yer aldı.

Sır dosyada yer alan diğer bir isim ise Menderes Öner’di.

Kürt siyasal hareketine yakın yayın organlarından *Azadiya Welat*’ın imtiyaz sahibi.

28 Aralık 2011 günü gözaltına alındı.

Basına yönelik operasyonda.

Aslında Öner bir hafta önce de gözaltına alınıp sonradan da serbest bırakılmıştı.

İkinci kez gözaltına alındı.

Bu dosyada olan diğer bir isim de avukatlara yönelik operasyonda gözaltına alınan Cengiz Kapmaz’dı.

Zaten 27 Ocak 2012 günü 2010/521 numaralı dosya kapsamında Savcı Sadrettin Sankaya, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü’ne yazı yazdı.

Araştırma yapılmasını istiyordu:

PKK/KCK terör örgütüne yönelik yapılan çalışmalar kapsamında bir kısım devlet görevlileriyle ilgili gizli tanıklar ile soruşturmanın şüphelileri Cengiz Kapmaz, İrfan Dünder, Mustafa Özer ve Menderes Öner’in önemli beyanlarda bulundukları, bahse konu beyanlar kapsamında ve varsa farklı soruşturma dosyalarında benzer konuların da tespiti ve gerekli araştırmaların yapılması...

Bir yazıyı da savcı Adem Özcan yazdı bir süre sonra.

Bu kez emniyet değil MİT’e.

İrfan Dünder, Mustafa Özer, Menderes Öner, Murat Şahin ve Cengiz Kapmaz’ın teşkilatla ilişkisi olup olmadığını soruyordu.⁵²

52. Bu bölümdeki belge ve bilgiler KCK avukatlar davasının iddianamesinden alınmıştır.

Büyük operasyon

Sıra artık asıl hedefteydi.

Bu operasyonlardan sonra...

Mustafa Özer'in ifadesinde isimlerini verdiği iki MİT görevlisinin kullandığı cep telefonları tespit edilmişti.

Eski Müsteşar Emre Taner, Eski Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş ve mevcut Müsteşar Hakan Fidan'ın kullandığı cep telefonlarının tespit edilmesi için uğraşıyordu polis.

Sonunda Emre Taner ve Afet Güneş'in telefonları da bulundu.

Hakan Fidan'ın numarasını ise belirleyemediler.

1 Şubat 2012 günü de mahkeme kararı çıkartıldı.

Emre Taner, Afet Güneş, H.E.K. ve Y.H.Y.'nin kullandığı telefon hatlarının dinlenmesi için.

Üç ay süreyle.

Ama bu sürenin bitmesi beklenmedi.

Ve 7 Şubat günü asıl hedef için harekete geçildi.

Savcı Sadrettin Sarıkaya o gün beş ismi ifadeye çağırdı.

Hakan Fidan, Emre Taner, Afet Güneş, H.E.K. ve Y.H.Y.

Kimse ifadeye gelmeyince polis MİT İstanbul Bölge Müdür-lüğü'ne gitti.

H.E.K. ve Y.H.Y.'yi almak için.

Hakan Fidan da telefonla ifadeye çağrıldı.

Aynı gün ise savcılar bütün bu isimler hakkında yakalama kararı çıkarttı.

Hükümetin tavrı ve MİT Yasası'nda yapılan değişikliklerle operasyon durduruldu.

Yeni derin devlet, KCK operasyonlarını Oslo görüşmelerine misilleme olarak başlatmıştı.

Kürt siyasetçilere yönelik.

Sonrasında hedef, devlet görevlileri oldu.

O tarihten, 7 Şubat krizinden sonra yeni derin devlet, yeni KCK operasyonu düzenleyemedi.

Geçmişte yapılan KCK operasyonlarının yargılaması ise sürdü.

Yeni derin devletin tasfiyesinden sonra da.

Bu davalar tasfiye edilmedi.

Hatta bu davaların bir kısmında, aynı suçlamalardan dolayı Kürt siyasetçilere ceza verildi.

İmralı'nın tavrı

Hakan Fidan, Emre Taner ve Afet Güneş'in ifadeye çağırılması İmralı Adası'nı da hareketlendirdi.

Abdullah Öcalan haberi duyar duymaz cezaevi yönetimine başvurdu.

Cezaevi müdürüyle görüşmek istediğini söyledi.

Ancak bu görüşme ertesi güne kalıyordu.

BDP'li heyetle 7 Aralık 2013 günü adada yaptığı görüşme notlarına göre Öcalan, cezaevi yönetimine ilk önce şöyle diyor:

"Hakan Bey'i (Fidan) yalnız bırakmamak lazım."

Ardından da devam ediyor:

"Bu bir darbedir. İfade vermeye gitmemeli. Tutuklanacaktır."

Devamı da vardı.

"Hedefte Hakan Bey'le beraber başbakan da vardır. Onu da vatana ihanetten tutuklayacaklar."

Aynen bu cümleleri kullanıyordu Öcalan.

Ve bunların Hakan Fidan'a iletilmesini istiyordu.

Sonrasında da bu cümleleri metne döküyordu.

Yazılı olarak da cezaevi yönetimi üzerinden Fidan'a yolluyordu.

Öcalan 11 Ocak 2014 günü yine BDP'li heyetle yaptığı görüşmede daha çarpıcı cümleler kuruyordu.

Önce yeni derin devleti tanımlıyordu:

Cemaat KCK'yı vuran Özel Harp Dairesi'nin vurucu gücüdür. İlker Başbuğ'u tasfiye edenler Hakan Fidan'ı da, Emre Taner'i de rahatlıkla götürebilirlerdi. Başbuğ Türk ordusunu teslim etti. Savaşmadan kaybettiler. Devlet içinde iki akıllı insan çıktı: Emre Taner ve Hakan Fidan.

Öcalan aynı görüşmede 7 Şubat'ın başarılı olması durumunda yaşanacakları da anlatıyordu:

7 Şubat başarıya ulaşıyaydı ne olurdu? O darbeciler on bin KCK'lıyı tutukladıkları gibi bu sefer öldüreceklerdi. Korkunç felaketler yaşanacaktı. Geçmişte JİTEM bunun küçük bir deneyimidir. Daha büyük şeyler olabilirdi.

On altıncı bölüm

Roboski

Operasyonlar, önce masanın kurulmaması için legal alandaki Kürt siyasetçilere yönelik yapıldı.

Sonrasında da bu operasyonlara hiç ara verilmedi.

Görüşmeler devam ederken bu kez masada konuşulanların peşine düşüldü.

Bu sırada masanın PKK tarafındaki isimler hedef alındı.

Masanın dağılmasından sonra ise hedef değiştirildi.

Masanın devlet tarafında yer alan isimlerin peşine düşüldü.

Ama bunlarla sınırlı kalınmadı.

Çözüm arayışlarının oluşturduğu zemin de yok edilmek istendi.

Bunun için inanılmaz hedefler seçildi.

Amaç toplumsal fay hattını kırmaktı.

Bunlardan biri de Roboski katliamı oldu.

28 Aralık 2011.

Saat 21.39.

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait F-16 savaş uçakları, Irak sınırındaki bir grubun üzerine bomba attı.

Sonrası belli aralıklarla peş peşe geldi.

En sonuncusu 22.24'te atıldı.

45 dakikada tam dört ayrı bombalı harekât.

Peki, grupta kim mi vardı?

38 kişi...

Katırlı 38 kişi.

Yarisından fazlası çocuktu.

Katırlarla petrol ve sigara taşıyorlardı.

Yani izinsiz bir şekilde gıda ve diğer ihtiyaçlarını sınırın öteki tarafından karşıyorlardı.

Daha da sert bir ifadeyle; kaçakçılık yapıyorlardı.

34 kişi yaşamını yitirdi.

Bunların 19'u çocuktu.

Çoğunluğu da aynı ailedendi.

Encü ailesinden.

Her birinin ayrı bir hikâyesi vardı.

Neden orada olduklarının...

Sınırın öteki tarafa gidip gelmenin mecburiyetinin hikâyesi.

Ama hepsinin ortak noktası vardı, altında yatan temel neden aynıydı.

Yoksulluk.

Osman Kaplan: 31 yaşındaydı. Borçlarını ödemek için oradaydı. Beş de çocuğu vardı; en büyüğü 12, en küçüğü 7 yaşında. Ama artık gitmeyecekti. O gün evden çıkarken ailesine "Son gidişim" dedi.

Özcan Uysal: 18 yaşındaydı. Liseyi ikinci sınıfta bıraktı. Ailesi bankadan kredi çekmişti. Kredi borcunu ödemek de ona düşmüştü.

Selim Encü: 39 yaşındaydı. Üç çocuk babasıydı. Eşi yine hamileydi.

Vedat Encü: 18 yaşındaydı. Lise birinci sınıfta okulu bıraktı. Yaz aylarında iş makinesi operatörlüğü yapıyordu. Kışın ise sınırın öteki tarafına gidip geliyordu.

Karker Encü: 16 yaşındaydı. Maddi durumu kötü olduğu için okulu bırakmak zorunda kaldı. Sonrası sınırın öte yanına gidip gelmekti.

Seyithan Encü: 21 yaşındaydı. Ailesinin maddi durumu kötü olduğu için okulu bıraktı. Sınıra ilk gidişiydi.

Nadir Alma: 26 yaşındaydı. Ailesine bakmak için oradaydı.

Mehmet Ali Tosun: 24 yaşındaydı. Gerekçe ayrıydı. Defalarca gidip gelmişti. Katırı da yoktu. Arkadaşlarından 25 lira karşılığında kiraladığı katırla gitmişti bu sefer.

Şervan Encü: 19 yaşındaydı. Liseyi yarıda bıraktı. Daha doğrusu bırakmak zorunda kaldı.

Nevzat Encü: O da aynı yaşıydı. Lise son sınıf öğrencisiydi.

Muhammet Encü: Daha 13 yaşındaydı. Öğrenciydi. Yedinci sınıfa gidiyordu. Aslında ailesi o gün gitmesini istemiyordu sınıra. Ama gitmek için ısrar etti.

Mahsum Encü: 17 yaşındaydı. O da öğrenciydi. Lisenin ilk yılındaydı. 18 yaşına girmesine bir yıl vardı. Ve arzusu ehliyet almaktı. Onun için para biriktiriyordu. Dedesi de 14 yıl önce aynı kaderi paylaştı. O da sınırda hayatını kaybetmişti.

Cihan Encü: 19 yaşındaydı. Onun sadece 50 Türk Lirası'na ihtiyacı vardı. Çünkü cep telefonu bozulmuştu ve tamiri için o parayı istiyorlardı.

Cemal Encü: 17 yaşındaydı. Onun hayali üniversiteye gitmekti. Ve YGS sınavının başvuru ücretini toplamak için oradaydı. Bir de okul kantinine borcu vardı.

Bilal Encü: 16 yaşındaydı. Öğrenciydi. Okuldan çıkıp sınıra gitti o gün. Babası Ahmet Encü'ye yardım ediyordu. Çünkü babasının gözleri görmüyordu.

Erkan Encü: 13 yaşındaydı. İlkokuldan sonra devam edemedi okula. Daha önce sınıra bir kez gitmişti. Bu ikincisiydi.

Hüsnü Encü: 20 yaşındaydı. Yeni evlenmişti. Eşi iki aylık hamileydi.

Savaş Encü: 14 yaşındaydı. O da okulu bırakmıştı. Ağabeyi Hüsnü Encü ile birlikte gitmişti sınıra.

Serhat Encü: 15 yaşındaydı. Ama yükü daha fazlaydı. İki ağabeyi üniversite öğrencisiydi. Onlara destek oluyordu.

Hamza Encü: 21 yaşındaydı. Nişanlıydı. Evlilik için para biriktiriyordu.

Celal Encü: 15 yaşındaydı. Eve katkı olsun diye oradaydı.

Şerafettin Encü: 18 yaşındaydı. Annesini bir süre önce kaybetmişti. Bir isteği vardı; annesine düzgün bir mezar yaptırmak. Onun için oradaydı.

Selam Encü: 22 yaşındaydı. Üniversite son sınıf öğrencisiydi. Ara tatildeydi. Okul masrafları için sınıra gitmişti. Aslında okul masraflarının karşılanması için Uludere Kaymakamlığı'na yardım başvurusunda bulunmuştu. Ama reddedilmişti. Hem de iki gün önce.

Bedran Encü: 13 yaşındaydı. Onun ayakkabısı yoktu. Yırtıl-

muştu neredeyse tamamen. Ayakkabı alacak parayı biriktirmek için oradaydı. Kardeşi için de bir kışlık ayakkabı almak istiyordu.

Fadıl Encü: 20 yaşındaydı. Fenerbahçe taraftandı. Formasını hiç üzerinden çıkarmazdı. Parçalanmış cesetler içinde en kolay o teşhis edilebildi. Babası formasından taradı onu.

Hüseyin Encü: 20 yaşındaydı. Onun da tek derdi eve ekmek götürmekti.

Aslan Encü: 17 yaşındaydı. Kendisinden önce ağabeyi Halil Encü giderdi sınıra. Ama mayına bastığı için bacağına kaybetmişti. O tarihten sonra Aslan Encü gidip geliyordu. Onun da hayali ağabeyine protez bacak taktırabilmektir.

Şivan Encü: 13 yaşındaydı. Öğrenciydi. Eve destek olmak için gidip geliyordu.

Orhan Encü: 21 yaşındaydı. Ağabeyi Zeydan Encü ile beraber sınıra gidip geliyordu. İkisi de yaşamını yitirdi. Amacı bir bilgisayar almaktı.

Zeydan Encü: 25 yaşındaydı. O gün kardeşi Orhan'ın gelmesini istemedi aslında. Bu nedenle tartıştılar. Ama ikisi de yaşamını yitirdi.

Salih Encü: 16 yaşındaydı. O gün ilk kez gitmişti.

Yüksel Ürek: 21 yaşındaydı. Onun da tek derdi vardı; eve ekmek götürmek.

Adem Ant: 19 yaşındaydı. O ise evlenecekti. Para lazımdı, o parayı biriktirmek için gidip geliyordu.

Salih Ürek: 18 yaşındaydı. Ailesini geçindirmek için sınıra gitmekten başka yapacağı bir şey yoktu.

Yaşamını yitirenlerin cesetleri paramparça olmuştu.

Vücutlarının sağlam kalan bölümleri ise yanmıştı.

Ve vücutlarının parçaları yine akrabaları tarafından toplanarak battaniyelere sarıldı.

Paramparça olmuş cenazeler yine katırlarla taşınarak Roboski'ye getirildi.

“Durdurma yetkim yok”

Peki, olay nasıl olmuştu?

Sonradan ortaya çıkan bilgilere göre; insansız hava aracı, köy-

lülere ilişkin ilk görüntüyü o gün akşam saat 17.20'de aldı. Ardından peş peşe görüntüler geldi.

Bu görüntülerin alındığı ilk yer Kuzey Irak'ta Türkiye sınırından yaklaşık 4,5 kilometre içerideydi.

Ve köylülerin tüm hareketleri saniye saniye bu insansız hava aracı sayesinde izlenmişti.

Köylüler zaten her zaman kullanılan toprak yoldan Türkiye sınırına kadar ulaşmıştı.

Ve köylülerin üzerine saat 21.39'da bomba atıldı.

İlk bombalar iki ayrı grup halinde gelen ilk gruba isabet etmişti.

Apaçık alanda, yani düz alanda üzerlerine bomba atılmıştı.

Dağların arasında ya da gizli veya kör bir noktada değil.

İkinci grup şaşkındı.

Yerlerinden bile kıpırdayamadılar.

Sonrası peş peşe geldi.

İkinci kez üzerlerine bombalar yağdırıldı.

Sonra üçüncü kez.

Aslında köylülerin bombalandıkları yer hem karakollara çok yakındı hem de köylere.

Bombalar adeta yağıyordu.

Üçüncü bombalamadan sonra Gülyazı Muhtarı Nadir Encü hemen telefona sarıldı.

Gülyazı Jandarma Karakolu'nu aradı.

"Onlar bizim çocuklar, sınır ticaretine gittiler..."

Evet, aynen böyle demişti.

Sonrasında yine defalarca anlattı.

Ancak bombardıman bitmiyordu.

O anda karakol komutanı astsubaydan öğrendi bir bombalı saldırı daha olacağını...

Yani dördüncü saldırı.

Astsubay Vehbi Göçmen saldırının saatini de vermişti.

69 saniye sonra olacaktı.

Öyle de oldu.

Saat tam 22.24'te gerçekleşti.

Vücutlar paramparça edildi.

Astsubay Göçmen "Durdurma yetkim yok" demişti muhtara.

Asker: “İstihbaratı MİT verdi”

Silahlı Kuvvetler’e göre öldürülenler PKK’lı zannedilmişti.

Buna dayanak olarak da önceden gelen istihbarat duyuruları gösteriliyordu.

Katliamdan tam bir ay önce, 27 Kasım günü Milli İstihbarat Teşkilatı, Genelkurmay Başkanlığı’yla istihbarat paylaştı.

Bu paylaşım Operasyonel Bilgi Paylaşım Sistemi üzerinden yapıldı.

Ve istihbarat bilgisinde “Şırnak-Uludere Ortasu’ya mücavir Irak alanından Türkiye’ye aktarılması planlanan PKK grubu bekleniyor” denildi.

Genelkurmay Başkanlığı’na göre 24 gün sonra Milli İstihbarat Teşkilatı daha güçlü bir istihbarat bilgisi paylaştı.

21 Aralık 2011 günü yapıldı o istihbarat paylaşımı.

Ve bu istihbarata göre “Ortasu-Gülyazı bölgesinde 21-30 Aralık tarihleri arasında bir terörist saldırısı gerçekleştirilecekti.”

Bu istihbarat duyumu da OBİ-PAS yani Operasyonel Bilgi Paylaşım Sistemi üzerinden aktarılmıştı.

Sonradan Genelkurmay Başkanlığı tarafından istihbarat kayıt formuna yazılan bilgilere göre PKK’nın önemli isimlerinden “Topal Bedran” araştırma yapıyordu.

Uludere ve çevresinde üs bölgeleri, askeri birliklerin hareket tarzları ve bölgedeki asker sayısı hakkında.

İkincisi, yine örgütün kilit isimlerinden Dr. Erdal Bahoz kod isimli Fehman Hüseyin’le ilgiliydi.

İstihbarata göre Uludere’de yer alan Dügün Dağı’nın karşısında Türkiye sınırına yaklaşık on kilometre mesafede bulunuyordu.

Bu bilgiye kaynak olarak da telsiz konuşmaları gösteriliyordu.

Ve istihbarat kayıt formuna göre, bölgede keşif çalışması yapılması ve Fehman Hüseyin’in sınıra yakın olması eylem olabileceğinin göstergesiydi.

Bu bilgi, istihbaratın geldiği gün yani 21 Aralık’ta 21.00 ile 24.00 saatleri arasında bölgede yer alan 23. Jandarma Sınır Komutanlığı’na gönderildi.

Ayrıca Jandarma Genel Komutanlığı, Çukurca, Hakkâri, hatta

Batman'daki Jandarma Komutanlıklarının tamamına.

Genelkurmay Başkanlığı bu bölgedeki karakol ve üs noktalarını olası eylemlere karşı tekrar teyakkuza geçiriyordu.

Roboski katliamının yaşandığı gün.

Olası saldırılara karşı alınacak tedbirleri içeren mesajı o gün saat 14.00'te yayınladı.

Yani bombalamadan sadece birkaç saat önce.

Sonradan askeri savcılığın açacağı soruşturmada tanık olarak ifade veren dönemin Genelkurmay İstihbarat Başkanı Yaşar Güler'e o gün soruldu:

O da "Başta MİT olmak üzere devletin istihbarat kurumlarından bölgede eylem yapılacağına ilişkin istihbaratlar geldi" dedi.

Yaşar Güler ayrıca bu istihbarat bilgilerine göre Fehman Hüseyin'in Aralık 2011 döneminde, Sinath ile Haftanın alanında bulunduğuna yönelik tespitlerin yapıldığını da söyledi.

Devamında da yeni bir bilgi daha paylaştı Yaşar Güler:

"Milli İstihbarat Teşkilatı'ndan 27 Aralık gecesi gelen duyumda teröristlerin gruplar halinde bölgeye intikal ettiği ve sınıra yönelik bir hareketlenme olduğu bildirilmiştir."

Yani Milli İstihbarat Teşkilatı saldırıdan bir gün önce de benzeri bir istihbarat paylaşımında bulunuyordu.

"Bize sorsalardı söylerdik..."

Roboski katliamından sonra Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca soruşturma başlatıldı.

Normal koşullarda operasyonlarla ilgili önceden valiliklere bilgi veriliyordu.

Sınır ötesinde de olsa.

Operasyon noktası, var olan istihbari bilgileri ve diğer detaylar...

Dönemin Şırnak Valisi Vahdettin Özkan'a göre kendisine Roboski'de ölümlere neden olan operasyonla ilgili herhangi bir bilgi verilmemişti.

Zaten operasyonun düzenlendiği saatlerde Vali Özkan, Ankara'daydı.

Yine kendi ifadesine göre operasyonu duyduktan sonra Gülyazı Sınır Alay Komutan Vekili Albay Onur Güney'i arıyordu.

Olay hakkında bilgi istiyordu.

Ancak Albay Onur Güney "Bilgim yok" yanıtını veriyordu.

Vali Özkan'ın önerisi üzerine Albay Güney'in görev yeri değiştirildi.

Katliam ilk gerçekleştiğinde gözler Şırnak ve bölgedeki askeri isimlerdeydi.

Hedef tayinin bölgedeki isimler tarafından yapıldığı üzerinde duruluyordu.

İlk önce Şırnak Cumhuriyet Başsavcılığı ve Uludere Cumhuriyet Savcılığı soruşturmayı yürüttü.

Ardından da iki savcılık dosyayı Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdi.

Dosyayla ilgili gizlilik kararı vardı zaten.

Savcılık ağırlıklı olarak bilgi ve belge toplama noktasında çalışma yürüttü.

Önce olay sırasında görev alan komutanlar dinlendi.

Ve yine bölgede görüntüleri izleme yetkisi olan askeri birimdeki komutanlar.

Ardından da katliamdan önce paylaşılan istihbarat bilgilerinin doğruluğu araştırılmaya başlandı.

Bu amaçla savcılık "O bölgede saldırı olabilir" istihbarat bilgisini paylaşan MİT'ten yanıt istedi.

"Bu bilgileri veren görevliler kim?"

"Bu bilgilerin talimatı kimden?" sorularını sordu.

Ve hatta savcılık istihbarat bilgisini "gerçeğe aykırı" bulmuştu. Yani doğru değildi.

Milli İstihbarat Teşkilatı'ndan yanıt geldi.

İlk önce katliamdan 27 Kasım 2011 tarihli istihbari bilgiyle ilgili yanıt yer alıyordu.⁵³

Teşkilata göre bu paylaşım katliamdan bir ay önce olduğu için güncelliğini yitirmişti. Buna gerekçe olarak da "Sınır ötesi ope-

53. Gazeteci Kemal Göktaş özellikle 2015 yılında çalıştığı *Milliyet* ve sonrasında da *Cumhuriyet* gazetesinde bombalamanın istihbaratıyla soruşturma dosyasındaki bilgi ve belgeler doğrultusunda detaylı haberlere imza attı.

rasyonların yoğun olduğu bir dönemde bir örgüt grubunun aynı noktada uzun süre barınmayacağı” gösteriliyordu.

Sonrasında ise saldırıdan bir hafta önce paylaşılan istihbari bilgiye yanıt vardı.

Teşkilata göre “istihbarat Roboski ile ilgili değildi.”

Ve yanıtta “Yazıda muhtemel bir geçiş değil, görülme bilgisi yer almaktadır. Anılan notun incelenmesinden de görüleceği üzere ‘Emare türü’ bölümünde de ‘görülme’ ifadesine yer verilerek bu durum teyit edilmiştir. ‘Görülme’ ifadesi örgüt mensuplarının bölgedeki (Kuzey Irak) varlığını ifade etmektedir” denildi.

Aslında savcılık, önceden MİT’ten bilgi ve belge istemişti.

Bu istihbarat belgelerinin gelmemesi üzerine savcılık tekrar teşkilata yazı yazıp “Neden gönderilmediğinin” de yanıtı dahil yeniden cevap istiyordu.

Savcılık bu süreçte insansız hava araçlarını da inceledi.

Dosya savcılıkta yaklaşık bir buçuk yıl kaldı.

Sonunda ise görevsizlik kararı verildi.

Görevsizlik verilen dosyadaki suçlama ise “taksirle ölüme sebebiyet vermek”ti.

Yani savcılığa göre katliam bir kazaydı.

Dosya askeri savcılığa gönderildi.

Bu süreçte ortaya çıkan en önemli sonuçlardan biri aslında bölgede görev yapan komutanlıkların öldürülen kişilerin terörist değil, kaçaklığa giden siviller olduğu konusunda ordu komutanlığı ve Genelkurmay’ı uyardıklarını.

Ama dikkate alınmamışlardı.

Meclis raporu: “Kasıt yok”

Benzeri değerlendirmeler Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan alt komisyon üyelerinden de geldi.

Komisyon 14 ayın sonunda bir rapor hazırladı.

Aslında rapor da savcılık kararından farklı değildi.

Orada da “Olayın kasten yapıldığına yönelik herhangi bir delil elde edilememiştir” denildi.

Rapora göre, katliamın olduğu gün gözetleme yapan insansız

hava aracının Genelkurmay Başkanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı, 2. Birleştirilmiş Hava Harekât Merkezi, 2. Ordu Komutanlığı, Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı, Batman İHA Üssü, 23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı ve bağlı tugay komutanlığı tarafından izlendi.

Yine rapora göre “Gözcü” isimli insansız hava aracı 15.59.38’de Batman’dan kalkış yaptı.

Katliamın gerçekleştiği yerin batısında bulunan Düğün Dağı’ndan itibaren Çukurca bölgesine doğru sınır hattını tarama göreviyle.

17.20’de ilk hareketli cisim görüntüsünü Irak’ın iç kesimlerinden aldı.

Ve Türkiye’ye doğru ilerlemekte olan araçları gözetlemeye başladı.

Saat 00.50’ye kadar tam 7 saat 40 dakika gözetleme yaptı.

Yani insansız hava aracı Irak’ın kuzeyinden gelen ilk aracı 17.20’de tespit etti.

İnsan ve hayvanlardan oluşan grubu da ilk kez 18.23’te Irak’ın kuzeyinde saptadı.

Yaklaşık 4,5 kilometre içeride.

İlk bombanın atıldığı 21.39’a kadar grubu, üç saat boyunca Türkiye’ye doğru hareket ederken gözetledi.

İşte komisyon üyeleri bütün bu görüntüleri raporu yazmadan önce izledi.

Hem de ASELSAN uzmanları ve askeri yetkililerle beraber.

Komisyon üyeleri, görüntülerde vurulan insanların net olarak terörist değil sivil olduklarının anlaşıldığını söyledi.

ASELSAN uzmanlarının verdiği bilgiler de benzer yöndeydi.

Ama çalışmaların sonunda hazırlanan raporda farklı ifadeler yer aldı:

“İnsansız hava aracı görüntülerinde yalnızca insan, hayvan ve araç ayrımı yapılabilmektedir, dolayısıyla sadece İHA görüntülerine dayanarak terörist ya da sivil ayrımı yapmak mümkün olmamaktadır” denildi.

Raporda saldırı öncesi olaya ilişkin bilgilere yer verildi:

Olay günü saat 21.06'da ilk grup Türkiye sınırına 50 ile 80 metre mesafede olduğu tahmin edilen açık alana ulaştığında, bu alanın en yüksek noktasında kümelenmiştir. Bu saat itibarıyla ikinci grup da yaklaşık 1.100 metre geride açık alanda beklemektedir. Gruplar yaklaşık 35 dakika açık alanda hiçbir güvenlik tedbiri almadan hayvanlarını bırakarak bekleme yapmışlardır. Sağ kurtulanların ifadelerine göre ilk grup sadece açık alandaki en yüksek noktada telefon çektiği için telefon görüşmesi yapma maksadıyla toplanmıştır. Grubun hal ve hareketlerinden mevzilenme veya herhangi bir saldırıya karşı tedbir almadıkları, aksine oldukça rahat tavırlar sergiledikleri görülmüştür.

Rapordaki belki de tek eleştirel kısım grubun terörist mi yoksa siviller mi olduğunun tespit edilmesi için yeterli zaman olduğu ancak bunun yapılmadığıyla ilişkin kısımdı:

Grup bu noktaya kadar İHA gözetiminde açık alanlardan, Irak'ın kuzeyinden Türkiye'ye doğru giden toprak yoldan sınır noktasına ulaşmıştır. Ayrıca, grubun açık alanda beklediği nokta Gül-yazı Tugayı'na yaklaşık 5 km mesafede olup top menzili içerisinde- dir. İHA tarafından ilk aracın 17.20'de, insan ve hayvanlardan oluş- şan grubun 18.23'te tespit edildiği ve ilk bombanın 21.39'da atıldığı bilinmektedir. Bu süre zarfında tüm kurum ve birimlerin eşgüdüm içerisinde çalışmasıyla görüntülenen grubun tanımlamasının yapılabilmesi için yeterli sürenin bulunduğu, bölgenin coğrafi koşulları ile birlikte grubun bombalandığı alan olan bekleme noktasının en yakın askeri üs bölgesine ve yerleşim yerine yaklaşık 4-5 km uzak- ta olduğu hesaba katıldığında, grubun terörist grup olup olmadığı hususunu teyit etmek için yeterli zaman olduğu halde bu imkânın iyi değerlendirilemediği kanaatine ulaşılmıştır.

Yine rapora göre grubun terörist olmadığı yönünde tereddüt oluşturmaları gereken başka veriler de vardı.

Öndeki ilk gruba atılan üç bombadan sonra, yaylanın sonunda 1.100 metre geride beklemekte olan ikinci grup hiç dağılma-

dan açık alanda beklemeye devam etmiştir. Grubun terörist grup olması durumunda harekâtı gerçekleştiren uçakların seslerini duyduktan ve ilk gruba atılan bombalardan sonra son derece dağlık ve sarp olan arazide gizlenebilirlerdi.

Ancak devamında bombalama kararının verilmesinde etkili olan unsurlara yer verildi. Bunlar da ağırlıklı olarak askeri isimlerin ifadelerine dayanıyordu:

Topçu atışına rağmen grubun dağılmaması, yürüyüşüne devam etmesi, ilk bombalamadan sonra arkadaki grubun dağılmamış olması, grubun 40 civarında büyük bir grup olması, gruptaki insan sayısı ile katır sayısının yakın olması gibi verilerin, bu grubun terörist grup olduğu yönündeki kanaatleri pekiştirdi.

Rapora göre kasıt yoktu.

Askeri ve mülki birimler arasında koordinasyon eksikliği vardı.

En önemlisi de rapora göre askeri yetkililerin grubun kaçakçı olduğuna ilişkin bilgisi yoktu.

Pilot: “Onlar terörist değil”

Peki, gerçek öyle mi?

İki dosyadaki belli ifadeler bunun tersini söylüyordu.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın görevsizlikle Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığı'na gönderdiği dosya.

Ve askeri savcılığın bir süre soruşturmaya devam ettirdiği dosyaya göre.

Bu dosya ve raporları baz alındığında ortaya çıkan bir gerçek var.

Görüntüleri izleyen veya detaylara hâkim belli komutanlar grubun terörist olmadığını, köylüler olduğunu operasyon öncesinde dile getirmişti.

Hatta operasyon sırasında da...

En başta da köylüleri bombalayan insansız hava aracını koordine eden isim vardı.

Yüzbaşı Duran İspir.

2. İHA Filo Komutanlığı'nda görev yapan Yüzbaşı İspir 27 Kasım 2013'te Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığı'na ifade verdi.

Buna göre İspir, ilk andan itibaren görüntüdekilerin “kaçakçı” olduğunu anlamış.

Ve bunu da ısrarla belirtmiş.

Çünkü diyor ki “Görüntülerdeki kişiler İHA sesini duymuş olmaları gerekirken düzenlerinde bir değişiklik olmadı. Bu durum klasik terörist harekât tarzıyla uyuşmuyordu. Teröristler İHA sesi duyduklarında ya hareket etmeden beklerler ya da ısılarının algılanmasını engelleyecek yerlere saklanırlar.”

Bütün uyarılarına rağmen İspir'den köylülerin lazerle işaretlenmesi istenir.

“Mecburdum yapmaya” diyor ifadesinde.

Ve bu işaretlenme üzerine de savaş uçakları köylüleri bombaladı.

“Top atışıyla öldürelim”

Aslında savaş uçağından önce köylülerin top atışıyla hedef alınması gündeme gelmişti.

Yüzbaşı İspir buna da itiraz etmiş.

“Muhtemelen bu kişiler kaçakçı ve bu kötü sonuçlar doğurabilir” diyordu ifadesinde.

Yine de top atışı kararı alındı.

Ama sonradan top atışından vazgeçiliyor.

“Grubun tamamen ‘imha’ edilmesinde etkili olmayacağı” düşünüldükçe.

Yani top atışı yetersiz bulunulduğu için vazgeçildi.

Ve savaş uçağından bomba atılması kararı verildi.

Yüzbaşı İspir'den başka bir isim daha grubun köylüler olduğunu söylüyordu.

Bu kişi en kilit isimdi.

Binbaşı Ali İhsan Şahin.

İspir'den iki gün önce savcılığa ifade veren Binbaşı Şahin, Batman'da bulunan İkinci İHA Filo'nun komutanıydı.

Normal koşullarda değerlendirmeleri dikkate alınması gereken merkezin komutanı.

İnsansız hava aracını koordine eden Yüzbaşı İspir'in "Bunlar terörist değil" dediği isim de Binbaşı Şahin'di.

Binbaşı Şahin de ifadesinde hayvanlarla yük taşıyan grubun görüntülere takılmasından itibaren kaçakçı oldukları değerlendirmesini yaptığını belirtti.

Binbaşı Şahin köylülerin sınıra doğru geldiğini saniye saniye izliyordu.

Ne olur ne olmaz diye grubun kaçakçı olma ihtimalinin çok yüksek olduğunu Hava Harekât Merkezi'ne bildirdi.

Normalde bunu Hava Harekât Merkezi'ne bildirmek Binbaşı Şahin'in görevleri arasında bulunmuyordu.

Yani askeri teamülleri aşarak bunu yapmıştı.

Hatta dosyaya göre 14. İnsansız Hava Uçakları Sistemleri Üs Komutanı Albay Fidan Yüksel kendisine kızdı:

"Üzerine vazife olmayan işlere karışıyorsun."

Binbaşı Şahin'in konuştuğu, "Bunlar terörist değil" dediği isim Diyarbakır'da bulunan Hava Harekât Merkezi'ndeki Binbaşı İsmail Gökhan Humalı'ydı.

Binbaşı Humalı da aynı günlerde ifade verdi savcılığa:

"2. İHA Filo Komutanı Ali İhsan Şahin, hedeftekilerin terörist olmayabileceğini söyledi. Telefonla konuşurken yanımda olan İkinci Birleştirilmiş Hava Harekât Amiri Albay Ahmet Kazdal'a, Ali İhsan Binbaşı'nın söylediklerini aktardım."

İşte aslında süreci köylülerin katliamına götüren kilit noktalardan biri burası.

Peki, Albay Ahmet Kazdal görüntülerin takip edildiği ve izlendiği asıl merkezden gelen "Bunlar terörist değil" bilgisinden itibaren girişimde bulunmuş muydu?

Bunu üstlerine bildirmiş miydi?

Savcılık da bu soruyu aynen Binbaşı Gökhan Humalı'ya sordu. "Bilmiyorum" dedi.

Batman'daki İHA Filo Komutanı Binbaşı Ali İhsan Şahin, verdikleri bilgilere rağmen ters giden bir şeylerin olduğunu anlıyordu.

Operasyon yapılması ihtimaline karşın bu kez doğrudan Albay Ahmet Kazdal'ı aradı.

Ama söylemlerinden operasyon yapılacağını anladı.

"Komutanım yanlış yaparsınız" dedi.

"İzliyoruz sadece daha" yanıtını aldı.

Bu konuşmadan sonra Binbaşı Şahin operasyonun yapılacağını net olarak anladı.

Hava Harekât Merkezi'nin Amiri Albay Ahmet Kazdal da savcıya ifade verdi.

Hem Binbaşı Şahin'in hem de Binbaşı Humalı'nın kendisine grubun terörist olmadığına ilişkin bilgi verdiklerini kabul etti.

Kazdal'a göre de grup kaçakçıydı.

Hatta ifadesine göre bombalama kararı verildikten sonra da grubun kaçakçı olduğuna dair kanaati devam ediyordu.

Peki, bunu bombalama kararı veren yerlerle istişare etmiş miydi?

"Üst makamlarla görüşme yapıp yapmadığımı hatırlamıyorum" dedi ifadesinde.

Savcıya bu yanıtı vermişti Albay Kazdal.

Peki, bombalama kararı geldikten sonra, "Hayır, bunlar terörist değil, ateş etmeyelim" demiş miydi?

"Askeri hiyerarşiye aykırı olacağı için tartışmadım."

Yerel ve temel birimlerden gelen bilgilerin toplandığı Albay Kazdal'ın tavrı aslında katliama nasıl gidildiğinin yanıtını neredeyse veriyor.

Hava birliklerinde durum buydu.

"Kararı tekrar değerlendirin"

Bir de kara birlikleri vardı.

Bölgedeki karakol, tabur, komando ve jandarma asayiş komutanlığı ne diyordu?

Çünkü normal koşullarda köylüler sınırın öteki tarafına geçtiğinde önceden karakol komutanlıklarını bildirdikleri bilinen bir gerçek.

Hem muhtarların hem de yakınlarını kaybedenlerin savcılı-

ğa ve Meclis Komisyonu'na verdiği bilgilere göre, o bölgede çarşamba ve cuma akşamları köylüler sınırın öteki tarafına geçiyordu.

Ve ifadelere göre, askeri yetkililerin bundan bilgileri vardı.

Katliamın yaşandığı gün de çarşambaydı.

İlk bombalamadan sonra grubun içindekilerin bir kısmı telefonların çektiği yüksek bir noktada toplandı.

Buradan köydekileri arıyorlardı.

Ve muhtar da tek tek askeri karakolları aradı:

“Ateş açtıklarınız bizim köylüler.”

İlk aranan yer Gülyazı Jandarma Komutanlığı'ydı.

Hatta bölgedeki korucular da devreye girmişti.

Ateş edilenlerin köylüler olduğunu yine askeri komutanlıklara aktardılar.

Gülyazı Jandarma Karakol Komutanı Astsubay Kıdemli Başçavuş Vehbi Göçmen kimsenin operasyonu düzenleyenlerin kendilerine bir şey sormadığını söyledi ifadesinde.

“Sorsalardı, kaçakçı olduklarını söylerdim.”

Diğer komutanların da ifadeleri hep benzer oldu:

“Kimse bize sormadı.”

Şırnak Çakırsöğüt Jandarma Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Niyazi Erhan Patır da ifade verenler arasındaydı.

Tuğgeneral Patır'a göre de grubun terörist olmadığı belliydi.

Hatta bunu Jandarma Sınır Tümen Komutanı Tümgeneral İlhan Bölük'e söyledi.

Tam da bu sırada savaş uçakları köylüleri bombaladı.

Tümgeneral Bölük'e göre ise operasyon öncesi Ankara'dan Genelkurmay Başkanlığı'ndan “Sınır bölgesindeki kara unsurlarınızı çekin” talimatı gelmişti.

Katliamdan bir saat önce de bölge geçici olarak uçuşa yasak bölge ilan edildi.

Ama Tümgeneral Bölük, bu talimatları bombalama yapılacak diye okumamış.

“Burada yapılacak bir hava harekâtında biz devre dışıyız.”

Tuğgeneral Patır'ın ifadesinin aksine Tümgeneral Bölük “Bombalama olduğunu sonradan öğrendik” dedi.

Bölük'ün bombalamanın engellenmesi konusunda ne yaptığı'nın ya da üstleriyle ne paylaştığının yanıtı yok ifadesinde.

Ama kayıtlara göre ve 2. Ordu Komutanlığı Görüntü İzleme Merkezi'nin günlüğüne göre ise Tümgeneral İlhan Bölük, görüntülerdekileri terörist olarak değerlendirdiklerini Harekât Kurmay Başkanı Halil Erkek'e söylüyordu.

Ve topçu atışı yapmak istediklerini belirtiyordu.

Zaten bu sırada Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı'ndan topçu atışı yapılması emri geliyordu.

Ancak bunu engelleyen başka bir isim var.

O da Bölük'ün topçu atışı için izin istediği Tuğgeneral Halil Erkek.

“Bölgenin kaçakçılık faaliyeti kapsamında da kullanıldığı biliniyor, kararların tekrar değerlendirilmesine ihtiyaç var.”

Harekât Kurmay Başkanı Halil Erkek aynen bunu diyor.

Üstüne bir de Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı'nın atış emrinin vermesinin yeterli olmadığını ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı'ndan atış için iznine ihtiyaç duyulduğunu belirtiyordu Halil Erkek.

“Kaçakçı değil terörist”

Gruba doğrudan topçu atışı emrini veren Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı aynı zamanda bölgedeki jandarma ve karakollardan giden bilgilerin toplandığı yerdi.

Başında ise Korgeneral Yıldırım Güvenç vardı.

Alt birimlerdeki komutanların ve görüntüleri saniye saniye izleyen birimindeki isimlerin “Kaçakçı bunlar” değerlendirmelerine karşın Güvenç'e göre grup teröristti.

Köylülerin katledilmesine neden olan ikinci temel nokta burası oldu.

Yani Korgeneral Güvenç'in “Bunlar terörist” demesi.

Bombalama olayından önce gruba topçu atışı yapılması emri de Korgeneral Güvenç'e ait.

Dosyadaki diğer tanık asker ifadelerine göre Güvenç topçu atışı için de hayli ısrarcıydı.

2. Ordu İstihbarat Başkanı Albay Aygün Eker'e göre, Güvenç

köylülere topçu atışı yapılması emrini verirken gerekçesini de açıklamamıştı.

“Terörist bunlar” ifadesinin önüne veya arkasına herhangi bir sebep belirtmemişti.

Yani Albay Kazdal ve Tümgeneral Bölük’ten sonra katliama götüren üçüncü halka Korgeneral Güvenç’in kanaatleri olmuştu.

Rotayı değiştiren komutan

Peki, bölgedeki temel askeri merkez olan 2. Ordu Komutanlığı’nda durum nasıldı?

Buradaki temel isim ise İstihbarat Başkanı Albay Aygün Eker’di.

O da 23 Aralık 2013’te askeri savcılığa ifade verdi.

Yani katliamdan iki yıl sonra.

Albay Eker’in askeri savcılık ifadesinde çarpıcı bilgiler yer alıyor.

Bir o kadar da çelişkiler mevcut.

Ama öncelikli olarak, normal koşullarda söz konusu insansız hava aracının rutin uçuşunda Roboski yoktu.

Yani o bölgeyi kapsamıyordu.

Savcılık dosyasına göre insansız hava aracının mevcut görev yeri Van’ın Tatvan ilçesiydi.

Bu noktadaki görevini de saat 15.40’ta tamamladı.

Zaten katliama götürecek süreç de tam bu noktada başladı.

Aynı insansız hava aracının bir sonraki görevi ise sınır hattıydı.

Günlük bir hattı.

Yani her gün aynı rotada yapılan belli bir keşif uçuşuydu.

Ama Albay Aygün Eker’den o gün farklı bir talimat geldi.

İnsansız hava aracının uçuş rotasını değiştirdi.

Ve beş kilometre daha batıdan başlayacak şekilde yapılmasını istedi.

Böylece katliamın işlendiği alan insansız hava aracının uçuş rotasına alındı.

Roboski katliamına götüren istihbarat sürecini yürüten Albay Eker’in ifadesinin temel noktası diğer komutanlardan farklı değildi:

“Kanaatim grubun kaçakçı olabileceğiydi.”

Katliamdan iki yıl sonra verilen neredeyse bütün ifadelerde bu ve benzeri cümleler vardı.

Hem ifadelere hem de 2. Ordu Komutanlığı’nın görev günlüklerine göre o gün defalarca gruba topçu atışı yapılması için izin isteyen Tümgeneral İlhan Bölük’ün ifadesinde bile bu cümle vardı.

İfadesine göre Albay Eker, Görüntü İzleme Merkezi’nde insan-sız hava aracından gelen görüntüleri sürekli izledi.

Bu izlemeyi de Yarbay Taner Dünder ve topçu atışı yapılması kararına sonuna kadar karşı çıkan 2. Ordu Harekât Kurmay Başkanı Tuğgeneral Halil Erkek’le birlikte yapıyordu.

Albay Eker’e göre iki isim gruba atış yapılması için çok ısrarcıydı.

Tümen komutanı Bölük ve Asayiş Kolordu Komutanı Güvenç.

Bu iki ismin taleplerine karşılık 2. Ordu Komutanı Servet Yörük haberdar edildi.

Orgeneral Yörük de, Tuğgeneral Halil Erkek’in kanaatinin benzeri yönünde talimat verdi:

“Tümen Komutanı Tümgeneral Bölük’ü arayıp sorun, topçu atışı istekleri devam ediyor mu? Devam ediyorsa atış yapılması teklifini Kara Kuvvetleri Komutanlığı’na gönderin. Onay gelmeden de asla atış yapılmaması emrini verdiğimi tümen komutanına söyleyin.”

Yine Albay Eker’e göre grubun sınırı geçer geçer yakalanması üzerinde çalışıyorlardı.

Hatta helikopter kullanılması durumunda grubun sınırdan girer girmez dağılabileceğini, bu nedenle helikopter faaliyetinde dikkatli olunmasını da masaya yatırdılar.

Ancak diğer taraftan hem kendi ifadesine göre hem de dosyadaki diğer bilgilere göre Albay Eker, Genelkurmay Başkanlığı’ru arıyordu.

İstihbarat Analiz ve Değerlendirme Daire Başkanı Tuğgeneral Ali Rıza Kuğu’yu.

Buna göre Albay Eker, Ali Rıza Kuğu’ya sonradan katliam dosyasının hata olarak nitelendirilip kapatılmasına gerekçe gösterilen istihbarat bilgilerini aktardı.

Savcılık dosyasına göre Albay Eker “Bölgede son dönemde terörist yoğunlaşması var. Fehman Hüseyin ile bazı terör örgütü mensuplarının telsiz kestirmeleri yapıldı. Bölgeye 21 Aralık 2011 günü hava harekâtı ve 27 Aralık 2011 günü de topçu ateşi yapıldı” dedi.

Ayrıca Milli İstihbarat Teşkilatı ve diğer kurumlardan gelen istihbari bilgilerini de iletti:

“İstihbari bilgilere göre 21-30 Aralık 2011 tarihleri arasında terörist saldırı bekleniyor.”

Albay Eker de ifadesinde bu bilgileri doğrulayarak, “Bölgeye ilişkin çok fazla istihbari duyum olduğunu söyledim” dedi.

Ama asıl çelişki sonrasında geliyordu.

İfadesinin başında “Grubun kaçakçı olduğuna kanaat getirdim ve sonuçları vahim olur dedim” diyen Albay Eker, Tuğgeneral Ali Rıza Kuğu’ya başka bir bilgi de vermişti:

“Kaçakçılarla birlikte teröristler olabilir.”

Akşam önce topçu atışından vazgeçildiği bilgisi geliyor Genelkurmay’dan.

Saat 20.30’da da gruba yönelik hava harekâtı yapılacağı haberi.

Peki, Albay Eker bu karar üzerine arayıp “Yapmayın” demiş miydi?

Kendi ifadesine göre, hayır.

“Hava harekâtına karar veren makamın elinde bilinmeyen, teyit edilmiş bir bilgi olduğunu düşündük.”

Bunu da 2. Ordu Komutanı Orgeneral Servet Yörük’ün söylediğini aktarıyor Albay Eker.

Yani katliama götüren dördüncü temel halka Albay Eker’in kararı veren Genelkurmay merkezine istihbari bilgileri aktarması ve “Kaçakçıların içinde teröristler olabilir” demesiydi.

Karar karargâhta alındı

Peki, köylülerin bombalanmasına nasıl karar verildi?

Bölgede görev yapan düşük rütbeli komutanların “Bunlar kaçakçı” demesine itibar edilmedi.

İkinci Ordu Komutanlığı'ndan Tuğgeneral Halil Erkek'in "Kaçakçı olma ihtimalleri yüksek" sözlerine de.

Albay Kazdal, Tümgeneral Bölük, Korgeneral Güvenç'in "Bunlar terörist" ve Albay Eker'in "Aralarında terörist olabilir" kanaatine itibar edildi.

Bu isimlerden gelen bilgiler üzerine Genelkurmay Başkanlığı'nda da hareketli bir akşam ve gece yaşandı.

Normalde o gün hareketliydi zaten.

Çünkü Milli Güvenlik Kurulu toplantısı vardı.

Saat 14.00'te başlamıştı.

Ve halen sürüyordu.

İnsansız hava aracından gelen görüntüleri Genelkurmay İstihbarat Başkanı Orgeneral Yaşar Güler de izledi.

Ardından da tümen komutanlığı ve asayiş komutanlığından gelen topçu atışı talepleri iletili.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın da bu talebe onay verdiği bilgisi de paylaşıldı.

Sonrasında ise 2. Ordu Komutanlığı'ndan Albay Eker'den gelen istihbari bilgiler anlatıldı.

Bunun üzerine toplantı yapıldı karargâhta.

Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı'ndan Albay Serdar Eren, Hedef Analiz ve Değerlendirme Şube Müdürü Albay Zorlu Topaloğlu, Tuğgeneral Ali Rıza Kuğu, Tümgeneral Satı Bahadır Köse ve en rütbeli asker olarak İstihbarat Başkanı Orgeneral Yaşar Güler katıldı.

Sonunda da grubun savaş uçakları ile vurulmasına karar verildi.

Karar önce Genelkurmay İkinci Başkanı Hulusi Akar'a iletili.

O da Genelkurmay Başkanı Necdet Özel'e aktardı.

Orgeneral Özel kararın detaylarını konutunda inceledi.

Sonunda ise hava harekâtına onay verdi.

Ve saatler 21.39'u gösterdiğinde köylülerin üzerine bombalar bırakıldı.

Askeri Savcı: “Kaçınılmaz hata”

Önce Uludere Savcılığı’nın yürüttüğü, sonra Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’nın devam ettirdiği, ardından Genelkurmay Askeri Savcılığı’nın sürdürdüğü katliam dosyası kapatıldı.

Askeri Savcı Ali Müjdat Eski 6 Ocak 2014’te takipsizlik kararı verdi.

Ve dosyada şüpheli olarak sadece beş asker ismi vardı.

Tümgeneral İlhan Bölük, Korgeneral Yıldırım Güvenç, Albay Aygün Eker, Tuğgeneral Halil Erkek ve Tuğgeneral Ali Rıza Kuğu.

Ali Rıza Kuğu dışında hava harekâtı kararı veren Genelkurmay karargâhındaki diğer komutanlar ise tanık olarak ifade verdi.

Savcılığın takipsizlik kararına itiraz edildi.

Dosya bu kez Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi’nin önüne geldi.

Yine de sonuç değişmedi.

Askeri Mahkeme, kararı oy çokluğuyla aldı.

İki askeri hâkim dosyanın kapatılması yönünde oy kullandı.

Mahkeme Başkanı Hâkim Albay Oğuz Pürtaş ise takipsizlik kararına karşı çıktı:

“Şüpheliler hakkında nihai kararın ve düşülen hatanın kaçınılmaz olup olmadığı hususundaki değerlendirme yapma yetkisi savcıya ait değildir. Buna ancak mahkeme karar verebilirdi. Bu kararın da ancak terörle mücadele, askeri harekât usulleri ve istihbarat bilgilerinin analizi konularında bilirkişi incelemesi yapıldıktan sonra verilmesi gerekirdi.”

Hâkim Albay Pürtaş itiraz gerekçesinde takipsizlik kararının adalet duygusuna vereceği zarara da vurgu yaptı:

“Takipsizlik kararı kamu vicdanını tatmin etmeyecektir. Kısa vadede maslahata ve kamu yararına uygun gözükse de uzun vadede mülkün temeli olan adalet duygusuna ve devlete zarar verecektir.”

Sonrası mı?.. Tek çare vardı.

Anayasa Mahkemesi.

Yaşamını yitirenlerin yakınları yüksek mahkemeye başvurdu.

Bundan sonrası ise yine inanılmaz başka bir hikâye.

Bu kez de ailelerin avukatlarının ihmali serisi başlıyor.

Anayasa Mahkemesi başvuruyu reddetti.

Gerekçe ise eksik belgelerin olmasıydı.

Yüksek mahkeme üç noktada eksik belge bulunduğunu söyledi.

Birincisi; başvuruçuların her birinin ve avukatlarının bilgilerinin ayrı ayrı ve düzgün doldurulmaması.

İkincisi; önceki kararların aslı veya onaylı örneklerinin sunulmaması.

Üçüncüsü ise başvuruda bulunan 53 avukattan üçünün vekâletnamesinin dosyada olmaması.

Ve avukatların eksik evrakları tamamlamaları gereken ek süre 15 gündü.

Ancak bu sürede tamamlanmadı Anayasa Mahkemesi'nin eksik dediği belgeler.

Tek çare kalmıştı sorumluların yargılanmaları için.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

Aileler bu kez buraya başvurdu.

Ancak mahkeme, başvuruyu reddetti.

Gerekçe ise Anayasa Mahkemesi'yle aynıydı.

Böylece katliamla ilgili tüm dosyalar kapandı.

Kilit isimler uzaklaştırıldı

Yakınlarını kaybeden ailelerin avukatları 2019 yılının son günlerinde yeni dava için başvuru yaptı.

Hem Adalet Bakanlığı'na hem de Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na.

Adalet Bakanlığı'na Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin verdiği takipsizlik kararının kamu yararına bozulması için başvuruldu.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na ise yeni delil gerekçe siyle.

Birinci delil olarak Maliye ve Hazine Bakanı Berat Albayrak'ın sözleri sunuldu.

15 Temmuz darbesinden 10 gün sonraydı.

Bakan Albayrak öncesinde yaşanan bazı kritik olayların arkasında darbeci güçlerin olabileceğini söyledi.

Ve “Uludere konusunun tekrar inceleneceğini düşünüyorum” dedi.

Avukatların sunduğu ikinci delil ise askeri savcılığın takipsizlik kararını onaylayan hâkimlerle ilgiliydi.

15 Temmuz darbe girişiminden sonra bu askeri hâkimlerden biri olan Yüzbaşı İlhan İpek görevden alındı.

Hatta hakkında yakalama kararı çıkartıldı.

Ve hâlâ firari.

Diğer Hâkim Üsteğmen Doğan Kartal da aynı gerekçeyle görevden uzaklaştırıldı.

Katliam dosyasının kapatılmasındaki en etkili isim de görevden alındı.

Genelkurmay Askeri Savcısı Ali Müjdat Eski.

Yine 15 Temmuz darbe girişiminden sonra.

Aynı suçlamayla.

On yedinci bölüm

Son hamle

Çözüm masasının dağılmasının üzerinden bir yıla yakın zaman geçmişti.

Bu sırada devlet görevlileri ile İmralı arasında yeniden iletişim başladı.

İlk diyalog aslında MİT krizi sırasında gerçekleşti.

7 Şubat 2012 akşamı...

Abdullah Öcalan'ın cezaevi yönetimi üzerinden Hakan Fidan'a yolladığı "İfade vermeye gitme" notuyla.

Diyaloğu geliştiren ikinci gelişme ise 2012 yılının sonbaharında yaşandı.

Cezaevinde bulunun PKK'lı tutuklu ve hükümlüler eylül ayında açlık grevi başlattı.

İki ay içinde tüm cezaevlerine yayıldı.

Ve kritik bir noktaya geldi.

Başlayan diyalog sonucu devreye Abdullah Öcalan girdi.

"Sonlandırın" çağrısı yaptı.

Taleplerin bir kısmının da karşılanmasıyla açlık grevleri son buldu.

Bu iki gelişmenin peşine "Çözüm Süreci" geldi.

Süreci Başbakan Recep Tayyip Erdoğan duyurdu.

"İmralı'yla görüşülüyor."

28 Aralık 2013 akşamı.

Dört gün sonra da BDP milletvekilleri Ahmet Türk ve Ayla Akat İmralı Adası'ndaydı.

Öcalan'la görüştüler.

Ve üstelik bu kez sadece devlet görevlileri ile PKK'lı isimler arasında değildi.

Yani gizli değildi.

Süreç açık bir şekilde yürütülecekti.

Ve yeni derin devletin hamlesi çok geçmeden geldi.

9 Ocak 2013 günü.

Paris'in onuncu bölgesi.

La Fayette Sokağı, 147 numara.

Binanın birinci katı.

Ve küçük bir apartman.

İçeride PKK'lı üç kadın vardı.

Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez.

Sakine Cansız örgütün kurucularından biriydi.

PKK'nın kadın örgütlenmesinin de kurucu ismiydi.

Aynı zamanda Kürt siyasal hareketi içinde de özgün bir ağırlığı vardı.

Bir de barışı savunan çizginin temsilcisi konumundaydı.

Fidan Doğan da Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) Paris temsilcisiydi.

Örgütün lobi faaliyetlerinden sorumluydu.

Leyla Şaylemez ise örgütün gençlik hareketinin önemli isimlerindendi.

Üçü de öldürüldü.

Dava dosyasındaki balistik raporu ve olay yeri inceleme tespit tutanağına göre katil üçüne de aynı silahla ateş etti.

Toplamda 10 kurşun sıkıldı.

Katil önce Sakine Cansız'ın kafasına ateş etti.

Üç kurşun.

Yan cepheden aldığı kurşunlarla yüzü tarınmaz hale geldi.

Ve olay yeri inceleme notuna göre Sakine Cansız alışveriş çantasını boşaltırken öldürüldü.

Çantayı da o gün almıştı.

Ardından Fidan Doğan öldürüldü.

Ona da üç kurşun sıkıldı.

Yine başından.

Ve Sakine Cansız'ın üzerine devrildi.

Ancak Fidan Doğan'ın bir parmağı da kopmuştu.

Kurşunla.

Yüzükparmağı.

Balistik raporuna göre "Muhtemelen yapma derken" vuruldu.

Ve en son Leyla Şaylemez hedef alındı.

Ona da üç kurşun sıkıldı.

Ve yere yüzükoyun düştü.

Yine rapordaki nota göre Leyla Şaylemez, Sakine Cansız ve Fidan Doğan hedef alınırken ayağa kalkmaya fırsat bulmuş ama kaçamamıştı.

İkinci balistik raporuna göre katil üç isme de üçer kurşunla ateş ettikten sonra yeniden Fidan Doğan'ı hedef aldı.

Ve son kurşunu da Fidan Doğan'ın ağzına sıktı.

Fidan Doğan ölü olduğu halde bunu yaptı katil zanlısı.

Cezaevinde ölüm

Cinayetten yedi gün sonra yakalandı katil zanlısı Ömer Güney.

Soruşturmayı Paris Cumhuriyet Savcısı François Molins yürüttü.

Soruşturma dosyasındaki en önemli delil kamera kayıtlarıydı.

Ömer Güney ilk ifadesinde cinayet günü erkenden bürodan ayrıldığını söyledi.

Ancak Ömer Güney sabah ayrıldıktan sonra öğlen ikinci kez binaya gelmişti.

Tam olarak 12.11'de.

Çıkış saati ise 12.56'ydı.

Ve otopsi raporuna göre üç ismin öldürülme saati 12.43-13.21 arasındaydı.

Yani saatler kesişiyordu.

İkinci önemli delil ise çantadaki barut iziydi.

Ömer Güney binaya girip çıkarken elinde bir çanta vardı.

Daha sonra arabasında bulunan bu çantada barut izi bulundu.

Ama suikastta kullanılan 7,65'lik silah ise bulunamadı.

Ömer Güney tutuklandı.

Soruşturma uzun sürdü.

Tam iki yıl.

Ve Paris Savcılığı ancak soruşturmayı Mayıs 2015'te tamamladı. İddianame hazırladı.

70 sayfa.

İddianamede Jeanne Duye, Christophe Teissier ve Laurence Le Vert'in imzası vardı.

Suçlama ise "Terör amaçlı cinayet" oldu.

Paris Mahkemesi Terörle Mücadele Dairesi sorgu hâkimleri iddianameyi yerinde buldu.

Ve dava açıldı.

İlk duruşma günü ise 5 Aralık 2016 olarak belirlendi.

Yani soruşturmanın tamamlanmasından 19 ay sonra.

Öldürülen üç kadının ailelerinin avukatları itiraz etti.

Duruşma tarihinin erkene alınmasını istediler.

Mahkeme, tarihi değiştirdi.

Erkene almadı.

Aksine 23 Ocak 2017 gününe aldı.

Yani 48 gün daha ileriye.

Ve duruşma gününe 36 gün kala beklenmedik bir gelişme yaşandı.

Ömer Güney cezaevinde yaşamını yitirdi.

Beyin tümöründen.

Aslında Ömer Güney de ağır sağlık sorunu nedeniyle tahliye talebinde bulunmuştu.

Bu talebi de 19 Aralık günü görüşülecekti.

Güney bu talebin görüşülmesinden iki gün önce yaşamını yitirdi.

Ve dava dosyası da düştü.

Çünkü dosyadaki tek sanıktı.

Sakine Cansız için ağladı

Peki, Ömer Güney kimdi?⁵⁴

Neden bu üç ismi hedef almıştı?

Aslında suikasttan hemen sonra bu soruya soruşturmayı yürüten Savcı François Molins yanıt verdi:

54. 16 Nisan 1982 doğumlu. Sivas'ın Şarkışla ilçesi Polattepe köyü nüfusuna kayıtlı. Ailesi, Ömer Güney yedi yaşındayken Fransa'ya göç etti. 2003 yılında Almanya'da evlendi. Bavyera'da yaşamaya başladı. Yedi yıl sonra boşandı ve Fransa'ya döndü.

“Ömer Güney’in Kürt gruplarla ilişkisi var.”

Bu nedenle savcı da önce “PKK içi hesaplaşma” üzerinde durdu.

Hem dava dosyasındaki anlatım ve belgelere göre hem de suikastla ilgili temel kaynaklardan biri olarak kabul edilen Fransız gazeteci Laure Marchand’ın *La Fayette Sokağı 147 Numarada Üçlü Cinayet* kitabına göre her şey 2011’de başlamıştı.

Yani suikasttan iki yıl önce.

Ömer Güney, Kasım 2011’de Paris’te bulunan Ahmet Kaya Kültür Merkezi’ne gidip gelmeye başladı.

PKK’ya yakın Fransa Kürt Dernekleri Federasyonu’na bağlı derneğe üye olmak istedi.

Bunun üzerine Sarcel’de yaşadığı eve yakın olan Villiers-le-Bel bölgesindeki derneğe yönlendirildi.

18 Kasım 2011’de derneğe üye oldu.

50 avro da aidat ödedi.

Ve derneğe sürekli gidip gelmeye başladı.

Kısa bir süre sonra da PKK’nın Paris’teki yapısına dahil oldu.

Fransızcasının çok iyi olması nedeniyle hem örgüt yöneticilerine çevirmenlik yapıyordu.

Hem de dernek çevresindeki insanlara yardımcı oluyordu.

Bir de yine kentte bulunan veya gelen örgüt yöneticilerine arabasıyla şoförlük yapıyordu.

Zaman zaman şoförlük yaptığı isimlerden biri de öldürdüğü Sakine Cansız’dı.

Zamanla derneğin gençlik kolu başkanı olması bile önerildi.

Dernek yöneticileri tarafından.

Ama Ömer Güney bunu reddetti.

Sadece bir yıl sonra örgütün Avrupa’daki mensupları için Hollanda’da düzenlediği büyük eğitim seminerine katıldı.

Orada da Hollanda polisi tarafından gözaltına alındı.

Hatta aynı yıl yani 2012’de “Öcalan’a yönelik tecrit” iddialarının sonlandırılması amacıyla KCK’nın gençlik örgütü Komalen Ciwan tarafından yapılan Eyfel Kulesi’nin işgali eyleminden sonra gözaltına alınıyordu.

Fransız polisi tarafından.

Polis kayıtlarına da “Komalen Ciwan üyesi” olarak geçti.

Zaten bir süre sonra da PKK'nın bu gençlik örgütlenmesinde yer alan bazı isimlerle aynı evde yaşamaya başladı.

Hem dava dosyasında hem de Fransız gazeteci Laure Marchand'ın kitabında suikast sonrasına ilişkin de çarpıcı bilgiler mevcut.

Ömer Güney cinayet gecesi üç kadının öldürüldüğü haberi gelince ağladı.

Özellikle de Sakine Cansız için.

Sonra da cinayeti işlediği binanın önüne geldi.

Ertesi gün düzenlenen tepki eyleminin de "örgütün güvenlik ekibi" içerisinde yer aldı.

Yani eyleme katılanların güvenliğinden sorumlu oldu.

İkinci hat

Soruşturma ilerledikçe yeni iddialar ortaya atılmaya başlandı.

Ömer Güney'in Milli İstihbarat Teşkilatı ile ilişkili olduğu.

Sonrasında Güney'in Türkiye'yle iletişimi ve Fransa'daki faaliyetleri ile ilgili dokümanlar ortaya çıktı.

İlk olarak Ömer Güney'in telefonunda yapılan incelemede gidip geldiği derneğin 329 üyesinin kimlik kartları bulundu.

Bu kimliklerde üyelerin isimleri, fotoğrafları, adresleri ve telefon numaraları bulunuyordu.

İkinci olarak Ömer Güney 2011'de örgütün Avrupa'daki kanadının eğitimine katılıyordu.

Hollanda'da.

Eğitimin ismi ise "PKK Gençlik Konferansı."

Hollanda polisi çok büyük bir operasyon yaptı.

Helikopterler de kullanıldı operasyonda.

Ve o güne kadarki büyük operasyonlardan biri nitelemesi yapılıyordu.

İstihbarat ise ağırlıklı olarak Belçika polisinden geliyordu.

Hatta örgüt içi eğitim niteliği taşıyan bu konferansa kimlerin katılacağını listesi Belçika polisinden gelmişti.

İşte Ömer Güney bu operasyonda gözaltına alınmıştı.

Onunla birlikte sonradan öldüreceği isimlerden biri de.

Öldürdükten sonra da ağzına kurşun sıktığı Fidan Doğan.

Hollanda polisi Ömer Güney'le ilgili detaylı bir araştırma yapıyordu.

Hollanda polisinin araştırmasına göre Ömer Güney'in Fransa numarasını kullandığı telefonun yanı sıra ikinci bir telefonu daha vardı.

Samsung marka.

Ve 0538'li bir hat.

Suikasttan sonra Hollanda polisi bu gözaltı dosyasını raftan indirdi.

Bu telefon ile sürekli kullandığı Nokia marka Fransız telefonun HTS (Historical Traffic Search) raporları karşılaştırılıyor.

Bu raporlar iki telefondan yapılan görüşmelerin arayan, aranan, arama zamanı, arama süresi, arama yeri ve sinyal alınan baz istasyonları bilgilerini kapsamaktadır.

Ve iki telefonun sinyal alınan baz istasyonları birebir örtüşüyordu.

İkinci, yani gizli telefonunun rehberinde hiçbir kayıtlı numara yoktu.

Ama en çok görüşme yaptığı numara Türkiye'dendi.

Ve bu numarayla özellikle mesaj yoluyla iletişim kurmuştu.

Aynı numara ile iletişim kurduğu son tarih ise suikasttan bir gün öncesiydi.

Hatta gecesi.

Fransız polisi de Ömer Güney'in pasaport bilgilerinden hareketle Türkiye'ye gidip gelmesiyle ilgili araştırma yaptı.

Buna göre cinayetten altı ay önce üç kez Türkiye'ye giriş-çıkış yapmıştı.

Son gelişi de 18 Aralık tarihli.

Yani suikasttan 21 gün önce.

Fransa, Türkiye'den Ömer Güney'in görüştüğü kişiler ve Türkiye'de yaptıkları konusunda bilgi istedi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma başlattı.

Kamere kayıtlarına göre Ömer Güney 18 Aralık 2012'de İstanbul Atatürk Havalimanı'na geliyordu.

Sonrasında aktarmalı uçakla Ankara'ya geçiyordu.

Burada da telefon hattı satın alıyordu.

“Casusluk faaliyetleri vardı”

Peki, gerçekten Ömer Güney MİT elemanı mıydı?

Bu konuda Fransız yargısının ne dediğine bakmak lazım öncelikle.

Ömer Güney’in ölümünden sonra öldürülen üç PKK’lı kadının ailelerinin Fransız avukatları dosyanın yeniden açılmasını istedi:

“Suikastın emrini verenlerin bulunması için.”

Bunun üzerine yeni bir soruşturmanın açılmasına gerek olup olmadığını incelemesi için anti-terör biriminden bir yargıç görevlendirildi.

Ailelerin avukatları özellikle Ömer Güney’in Milli İstihbarat Teşkilatı ile ilişkisinin üzerinde durulmasını istedi.

Aslında Ömer Güney’in ölmeden önce yargılandığı davada da bu gündeme gelmişti.

Ve savcılık iddianamede bunun üzerinde durmuştu.

Çünkü 2014 yılında internette bir ses kaydı yayınlandı.

Ses kaydını yayınlayanlara göre söz konusu diyaloglar Ömer Güney ile MİT yöneticileri arasındaydı.

Oslo görüşmeleri seslerinin yayınlanmasını andıran bu ses kaydında o dönem Avrupa’daki PKK’lı yöneticilerin nasıl öldürüleceğine dair planlar konuşuluyordu.

Ses kaydı Fransız polisi tarafından incelendi.

Lyon kentindeki laboratuvarında uzmanlar tarafından.

Sonunda da dosyaya sunulmak üzere bir rapor hazırlandı.

Raporda “Ses çok yüksek olasılıkla Ömer Güney’e ait” denildi.

Bunun üzerine Hâkim Jeanne Duye, Ömer Güney’e sordu:

“Kayıttaki ses sizin mi?”

Ömer Güney ise “Bana ait değil” dedi.

Ancak onunla iki yıl boyunca Avrupa’da iletişim içinde olan ve gidip geldiği dernek yöneticilerinin ifadelerine göre ses Ömer Güney’e aitti.

Fransız yargısının MİT bağlantısı üzerinde durmasının ikinci nedeni ise gelen bir mail.

Aslında bu mail suikasttan kısa bir süre sonra gelmişti.

20 Ocak 2013 günü.

Paris polisine gönderilmişti.

Maili gönderen kişi “Ömer’i yakından tanuyordum” diyordu.

Ardından da “Ömer, Türkiye’ye giderek MİT yetkilileriyle görüşüyordu” diye devam ediyordu.

Polisin yaptığı araştırmada mailin İran’da bulunan internet hizmet sağlayıcı üzerinden gönderildiği tespit edildi.

Ancak gönderen kişi belirlenemedi.

Zaten Ömer Güney’in Türkiye’ye giriş çıkışlarıyla ilgili araştırma da bu mailden sonra yapıldı.

Yine Fransa hattını kullandığı Nokia marka telefonu da incelendi.

Buna göre Ömer Güney’in Türkiye’den görüştüğü 13 numara vardı.

Bu numaralardan birini “Bey” diye kaydetmişti.

2012 yılında bu numarayı tam 214 kez aramıştı.

Savcılığın Ömer Güney’in MİT bağlantısı üzerinde durmasının üçüncü nedeni ise yine internette yayınlanan bir belge.

Ses kaydından iki gün sonra sızdırıldı.

Yani 14 Ocak 2014.

Belge gizli ibareliydi.

Ve arz notu niteliği taşıyordu.

Konu ise “Sara Kod Sakine Cansız” yazılmıştı.

Ve belgeye göre katil zanlısına 6 bin avro verilmişti.

MİT tarafından.

Sakine Cansız’ın öldürülmesi için.

Belgede dört isim vardı.

Hepsinin isimlerinin baş harfi ve soyadları.

Ve unvanlarının kısaltılmış hali.

Şube Müdürü O.Y.

Daire Başkanı U.K.A.

Başkan Yardımcısı Vekili S.A.

Ve Başkan H.Ö.

Belgenin üzerinde bir de not vardı:

Sayın Başkan Yardımcısı tarafından talimata gerek olmadığı ifa-

de edilmiş ve arz notunun çıkartılmasından ve arz notunun çıkarılmasından sarf-ı nazar edilmiştir.

Bu notun altında da Şube Müdürü O.Y.'nin parafı vardı.

İddianamede Ömer Güney'in MİT'le bağlantısının üzerinde durulmasının dördüncü nedeni ise Ömer Güney hakkındaki başka bir soruşturmaydı.

“Silah ve patlayıcı kullanarak firar etme teşebbüsü.”

İddianamedeki bilgilere göre Ömer Güney geçici olarak tutuklandıktan on gün sonra.

Bir ziyaretçisi gelip gitmeye başlamıştı.

Aynı zamanda hastalığı nedeniyle tetkiklerinin yapıldığı günlerdi.

İsmi; Ruhi Semen.

Almanya'dan geliyordu.

Bir süre sonra Fransız savcılığı, bu durumdan şüphelendi.

Ve görüşme yerine ses ileticisi yerleştirildi.

Ömer Güney ile Ruhi Semen arasındaki görüşmede “Bey” isimli kişiden bahsediliyordu.

Güney'in telefonunda kayıtlı olan isim.

Ve sık sık aradığı kişi.

Bunun üzerine Fransız savcılığı, Ruhi Semen'in ifadesine başvurdu.

24 Ocak 2014 günü.

Semen, hakkında konuştukları ve Ömer Güney'in telefonuna “Bey” diye kaydettiği kişinin ismini verdi: K.T.

Ve Ömer Güney'in kendisinden bu kişiye mektup götürmesini istediğini söyledi.

Ardından da Ruhi Semen'le ilgili soruşturmayı derinleştirdi.

Telefonu incelemeye alındı.

Ve Güney'i kaçırma planları bulundu telefonda.

Tedavi için gittiği hastanenin krokileri bunların arasındaydı.

Bir de silah listesi.

Ve gerekli olan kıyafetlerin de listesi.

Savcılık daha önce Ömer Güney'e sorduğu soruyu Semen'e de sordu:

“MİT görevlisi misin?”

“Hayır” dedi.

Yine detaylara göre savcılık Ömer Güney’in görüştüğü 13 telefon numarasını Ankara’ya sordu.

Sorulardan biri de K.T.’yle ilgiliydi.

İkisinin görüştüğü numaraya ilişkin bilgi istendi.

Ama iddianameye göre bu sorulara yarut gelmedi.

Bu dört nedenden dolayı iddianameye göre bazı MİT mensuplarının suikastta dahil üzerinde duruluyordu:

Yargılamada birçok unsur MİT’in suikastların planlanması ve hazırlanmasında rolünün olabileceğine dair şüphe yarattı. Ömer Güney’in casusluk faaliyetinin kanıtlanmış olduğu ve Türkiye’de birçok kişi veya kişilerle gizli temaslarının olduğu biliniyor.

Devamında ise önemli bir detaya da yer veriliyordu:

Ancak yapılan araştırmalar söz konusu MİT ajanlarının bu olayları resmi olarak, üstlerinin onayıyla mı, yoksa MİT’in haberi olmadan kendi başlarına barış sürecini kötülemek veya sekteye uğratmak için mi yaptıklarını belirlemeye yetmiyor.

“Gladionun son kurbanları”

Peki, MİT ne dedi bütün bunlara?

Ses kaydının internette dolaşıma sokulmasından sonra açıklama geldi.

Açıklamaya göre asıl operasyon teşkilata yapılıyordu:

Çözüm Süreci’nde aktif rol üstlenen teşkilatımızı yıpratmaya ve bu süreçte görev alan personeli deşifre ederek görevlerini yapamaz hale getirmeye yönelik bir operasyon olduğu değerlendirilmektedir.

Açıklamada suikastla MİT’in hiçbir ilgisinin bulunmadığı belirtilirdi.

Ancak iddialarla ilgili yine de teşkilat içi idari soruşturma başlatılmıştı.

Bu soruşturmanın akıbeti ise bilinmiyor.

Bir de MİT'in suikast için katil zanlısına para ödediğini gösteren belge vardı.

MİT kaynaklı olarak zamanla gazetelerde yer alan haberlere göre belge sahte.

Ama bu sahte belge MİT içinden hazırlanmıştı.

Resmi filigranlı kâğıtta hazırlanmıştı.

Bununla ilgili teşkilat içi yürütülen soruşturmanın da akıbeti bilinmiyor.

Bunlar birlikte değerlendirildiğinde MİT'e operasyon çekenlerin bir kısmı yine teşkilatın içindendi.

Peki, kimdi bunlar?

Bu konuda MİT'ten doğrudan bir bilgi yok.

Ancak Çözüm Süreci'nde PKK yöneticilerinden gelen açıklamalar var.

Bunlardan biri de örgütün tepe yöneticilerinden Cemil Bayık'tı.

Bayık'ın 2015 yılında *Cumhuriyet* gazetesine verdiği röportaja göre bu süreçte devlet kanadı kendilerine "MİT içindeki bir kanat; cemaatçiler, ulusalcılar var, onlar yaptı. Hakan Fidan 'Bizim resmi kâğıtlarımız kullanılmış' dedi. Kurum içerisinde kurum teknolojisiyle üretilmiş belgeler var."

Peki, Abdullah Öcalan ne dedi?

Kim vardı suikastın arkasında?

7 Aralık 2013'te BDP heyeti ile yaptığı görüşmede suikastlar için "darbe" dedi ve derin devleti işaret etti:

"Gladionun son kurbanları Sakine'lerdir. Mesaj bizedir. Mesaj şudur: PKK böyle halledilir. 9 Ocak darbesi, süreci (Çözüm Süreci) bitirme darbesidir."

Cemil Bayık da olaydan birkaç gün sonra benzer şeyler söyledi:

"Hareketimizi tasfiye etme politika ve planlamaları içine Fetullahçıların merkezinde yer aldığı paralel devlet fazlasıyla girmiştir. Dolayısıyla bu katliamda da bunların esas rol oynaması en büyük olasılıktır."

Bugün ise resim biraz daha netleşti.

Buna göre Ömer Güney'le ilişkili olan MİT mensubunun A.O. olduğu ifade edildi hep.

Aynı zamanda ses kaydı ve sahte olduğu ancak teşkilat içinde hazırlandığı söylenen belgenin de yine onun tarafından sızdırıldığı.

Sonradan ortaya çıkan bilgilere göre A.O. suikastın ardından Yunanistan'da görevlendirildi.

15 Temmuz darbesi girişiminden hemen önce görevden uzaklaştırılmıştı.

Ancak darbeden sonra ise kayıp.

Peki, ya adı geçen diğer MİT yöneticileri?

O.Y. daire başkanı oldu.

Van Bölge Başkanlığı'na atandı.

Diğer bir isim olan U.K.A. da Doha'ya temsilci olarak gönderildi.

Sonrasında ise MİT Özel Faaliyetler Başkanlığı'na terfi etti.

S.A. ise Stratejik Daire Başkanlığı'na atandı.⁵⁵

Yani MİT'in en önemli ve kilit birimine.

Suikasta adı karışan ve MİT'in "İçeride üretildi ve sahte" dediği belgedeki imzası bulunan en üst görevdeki bir isim daha vardı: H.Ö.

Dönemin Yurtdışı Etnik ve Bölücü Faaliyetler Şube Başkanı.

Suikasttan bir süre sonra Kocaeli'ne atandı.

Ve 15 Temmuz darbe girişiminden üç ay önce hakkında soruşturma başlatıldı.

Suikastla ilgili değil.

"FETO ile ilişkisinin bulunup bulunmadığına" ilişkin.

Soruşturmayı İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosu açtı.

Bir şikâyet üzerine.

Savcılık, MİT'ten H.Ö. hakkında bilgi istedi.

Çıkış

Paris suikastı, yeni derin devletin içinde yer aldığı en son operasyonu oldu.

Daha doğrusu bundan sonra büyük operasyon yapamadı.

Kürt sorununun çözüm arayışlarına karşı.

Bu suikast, 2013'ün ilk günlerinde başlayan Çözüm Süreci'ne yönelik yapılan ilk karşı hamleydi aynı zamanda.

Ancak bu hamle süreci bitirmedi.

Çözüm Süreci 2015'in ilk aylarına kadar devam etti.

Bu sürecin nasıl geliştiği ve neden devam etmediği ayrı bir öykü.

Çünkü o sürecin son bulmasının kendine özgü farklı dinamikleri vardı.

Hem devlet açısından hem de Kürt siyasal hareketi açısından.

Geçmişteki tüm çözüm arayışlarından farklı olarak derin bir gücün müdahalesi olmadan bitti demek mümkün.

Çözüm Süreci için.

Zaten yeni derin devletin asıl faaliyet dönemi 2005-2013 yılları arasındaydı.

Tabii ki, Kürt sorunu çerçevesindeki faaliyetleri.

2005 yılının sonbaharında başladı operasyonlar.

2013'ün ilk aylarına kadar sürdü.

Ancak yeni derin devletin son iki büyük operasyonda tek başına olduğunu söylemek de mümkün değil.

Roboski katliamı ve Paris suikastında.

Farklı unsurlar da vardı.

Dava ve soruşturma dosyalarındaki detaylardan bu net okunuyor.

“PKK’yı Dağdan İndirme” projesi olarak başlayan ve Oslo görüşmelerini de kapsayan çözüm arayışına yönelik bu operasyonlar aynı zamanda “cemaatin” nasıl derin devlete dönüştüğünün hikâyesi.

Yani 15 Temmuz darbe girişimindeki adıyla Fetullahçı Terör Örgütü’ne.

Peki, yeni derin devletin tasfiyesinden sonra yerini ne aldı?

Boşluğu hangi güçler doldurdu?

O da bir sonraki kitabın konusu.

Kaynakça

Kitaplar

- Bayramoğlu Ali**, *Çözüm Süreci: Siyasetten Silaha*, Democratic Progress Institute, 2015.
- Coşkun Vahap**, *Çözüm Süreci: Kazanımlar ve Tehditler*, Democratic Progress Institute, 2015.
- Çandar, Cengiz**, *Dağdan İnış-PKK Nasıl Silah Bırakır?*, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı, İstanbul, 2011.
- Çiçek, Cuma**, *Süreç*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018.
- Dicle, Amed**, *2005-2015 Türkiye-PKK Görüşmeleri*, Mezopotamya Yayınları, Neuss, 2017.
- Eymür, Mehmet**, *Deşifre*, Eftalya Yayınları, İstanbul, 2019.
- İmrallı Notları**, Weşanen Mezopotamya, İstanbul, 2015.
- Kapmaz Cengiz**, *Öcalan'ın İmrallı Günleri*, İthaki Yayınları, İstanbul, 2011.
- Kılıç Ecevit**, *Özel Harp Dairesi*, Turkuaz Kitap, İstanbul, 2008.
- JİTEM**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2009.
- Uğur Atilla**, *Abdullah Öcalan'ı Nasıl Sorguladım*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2011.
- Uzun, Sabri**, *İn*, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul, 2015.

Belgeler

- 7 Şubat MİT operasyonu davası iddianamesi.
- Diyarbakır KCK ana dava iddianamesi.
- Gaziantep FETÖ yapılanması davası iddianamesi.
- Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığı'nın Uludere katliamı soruşturma dosyası.

KCK avukatlar operasyonu iddianamesi.

KCK İstanbul davası iddianamesi.

Paris suikastı iddianamesi.

Paris suikastı otopsi raporu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 15 Temmuz Darbe Girişimi Araştırma Raporu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Uludere katliamı araştırma raporu.

Gazete ve ajanslar

Akşam, Anadolu Ajansı, ANF, Cumhuriyet, Evrensel, Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Özgür Politika, Yeni Şafak.

Elinizdeki kitap, Türkiye'nin iki ciddi sorunuyla ilgili bilinmeyenleri çarpıcı bir biçimde yansıtıyor.

Birincisi derin devlet.

İkincisi ise Kürt meselesinde çözüm arayışları.

Aslında okuduğunuz, "yeni derin devlet" in, bu sorunun çözümsüzlüğü üzerinden kendisini var etmeye çalışmasının öyküsü.

Bir dönem devlet ve siyasetin perde arkasında yaşanan kırılmalar var.

Bunlar aynı zamanda Türkiye'yi 15 Temmuz'a götürdü.

Ve bugün yaşananların zemininde o dönemin olayları yatıyor.

Peki, kim bu yeni derin devlet?

Eski derin devlete ne oldu?

Yeni derin devletin, eski derin devletten farkı ne?

Neden "çözüm masasını" hedef aldı?

Bu sırada hangi operasyonları yaptı?

Mesleki deneyimlerinden, bizzat tanık olduğu olaylardan, yaptığı haberlerden, basına yansıyan gelişmelerden yola çıkarak bu kitabı kaleme alan gazeteci Ecevit Kılıç, en yakın tarihin bilinmeyenlerini ve bugünlere kadar gelen "gücü" deşifre ediyor. Komplo teorilerinden, tartışmalı bilgilerden tamamen uzak. Gazetecilik tecrübesinin ve sezgisinin süzgecinden geçirerek...

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 29



Sertifika no: 11940

ISBN 978-605-09-7645-8



DK
Doğan
Kitap